

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY NIDICA**

**NIDZICKA FUNDACJA ROZWOJU „NIDA”
NIDZICA 2004**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
1. INWENTARYZACJA ZASOBÓW GMINY	3
2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO	
I METODOLOGIA	73
3. WYNIKI ANALIZY SWOT	80
4. ANALIZA PROBLEMÓW	81
5. ANALIZA CELÓW	87
6. PRZYJĘTE PROJEKTY	89
7. SPODZIEWANE KORZYŚCI, MONITORING I WERYFIKACJA	98
8. BIBLIOGRAFIA	100

WSTĘP

„Strategia rozwoju Gminy Nidzica 2004 - 2015” powstała jako kontynuacja poprzedniego dokumentu określającego kierunki rozwoju Gminy na lata 1998 - 2004. W trakcie prac dokonano całościowej oceny dotychczas osiągniętych rezultatów. Przeanalizowano także listę problemów i analizę SWOT powstałych w 1998 roku.

Analiza wykazała prawidłowość oceny problemów oraz zakreślonych celów i programów operacyjnych w poprzedniej strategii. Należy podkreślić, że podjęto konkretne działania w każdej z grup problemów wskazanych w dokumencie. Nie oznacza to, że trwale zniesiono najpoważniejsze bariery rozwoju Gminy. Dokonano jednak wielkiego wysiłku organizacyjnego i finansowego w celu zminimalizowania negatywnych czynników wpływających na rozwój Gminy.

Podobnie jak poprzednia strategia, także i ta powstała przy udziale i dzięki zaangażowaniu mieszkańców Gminy - przedstawicieli Urzędu Miejskiego, przedsiębiorców, rolników, organizacji pozarządowych. Całość prac nad strategią koordynowała Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA”. W celu zaktualizowania strategii, sformułowania i analizy nowopowstałych problemów zorganizowano siedem spotkań: 13.04, 13.05, 28.05, 15.06, 22.06, 25.06 i 28.06. 2004. W trakcie dwóch pierwszych spotkań w ramach powołanego przez Burmistrza Nidzicy zespołu zadaniowego omówiono materiały niezbędne do analizy aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. W trakcie trzeciego i czwartego spotkania dokonano aktualizacji analizy SWOT. Następne spotkanie poświęcone było analizie problemów i ocenie rezultatów poprzedniej strategii. Ostatnie dwa spotkania odbyły się w obrębie grup problemowych i poświęcone były dalszej analizie problemów oraz sformułowaniu celów operacyjnych.

Należy podkreślić, że strategia powstawała równolegle z „Planem Rozwoju Lokalnego” i pozostaje w ścisłej korelacji z tym dokumentem.

Najbliższe dziesięciolecie stawia przed mieszkańcami Gminy wyzwanie konieczności przyspieszonego rozwoju. Jest to też szansa pozyskania znacznych środków w ramach Funduszy Strukturalnych i innych programów europejskich. Podstawą sukcesu - osiągnięcia wymiernego i trwałego rozwoju gospodarczego - są edukacja, informacja i zaangażowanie społeczne.

1. INWENTARYZACJA ZASOBÓW GMINY

1.1. położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Nidzica położona jest w południowej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie Nidzica, ok. 50 km na południe od Olsztyna - stolicy województwa.

Gmina ma dwudzielny charakter - część północno-wschodnia porośnięta jest lasem, w części południowo-zachodniej dominują użytki rolne. Centrum administracyjnym, usługowym i gospodarczym jest siedziba gminy i powiatu - miasto Nidzica.

Przez obszar gminy przebiega jedna z głównych granic fizyczno-geograficznych Europy, oddzielającą obszar Europy zachodniej od Europy wschodniej. Ponadto przez gminę przebiega dział wodny oddzielający dorzecze Wisły od dorzecza Pregoi, granica geologiczna i klimatyczna. Można też mówić o pograniczu historycznym i granicy geograficznej oddzielającej Mazury i Mazowsze.

W gminie krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne drogowe i kolejowe o znaczeniu krajowym i regionalnym. Są to : droga krajowa nr 7 umożliwiająca komunikację z Warszawą, Gdańskiem i poprzez drogę 51 z Olsztynem i drogi wojewódzkie nr 545 Działdowo - Szczytno, nr 538 Nowe Miasto Lubawskie - Olszewo, nr 604 Nidzica - Wielbark. Ponadto gmina skomunikowana jest z Olsztynem i resztą kraju poprzez zelektryfikowaną linię kolejową relacji Warszawa - Olsztyn. Warunki komunikacyjne określić można jako dobre i stanowiące istotny, potencjalny czynnik rozwojowy.

Gmina charakteryzuje się zwartym obszarem. W skład gminy wchodzi miasto Nidzica oraz 33 sołectwa i 58 miejscowości wiejskich.

sołectwo	miejscowości	liczba mieszkańców
Bartoszeki	Bartoszeki	136
Bolejny	Bolejny, Bujaki, kol. Kalkownia	386
Brzeźno Łyńskie	Brzeźno Łyńskie	23
Dobrzyń	Dobrzyń	134
Frąkowno	Frąkowno	174
Grzegórzki	Grzegórzki	132
Jabłonka	Jabłonka, Natać Mała, Natać Wielka, oś. Leśne Pólko	306
Kamionka	Kamionka, Pawliki	109
Kanigowo	Kanigowo, Borowy Młyn	279
Likusy	Likusy	46
Litwinki	Litwinki	154
Łyna	Łyna, Łyński Młyn, oś. Leśne Śliwki	406
Łysakowo	Łysakowo, kol. Łączki	222
Magdaleniec	Magdaleniec	103
Módlki	Módlki, oś. Parowa	76

Napiwoda	Napiwoda, Koniuszyn, Moczysko, Wolisko, kol. Bartoszeki	870
Olszewo	Olszewo, Olszewko	82
Orłowo	Orłowo	209
Piątki	Piatki	268
Piotrowice	Piotrowice	79
Radomin	Radomin	104
Rączki	Raczki	127
Rozdroże	Rozdroże	449
Siemiątki	Siemiątki	48
Szerkopas	Szerkopas	108
Tatary	Tatary	196
Wały	Wały, Zimna Woda	186
Waszulki	Waszulki, kol. Waszulki, Robaczewo	307
Wietrzychowo	Wietrzychowo, Nibork II, Wietrzychówko	500
Wikno	Wikno	96
Wólka Orłowska	Wólka Orłowska	145
Zagrzewo	Zagrzewo	431
Żelazno	Żelazno	214

Osadnictwo jest rozdrobnione, 52% wsi liczy mniej niż 100 mieszkańców.

Gmina graniczy z gminami : Olsztynek, Kozłowo, Janowiec Kościelny, Janowo, Jedwabno.

Powierzchnia gminy wynosi 378,9 km² , w tym miasto 611 ha, obszary wiejskie 38061ha.

Użytki rolne zajmują 15661 ha, lasy 19515 ha, wody 923 ha, nieużytki 675 ha, tereny zabudowane i komunikacja 544 ha.

tabela nr 1 Struktura powierzchni w mieście i gminie Nidzica

wyszczególnienie	powierzchnia w mieście w ha	powierzchnia w gminie w ha
użytki rolne	286	15375
w tym łąki	56	1298
tereny zabudowane	247	297
nieużytki	10	665
las państwowe	9	19137
las niepaństwowe	-	369
wody	3	920

źródło : UM Nidzica

Pod względem powierzchni gmina zalicza się do dużych na tle województwa i kraju.

Liczba mieszkańców na dzień 31.12.2003 wynosiła 22 354. Miasto Nidzica zamieszkuje 15 388 mieszkańców, co stanowi 68,8% wszystkich mieszkańców gminy.

Gęstość zaludnienia wynosi 59 os/km² i jest zgodna z przeciętną dla województwa oraz dwukrotnie niższa od przeciętnej dla kraju (124 os/km²). Gęstość zaludnienia na terenach wiejskich wynosi 18 os/km².

1.2. Środowisko przyrodnicze.

1.2.1. krajobraz i ukształtowanie powierzchni

Gmina położona jest w obrębie trzech różnych mezoregionów.

Południowa część gminy to część Garbu Lubawskiego. Obejmuje on głównie wysoczyzny z kulminacjami sięgającymi 215 m n.p.m.

Północna część gminy to fragment Pojezierza Olsztyńskiego ukształtowany przez ostatnie zlodowacenie. Stanowią go płaty wysoczyzny z licznymi formami morenowymi oraz silnie urozmaicone, marginalne sandry, przecinane rynnami polodowcowymi, w części wypełnione jeziorami. Powierzchnia wznosi się tu od 130 na wschodzie do 150 m n.p.m. w części zachodniej.

Skrajnie wschodnia część gminy to fragment Równiny Mazurskiej, będącej szlakiem sandrowym odpływu wód lodowcowych fazy pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego. Powierzchnia wznosi się tu do ok. 145 m n.p.m. i opada w kierunku południowo-wschodnim.

1.2.2 budowa geologiczna

Przez obszar gminy przebiega granica pomiędzy mezozoiczną Niecką Brzezną a prekambryjską platformą wschodnioeuropejską. Większość obszaru gminy leży w zasięgu antyklizy mazursko - suwalskiej stanowiącej fragment prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej.

Podłoże krystaliczne w postaci gnejstów i kwarcytów występuje na rzędnej - 2135 m n.p.m. na utworach prekambryjskich zalegają poziomo osady paleozoiczne. Kambr reprezentuje piasek kwarcytowy, ordowik skały wapienne, sylur łupki ilaste a perm mułowce.

Na wypiętrzeniu (antyklizie) brak utworów paleozoicznych.

W okresie mezozoiku teren gminy pokrywała woda, stąd grube osady morskie. Trias (na antyklizie leżący bezpośrednio na warstwie kambryjskiej) reprezentują piaskowce, wapienie, mułowce, iłowce i dolomity. Utwory jurajskie i kredowe reprezentują piaskowce, wapienie, mułowce, łupki ilasto-piaszczyste, wapienie, margle i piaski glaukonitowe.

Na mezozoicznym, kredowym podłożu zalegają osady trzeciorzędowe. Wyraźne są osady oligoceńskie w postaci piasków kwarcowych, mułków, iłów i piasków glaukonitowych. Miocen wyróżnia się największą miąższością wśród trzeciorzędu. Reprezentowany jest przez piaski kwarcowe, cienkie ły, wkładki z węgla brunatnego. ły mioceneńskie stanowią warstwę nieprzepuszczalną dla wody. Pliocen reprezentują ły i mułki.

Skomplikowaną, nieregularną warstwę trzeciorzędową pokrywają osady czwartorzędowe, miejscami bardzo płytkie. Czwartorzędowe utwory to zwałowe gliny, żwiry i piaski.

1.2.3 Surowce mineralne

Na powierzchni gminy dominują osady czwartorzędowe. Osiągają one miąższość przekraczającą lokalnie 200 m. Na niewielkich obszarach występują również bezpośrednio na powierzchni lub pod niewielkim nadkładem osady trzeciorzędowe.

Na terenie gminy występują surowce kwalifikujące się jako : budowlane (żwiry i piaski), ceramiczne (gliny i iły), energetyczne (torfy), surowce przemysłu nawozów mineralnych (kreda jeziorna, gytpe wapienne), surowce specjalne (ziemia okrzemkowa). Część z powyższych surowców została udokumentowana badaniami geologicznymi, część stwierdzono w pojedynczych wyrobiskach bez rozpoznania zasobów.

piaski i żwiry

Osady okruchowe występujące na terenie gminy spełniają wymagania jakościowe dla piasków do produkcji kruszyw naturalnych, kruszyw drogowych, piasków budowlanych i do produkcji cegły wapienno-piaskowej i betonów komórkowych. Brak surowca który spełniałby parametry jakościowe dla piasków szklarskich i formierskich.

Poszczególne złoża :

Bolejny

Jest to jedyne na terenie gminy złożo udokumentowane w kat. C₁ + B. Udokumentowano 3174,5 tys. ton surowca odpowiadającego normom wymaganym dla kruszyw budowlanych i drogowych. Złozo znajduje się w strefie chronionego krajobrazu i nie powinno być eksploatowane.

Frąknowo

Obszar złoża wstępnie rozpoznany. Stwierdzono występowanie piasków i żwirów. Szacuje się zasoby surowca na co najmniej 0,5 mln ton. Po zarejestrowaniu złoża nie ma przeciwwskazań dopuszczających do eksploatacji.

Wietrzychowo - Dobrzyń

Obszar objęty wstępnymi badaniami poszukiwawczymi. Stwierdzono występowanie sandrowych piasków drobnych i średnich o parametrach jakościowych odpowiednich dla produkcji cegły wapienno-piaskowej, betonów komórkowych i ogólnobudowlanych. Zasoby wynoszą ok. 5 mln. ton. Korzystne położenie złoża względem linii komunikacyjnych umożliwia podjęcie działalności inwestycyjnej.

Radomin

Wstępne prace poszukiwawcze wykazały występowanie piasków sandrowych w ilości ok. 8 mln. ton. Niekorzystna budowa złoża (mała miąższość) i związana z tym ewentualna degradacja dużej powierzchni kwestionują podjęcie decyzji o eksploatacji.

Rączki

Stwierdzono występowanie piasków przydatnych w budownictwie. Złoże uznano za pozbawione perspektyw.

Załuski - Łapinos

Udokumentowano złoże o zasobach 0,5 mln ton. zasoby częściowo eksploatowane w sposób nieprawidłowy.

Szerokopas I i Szerokopas II

Udokumentowane zasoby wynoszą łącznie ok. 0,8 mln. ton. Złóża zawierają surowiec słabej jakości. Eksploatowane w znikomym stopniu.

Nidzica

Obszar znajduje się w granicach miasta Nidzica. Udokumentowane zasoby wynoszą 748 tys. ton piasków naturalnych. Parametry jakościowe kwalifikują surowiec do produkcji silikatów betonów komórkowych i celów ogólnobudowlanych. Eksploatacja niecelowa ze względu na inne przeznaczenie terenu.

Piątki

Stwierdzono występowanie piasków i żwirów. Złoże położone w rejonie funkcjonującej żwirowni.

Olszewko

Stwierdzono występowanie kruszywa grubego i piasku.

Rozdroże

Stwierdzono występowanie kruszywa grubego o szacowanych zasobach ok. 150 tys. ton. Eksploatowane sporadycznie w sposób nieprawidłowy.

Kanigowo

Złoże stanowią trzy izolowane obszary. Stwierdzono występowanie piasków różnych frakcji, serie żwirów małej miąższości i gliny zwałowe. Na omawianym terenie znajdują wyrobiska poeksploatacyjne wymagające rekultywacji.

Kanigowo II

Udokumentowano złoże piasku w ilości 103,1 tys. ton. Niezbędna jest rekultywacja wyrobiska poeksploatacyjnego.

Piotrowice

Stwierdzono występowanie piasków, piasków ze żwirem na glinach zwałowych. Złoże zbyt małe dla celów eksploatacyjnych.

Magdaleniec

Stwierdzono duże ilości piasków możliwych do wykorzystania na cele budowlane, brak kruszywa grubego.

W omawianych rejonach istnieje możliwość udokumentowania dalszych zasobów, szczególnie w północno-zachodniej części gminy. Przy podjęciu decyzji o dalszym rozpoznaniu geologicznym i podjęciu eksploatacji należy pamiętać o istnieniu w pobliżu obszaru gminy udokumentowanych złóż kruszywa o zasobach powyżej 65 mln. ton.

surowce ceramiczne

Surowcami ceramicznymi na terenie gminy Nidzica są gliny zwałowe i łąły. Warunki jakościowe spełniają łąły plioceńskie i mioceńskie oraz zastoiskowe osady plejstocieńskie.

poszczególne złoże :

Sewerynów - Szerokopas

Łąły trzeciorzędowe były eksploatowane na potrzeby nieistniejącej cegielni w Sewerynowie przez 1939 r. Na terenie złoże udokumentowano 60 tys. m³ surowca wysokiej jakości do produkcji wyrobów cienkościennych. Istnieje konieczność rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego.

Waszulki Cegielnia

Łąły były tu eksploatowane przed 1939 r. na potrzeby cegielni. Na omawianym terenie stwierdzono występowanie glin piaszczystych z przewarstwieniami łąłów i glin pylastych, które tylko częściowo spełniają wymagania jakościowe i kryteria bilansowości.

Waszulki

Udokumentowano tu surowiec o wysokiej jakości o łącznych zasobach ok.240 tys.m³ w tym ok.165 tys. m³ surowca do wyrobów cienkościennych.

surowce energetyczne

Na terenie gminy Nidzica występują złoże holocenijskich torfów i mioceńskie i plioceńskie węgla brunatnego.

Poszczególne złoże :

Orłowo

występują tu niewielkie zasoby węgla brunatnego. Złoże jest nieciągłe i o małej miąższości. Położenie złoże w pobliżu terenu chronionego krajobrazu i w sąsiedztwie rezerwatu przyrody wykluczają eksploatację.

Orłowo - Kurki

Radomin

Nidzica

Są to trzy zespoły torfowisk o udokumentowanych zasobach łącznych ok. 6 tys.m³. Największym jest zespół torfowisk Nidzica. Wymienione złoża to torfowiska niskie. Ze względu na niewielką miąższość i zamulenie oraz wymogi ochrony środowiska eksploatacja zasobów jest nieuzasadniona.

surowce przemysłu nawozów mineralnych

Wykorzystywane są płytko występujące osady czwartorzędowe w postaci kredy jeziornej. Eksploatacja odbywa się w rejonie Malinowa. Prawdopodobne jest występowanie surowca w okolicach Żelazno - Bolejny - Wólka Orłowska .

Gytia wapienna występuje pod warstwą torfów w rejonie Orłowo- Kurki i Radomin. udokumentowano tu zasoby w ilości łącznie ok.480 tys. m³. Ze względu na ochronę środowiska naturalnego zasoby nie będą eksploatowane.

surowce specjalne

Wśród permskich osadów jeziornych na terenie Nidzicy stwierdzono występowanie ziemi okrzemkowej bez znaczenia gospodarczego.

Na większości obszaru gminy nie przeprowadzono prac geologiczno - poszukiwawczych. Perspektywicznie możliwe jest rozpoznanie dalszych obfitych zasobów, szczególnie kruszyw mineralnych. Świadczy o tym budowa geologiczna obszaru gminy. Możliwe jest również odkrycie zasobów ilów, co jest związane ze znacznym kosztem poszukiwań.

Potencjalne złoża kredy jeziornej nie będą mogły być eksploatowane ze względu na środowisko naturalne.

1.2.4 gleby

Na obszarze gminy na terenach bezleśnych dominuje kompleks gleb bielcowych, rdzawych i brunatnych wytworzonych z piasków, piasków słabogliniastych i gliniastych. Gleby te zalicza się do klasy VI gleb bielcopodobnych. Zgodnie z klasyfikacją użytkową gleby te należą do gleb ornych średnich (klasa bonitacyjna IVb) lub słabych (klasa bonitacyjna V) i najsłabszych (klasa bonitacyjna VI). Klasy VIb i V należą do kompleksów żytnio - ziemniaczanych lub żytnio - łubinowych. Klasa bonitacyjna VI daje niskie i niepewne plony.

Ponadto na omawianym terenie występują zwarte enklawy gleb hydrogenicznych. Należą one do klasy gleb zabagnionych (VII) lub bagiennych (VIII) i pobagiennych (IX). Dotyczy to szczególnie dolin rzek.

tabela 2 Zestawienie klasyfikacji gleb – grunty rolne na terenie gminy Nidzica

gmina Nidzica	Klasa gleboznawcza gruntów rolnych w ujęciu powierzchniowym [ha]								
	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	Razem
grunty rolne	0	0	68	588	2 012	4 409	4 934	966	12 977

Zródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Roczne sprawozdanie geodezyjne stan na dzień 01.01.2000 r;

tabela 3 Zestawienie klasyfikacji gleb na terenie gminy Nidzica

gmina	Klasa gleboznawcza łąk w ujęciu powierzchniowym [ha]						
	I	II	III	IV	V	VI	Razem
łąki	0	0	36	833	343	85	1 297
pastwiska	0	0	67	527	367	113	1 074
lasy	0	0	1	55	149	63	268

Zródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Roczne sprawozdanie geodezyjne stan na dzień 01.01.2000 r;

tabela 4 Zestawienie gruntów nie objętych klasyfikacją gleboznawczą

gmina	Powierzchnia gruntów nie objętych klasyfikacją gleboznawczą [ha]
Miasto Nidzica	22 272

Zródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Roczne sprawozdanie geodezyjne stan na dzień 01.01.2000 r;

Gminy położone na terenie Powiatu Nidzickiego, zostały sklasyfikowane przez Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach pod względem wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w sposób przedstawiony w poniższej tabeli.

tabela 5 Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie powiatu

Gmina	Ocena gleb w punktach IUNG	
	Wskaźnik bonitacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (przedział)	Wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej
Nidzica	55,1 – 60,0	41,5

Zródło: Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko – Mazurskiego Olsztyn 2002 r;

1.2.5 klimat

Gmina Nidzica położona jest w dwóch dzielnicach klimatycznych: bydgoskiej (niewielki obszar na zachodzie gminy) i mazurskiej. Granica klimatyczna przebiega wzdłuż zachodnich podnóży Garbu Lubawskiego. Warunki klimatyczne panujące na terenie gminy należą do umiarkowanych i w dużej mierze uwarunkowane są wpływami mas powietrza polarno – morskiego.

Średnie roczne zachmurzenie wynosi od 6,5 do 7,0 w skali 1- 10. Średnie zachmurzenie stycznia nie przekracza 8,0, lipca 5,5 - 6,5. Średnia roczna liczba godzin słonecznych na dobę wynosi od 4,2 do 4,8.

Średnie roczne temperatury powietrza są niższe ($6,0^{\circ}$ - $7,0^{\circ}$) w północno - wschodniej części gminy niż w pozostałej części ($7,0^{\circ}$ - $8,0^{\circ}$). W styczniu uwidacznia się różnica klimatyczna w postaci jednostopniowej różnicy temperatur między zachodnią rubieżą gminy (ok. $3,0^{\circ}$) a pozostałym obszarem (ok. $4,0^{\circ}$). W lipcu w całej gminie średnia temperatura wynosi 17° - 18° . Charakterystyczna dla obszaru gminy jest niższa temperatura minimalna w porównaniu z obszarami położonymi na południe i zachód od niej. Liczba dni z przymrozkami dochodzi do 120.

Średnia suma roczna opadów wynosi 550 - 600 mm. W północno - wschodniej części gminy jest ona nieznacznie wyższa. Największe opady występują w lipcu. Liczba dni z opadami powyżej 0,1 mm wynosi 160 - 180 dni, w niewielkim obszarze części północno - zachodniej wynosi 140 - 160 dni.

Liczba dni z opadem śniegu wynosi około 45 dni, pokrywy śnieżnej około 100 dni w północno - wschodnim fragmencie gminy. W pozostałych częściach podane wielkości są niższe o ok. 5 dni dla opadów śniegu i 10 dni dla pokrywy śnieżnej.

Klimat w omawianym regionie charakteryzuje się dużymi wahaniami temperatury, stosunkowo krótkim okresem wegetacji (około 200 dni w roku).

tabela 6 średnie temperatury na terenie gminy

okres	ilość dni ze średnią temperaturą poniżej 15°C	średnia temperatura w tym okresie w $^{\circ}\text{C}$	ilość stopniodni
zima	239	3,0	4063
lato	44	13,0	308

źródło : Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego

tabela 7 Parametry klimatyczne ze stacji meteorologicznej w Nidzicy dane z lat 1949 - 1971

Parametr	Wartość
Średnia roczna temperatura powietrza	$6,4^{\circ}\text{C}$
Średni roczny opad	610 mm
Średnia roczna prędkość wiatru	3,0 m/sek

źródło : Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego

Przeważającymi wiatrami na terenie gminy są wiatry z sektora zachodniego i południowo – zachodniego, a najrzadziej występują wiatry z sektora północnego. Największe prędkości wiatrów notowane są jesienią i zimą – wiatry bardzo silne i porywiste, a najmniejsze latem – cisze występują najczęściej w sierpniu.

Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają rozległe tereny leśne. Lasy charakteryzują się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych waniach

dobowych, jednak z gorszymi warunkami solarnymi (zacienienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny.

1.2.6 lasy

W ogólnej strukturze użytkowania gruntów udział obszarów leśnych w gminie Nidzica jest bardzo wysoki i wynosi 49,9%.

Północno-wschodnią część gminy zajmują zwarte kompleksy leśne wchodzące w skład puszczy Napiwodzko - Ramuckiej.

Dominują następujące typy siedlisk leśnych :

obręb Koniuszyn : bór mieszany świeży (61% powierzchni lasu), bór świeży (31%), las mieszany świeży (5%), oles (1%), bór suchy (1%)

obręb Nidzica : bór mieszany świeży (30%), bór świeży (61%), las mieszany świeży (5%), oles (1%)

Skład gatunkowy :

obręb Koniuszyn : sosna - 93% powierzchni lasu, świerk - 1%, buk i dąb - 2%, gatunki liściaste miękkie - 4%

obręb Nidzica : sosna - 91%, świerk - 2%, buk i dąb - 1%, gatunki liściaste miękkie - 1%.

Lasy są administrowane przez Nadleśnictwo Nidzica.

tabela 8 Powierzchnia lasów i gruntów leśnych oraz lesistość w 2002

	powierzchnia gruntów leśnych w ha						lesistość w %
	ogółem	w tym lasy	własność publiczna			grunty prywatne	
			razem	własność SP	własność gminna		
miasto	6,4	6,3	6,4	6,4	-	-	0,9
wieś	19 612,1	19 032,3	19 330,1	19 324,1	6,0	282,0	51,2

źródło : US w Olsztynie

1.2.7 flora

Na terenie gminy rośnie wiele gatunków rzadkich i chronionych. Są to wielosił błękitny, storczyk, grzybień biały, kalina koralowa, sparceta piaskowa, szczodrzeniec rozesłany, ostrołódka kosmata, zawilec wielokwiatowy.

W rzekach i jeziorach występują bogate zespoły roślin wodnych.

Do roślin obszarów bagiennych należą turzyce, mchy, oczeret jeziorny, trzcina pospolita, modrzewica zwyczajna, bagno.

Torfowiska porastają paprocie, krzewy, maliny, jeżyny, olsza czarna.

1.2.8 fauna

Na terenie gminy występują 43 gatunki zwierząt prawnie chronionych w tym reliktowy żółw błotny. Wśród ssaków reprezentowane są sarna, jeleń, dzik, wydra, bóbr, wilk, ryś. Wśród ptaków na terenie gminy występują : cietrzew, żuraw, orlik krzykliwy, orzeł bielik, kormoran, czapla siwa, kania czarna, kania rdzawa, zimorodek, kraska, kszyszek bekas, derkacz, kurka nakrapiana, cyraneczka, łabędź, dzierzba, gąsiorek, kobuz.

W wodach górnego biegu rzek występuje gąbka słodkowodna i krasnorost.

1.2.9 wody

wody podziemne

Na terenie gminy znajduje się jeden z głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce - Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 214 (GZWP 214). Zajmuje on większą część gminy z wyjątkiem jej fragmentu południowo - zachodniego. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne zbiornika oceniono na 300 tys. m³/d. Średnia głębokość ujęć eksploatacyjnych wynosi ok. 100 m. Na obszarze zbiornika wyróżniono obszary najwyższej ochrony (ONO) w miejscach gdzie występuje duża miąższość warstw przepuszczalnych i połączenie z głębokimi warstwami wodonośnymi. Obszary takie wyznaczono w północnej i północno - wschodniej części gminy.

Warstwy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych. Stanowią je utwory międzymorenowe w postaci żwirów i piasków.

wody gruntowe

Na obszarze gminy lustro wód gruntowych znajduje się ok. 2 - 10 m pod powierzchnią. Wody te są szczególnie podatne na skażenia ze względu na występowanie dużych połaci warstw przepuszczalnych.

wody powierzchniowe

Udział wód powierzchniowych w powierzchni ogólnej gminy jest wysoki i wynosi 2,4 % ogólnej powierzchni. Poza rzekami i jeziorami obszar gminy obfituje w tereny podmokłe : bagna, mokradła, torfowiska, tereny źródliskowe.

rzeki

Na omawianym obszarze znajdują się obszary źródliskowe kilku rzek. Największe z nich to Łyna, Nida, Omulew.

Przez północną część gminy przebiega dział wodny I rzędu pomiędzy dorzeczami Wisły i Pregoly.

W dorzeczu Wisły znajdują się dorzecza III rzędu dopływów Narwi - Nidy i Omulewa.

Rzeka Nida jest tak nazywana w górnym biegu. Na odcinku Działdowo - Żuromin nazywana jest Działdówką a poniżej Żuromina aż do ujścia Narwi nazywa się Wkrą. Długość rzeki wynosi 249,1 km, całkowita powierzchnia dorzecza 5322,1 km².

Źródła Nidy występują na obszarze zmeliorowanych bagien na wschód od jez. Kownatki. Nida przepływa przez zachodnią część gminy. Rzeka jest typowym nizinny ciek o niewielkich spadkach (średnio poniżej 0,5 ‰). Największym dopływem w granicach gminy jest Szkotówka. Stan czystości rzeki w granicach gminy był badany w 1997 r. i stan jakości wód odpowiadał : - w górnym biegu w miejsc. Rączki III klasie czystości, powyżej Nidzicy III klasie czystości, poniżej Nidzicy w miejsc. Piątki zanotowano znaczne pogorszenie jakości wód. Nie odpowiadała ona normom ze względu na zanieczyszczenia fizyko - chemiczne (szczególnie zawartość fosforu). Zły był też stan sanitarny rzeki.

Źródło rzeki Omulew wypływa z jez. Koniuszyn w postaci cieku źródłowego o nazwie Struga Koniuszyn, który wpada do jez. Omulew, z którego z kolei wypływa rzeka już w postaci ukształtowanej. Jej długość wynosi 113,7 km, całkowita zlewnia zajmuje powierzchnię 2052,9 km². jest to rzeka o charakterze naturalnym o wielkich walorach krajobrazowych. Przez gminę Nidzica płyną dwa dopływy Omulewa : Czarna i Rekownica..

Stan czystości mieści się w II klasie czystości.

Rzeka Łyna należy do dorzecza Pregocy. Długość Łyny wynosi 263,7 km. Zlewnia w granicach Polski wynosi 5700 km². W gminie płynie jedna rzeka dopływowa Łyny - Marózka. Obszar źródłowy Łyny został objęty ochroną w postaci rezerwatu. „Źródła rzeki Łyny im. prof. Romana Kobendzy”. Stan czystości rzeki w granicach gminy mieści się w I klasie czystości.

Poza wymienionymi rzekami Czarną, Rekownicą, Szkotówką, pozostałe rzeki na terenie gminy to ciek wodny o znaczeniu lokalnym w II i III klasie czystości.

Wszystkie cieki charakteryzuje śnieżno – deszczowy system zasilania, z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku oraz jednym minimum. Po osiągnięciu wiosennego maksimum (w okresie pomiędzy styczniem a kwietniem), stany wody i przepływy rzek zmniejszają się. Wezbrania letnie (lipiec, sierpień) są zdecydowanie mniejsze od wiosennych. Minimum przypada generalnie pomiędzy lipcem i październikiem. Przejścia od stanów najwyższych do najniższych są łagodne, a różnice pomiędzy średnimi miesięcznymi stanami maksymalnymi i średnimi miesięcznymi stanami minimalnymi wynoszą niewiele, dla Wkry około 0,5 m.

jeziora

Jeziora na terenie gminy są pochodzenia polodowcowego.

Największym zbiornikiem wodnym w gminie jest jezioro Omulew, rynnowe o powierzchni zwierciadła 508,8 ha, objętości 22172,7 tys. m³, głębokości maks. 32,4 m, głębokości średniej 4,3 m. Powierzchnia zlewni zbiornika wynosi 168,5 km².

Jezioro otoczone jest lasami, jedynie w rejonie wsi Jabłonka, w północnej części zbiornika występują inne formy użytkowania ziemi - łąki, pastwiska, nieużytki, grunty orne oraz zabudowania wiejskie. W tym rejonie zlokalizowane są też tereny wykorzystywane rekreacyjnie.

Jezioro podatne jest na degradację ze względu na małą średnią głębokość przy dużej powierzchni zlewni, niekorzystny stosunek objętości jeziora do łącznej długości jego linii brzegowej, niski procent stratyfikacji wód..

Według danych z 1998 r. zbiornik jest zanieczyszczony, występują deficyty tlenowe, zanotowano podwyższone wartości azotu amonowego i fosforanów

Pozostałe jeziora w gminie Nidzica mają dużo mniejszą powierzchnię niż Omulew. Są to zbiorniki wodne o słabej wymianie wody co sprzyja eutrofizacji i w konsekwencji zanikaniu jezior.

tabela 9 Wykaz jezior na terenie gminy

Nazwa jeziora	Powierzchnia [ha]	Objętość [tys. m ³]	Głębokość [m]		Długość linii brzegowej [m]
			śred	maks	
Czarne	50,8	1 851,0	11,2	3,6	3 650
Kiernoz Mały	54,0	1 549,0	2,9	11,4	3 450
Omulew	508,8	22 172,7	4,3	32,5	29 300
Trzciniowe	57,8	1 774,8	3,0	11,3	4 250

źródło : Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego

1.2.10 prawne formy ochrony przyrody

Obszary chronionego krajobrazu zajmują na terenie gminy obszar 139 836,2 ha.

Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napowidzko – Ramuckiej – o powierzchni całkowitej 131 444,3 ha .

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki – o powierzchni całkowitej 8 391,9 ha – obejmuje on gminy Kozłowo i Nidzica.

Projektowane jest utworzenie parku krajobrazowego „Puszcza Napiwodzko - Ramucka” we wschodniej części gminy. Prawie cała pozostała część gminy będzie wchodziła w skład otuliny parku.

Projektowane jest utworzenie rezerwatu krajobrazowego „Dolina Łyny” i rezerwatu częściowego „Dolina rzeki Omulew”

Rezerваты przyrody zajmują łącznie 213,6 ha.

tabela 10 Rezerваты przyrody w gminie Nidzica

Nazwa	Status	Typ/ funkcja	Lokalizacja	Rok utworzenia	Powierzchnia
Źródła rzeki Łyny im. prof. Romana Kobendzy	Rezerwat częściowy	krajobrazowy/ ochrona obszaru źródliska Łyny oraz ochrona zachowanego zjawiska erozji wstecznej - źródliskowej	Leśnictwo Łyna	1959	120,54 ha
Koniuszanka I	Rezerwat częściowy	przyrody nieożywionej/ ochrona terenu na którym występuje zjawisko sufozji na sandrze (przemieszczania składników gleby przez wody podziemne, prowadzi do powstania obniżen terenu - lejów sufozyjnych)	Leśnictwo Napiwoda	1978	24,05 ha
Koniuszanka II	Rezerwat częściowy	leśny/ ochrona walorów leśnych i krajobrazowych, ochrona przełomu Koniuszanki, z porastającym zbocza doliny tej rzeki starodrzewem	Leśnictwo Wykno i Jeleń	1979	64,55 ha
Jezioro Orłowo Małe	Rezerwat ścisły	faunistyczny/ ochrona zagrożonego gatunku - żółwia błotnego	Leśnictwo Orłowo	1958	2,89 ha + 1,70 ha otuliny

źródło : dane UM Nidzica

Ochroną indywidualną objęto 15 obiektów uznanych za pomniki przyrody. Są to :

- głaz narzutowy (największy na Mazurach) „Kamień Tatarski” o obwodzie 1 900 cm, 6,5 m długości, 4 m szerokości i 1,8 m wysokości, położony jest w m. Tatary;
- głaz, granitognejs różowy, położony w leśnictwie Napiwoda oddz.131 c;
- głaz, położony w leśnictwie Napiwoda oddz. 38 a;
- głaz, granitognejs różowy, położony w PGR Napiwoda;
- klon w m. Napiwoda wys. 23 m, obwód 360 cm;
- 2 dęby położone w obrębie Zimna Woda oddz.52 b;
- jałowce 40 szt. położone w m. Koniuszyn oddz. 246 h, pastwisko 2,99 ha;
- 2 dęby położone koło Bolejn, oddz. 348;
- 3 leje sufozyjne na południe od Wólki Orłowskiej;
- klon wys. 20 m, obwód 445 cm;
- klon przy drodze Orłowo – Brzeźno Łyńskie wys. 20 m, obwód 370 cm;
- dąb na podzamczu w Nidzicy wys. 25 m, obwód 320 cm;
- dąb w leśnictwie Wikno oddz. 171 przy J. Omulew wys. 35 m, obwód 530 cm;
- 8 dębów w leśnictwie Wykno oddz. 180 c,g,h,j;
- dąb szypułkowy „Hubert” w m. Malinowo oddz. 415 g, wys. 20 m, obwód 430 m.

Ochroną objęte są wszystkie naturalne zbiorniki wodne oraz cieki, zwarte kompleksy leśne oraz płaty zadrzewień śródpolnych.

Na obszarze gminy nie występują gleby chronione.

tabela 11 Wykaz jezior objętych strefą ciszy na terenie Powiatu Nidzickiego

Jezioro	Uwagi
Czarne	wraz z obrzeżem o szerokości 500 m
Kiernoz Mały	wraz z obrzeżem o szerokości 500 m
Omulew	do linii brzegowej
Trzciniowe	wraz z obrzeżem o szerokości 500 m

Źródło: Uchwała Nr VII/37/03 Rady Powiatu w Nidzicy z dnia 23 kwietnia 2003 r

Inny rodzaj ochrony na terenie gminy stanowią europejskie systemy obszarów chronionych.

Należą do nich :

CORINE BIOTOPES, do którego włączono obszar ostoi 106 - Puszcza Napiwodzko – Ramucka (część gminy Nidzica oraz gminy Janowo);

NATURA 2000 - Puszcza Napiwodzko – Ramucka (część gminy Nidzica oraz gminy Janowo);

ECONET - cały obszar gminy.

1.3. turystyka

1.3.1 walory turystyczne

Największą atrakcją gminy są jej walory krajobrazowe i przyrodnicze. Okolice miasta to malowniczy pagórkowaty krajobraz, pokryty licznymi jeziorami oraz lasami, obfitującymi w runo leśne i dziką zwierzynę. W pobliżu Nidzicy znajduje się rezerwat krajobrazowo - geomorfologiczny z malowniczymi źródłami rzeki Łyny, wiekowymi drzewami, kilkunastometrowymi urwiskami i wieloma głazami. Osobliwością jest Kamień Tatarski - jeden z największych głazów narzutowych na Mazurach pozostawionych przez ustępujący lodowiec. Godną uwagi atrakcją jest XIV - wieczny zamek krzyżacki w Nidzicy. Do wykorzystania turystycznego i rekreacji pozostają tereny przy jeziorze Omulew.

Położenie Gminy na szlaku tranzytowym wiodącym z południa kraju nad Wielkie Jeziora Mazurskie i do Olsztyna stanowi potencjalną szansę na przejęcie części turystów.

1.3.2. Infrastruktura turystyczna

- obiekty noclegowe

tabela 12 Wykaz obiektów noclegowych w gminie Nidzica

nazwa	adres	ilość miejsc noclegowych
Hotel „GREGOROVIVS”	ul. Zamkowa 2 (Zamek), 13-100 Nidzica, tel. 625 51 93, 625 57 58	47 - 63
Hotel „KAMIŃSKI”	Plac Wolności 4, 13-100 Nidzica, tel. 625 60 50	30
Noclegi „STADION”	ul. Polna 7, 13-100 Nidzica, tel. 625 32 93	36
Kwatery Prywatne - Wincenty Kociszewski	ul. Marchlewskiego 20, 13-100 Nidzica, tel. 625 29 44	bd
Zajazd „EUROPA”	Litwinki, 13-100 Nidzica tel. 625 66 06	bd
Zajazd „SKARBK”	Litwinki 38, 13-100 Nidzica tel. 625 47 44	4
Zajazd „LESNY”- Ryszard Żuk	13-100 Nidzica, tel. 625 36 66, 090 511 640	10
Pensjonat „GAWRA”	Wikno, 13-106 Jabłonka, tel. 625 94 49	147 (w tym 77 w domkach)
Zbigniew Wiński - Wynajem pokoi gościnnych	Litwinki 43, 13-100 Nidzica, tel. 625 35 96	3
Kwatery Prywatne - Maria Burska	ul.1-go Maja 43, 13-100 Nidzica, tel. 625 21 38	5
Alina Kuszelewicz - wynajem pokoi	ul. Kopernika 4B/16, 13 – 100 Nidzica, tel. 625 45 96	5

źródło : UM Nidzica

tabela 13 Wykaz gospodarstw agroturystycznych

Pole biwakowe "Ranczo" Jolanta i Ryszard Bojarscy 13-104 Napiwoda, Jabłonka 57 - Pole Biwakowe tel. 625 94 32, 9 miejsc w domu
Wypożyczalnia sprzętu turystycznego – Jolanta Ziemska 13 – 104 Napiwoda, Jabłonka 7, tel. 625 94 39 Pokoje gościnne – 9 miejsc
Piotr Pasturski- Usługi agroturystyczne, jazda konna i wynajem pokoi Zimna Woda 1, 13-104 Napiwoda, tel. 625 90 63, 0 606 235 994
Wioletta Bielicka- Pokoje gościnne Wykno 4 A, 13-104 Napiwoda tel. 625 94 91, 10 miejsc
Agroturystyka – Zygmunt Dramiński Szkotowo tel. 626 80 41, Tel. 0 608 691 039, 16 miejsc
Agroturystyka - Breńscy Jerzy i Krystyna Likusy, Tel. 0 606 412 957, 10 miejsc noclegowych, 10 miejsc

źródło : UM Nidzica

tabela 14 Obiekty noclegowe i ich wykorzystanie (stan dla każdego roku na 31.07.)

obiekty	miejsca noclegowe	korzystający z noclegów		udzielone noclegi		stopień wykorzystania miejsc w %
		ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym	
2000						
7	314	6508	69	12850	206	40,3
2001						
8	252	5040	18	10165	18	42,4
2002						
5	284	7125	261	12074	367	30,5

źródło : Rocznik statystyczny woj. warmińsko-mazurskiego, US w Olsztynie, ed. 2001,2002, 2003.

- kąpieliska

tabela 15 Stan techniczny kąpielisk w sezonie turystycznym 2003

Miejscowość	Nazwa zbiornika	Plaża	Urządzenia sanitarne (WC, natryski)	Szatnia	Punkt czerpania wody	
Natać Mała	Jezioro Omulew	prowizoryczna	brak	brak	brak	
Wykno		prowizoryczna	brak	brak	brak	
Wykno		zorganizowana	są	jest	jest	
Jabłonka		prowizoryczna	brak	brak	brak	
Miejscowość	Nazwa zbiornika	Pomosty , boje org. kąpieliska dla dzieci	Sprzęt ratowniczy , ratownik	Usuwanie nieczystości i stałych	Odległość od źródła zaniecz. (ścieki)	Zaniecz. kąpieliska
Natać Mała	Jezioro Omulew	brak	brak	kosze, kontenery	1 500 m	brak
Wykno		brak	brak	kosze	150 m	brak
Wykno		jest	jest	kosze	2 000 m	brak
Jabłonka		brak	brak	brak	3 000 m	brak

źródło : Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego

- trasy rowerowe i piesze

Trasy rowerowe zostały przewidziane tak, aby zapewnić powiązanie gminy z przyległymi województwami oraz zapewnić spójność tras międzyregionalnych. Poprowadzone zostały przez tereny o różnorodnym bogactwie kulturowym i przyrodniczym. Łączna długość tras wynosi 120 km po drogach utwardzonych o nawierzchni bitumicznej, brukowej, żwirowej i gruntowej.

Trasa Działdowo – Nidzica – Szczytno wiąże Mazowsze z Wielkimi Jeziorami Mazurskimi.
Trasa Nidzica – Brzeźno wiąże Mazowsze z Olsztynem poprzez trasę międzyregionalną Działdowo – Szczytno i międzynarodową Iława – Olsztyn.

Trasa Szelaąg – Ostróda – Mielno obsługuje obszar Parku Krajobrazowego. Jest łącznikiem pomiędzy trasą międzynarodową Iława – Olsztyn, a jej warianty prowadzą przez Pola Grunwaldzkie.

Na trasy rowerowe składają się szlaki: „Tatarski”, „Bursztynowy”, „Generała Samsonowa”.

- imprezy kulturalne

Potencjalną atrakcją mogąca przyciągnąć i skłonić turystów do dłuższego pobytu są imprezy kulturalne organizowane na terenie gminy. Najważniejsze to : Ogólnopolski Turniej Tańca Disco-Dance i Hip-Hop o Puchar Warmii i Mazur (kwiecień), Dni Nidzicy (lipiec), Ogólnopolski Festiwal Fantastyki (czerwiec), Letnie Zamkowe Koncerty Muzyczne i festyny rekreacyjne (lipiec - sierpień), Zaduszki Jazzowe (listopad), Przegląd Małych Form Teatralnych (grudzień), Bal Sylwestrowy, Turniej Rycerski o Buzdygan Wielkiego Mistrza Winrycha von Kniprode, Międzynarodowe Biennale Litografii Krajów Nadbałtyckich. Ponadto atrakcję stanowią biesiady zamkowe i wernisaże. Imprezy te są organizowane przez Nidzicki Ośrodek Kultury.

Na najbliższe lata zaplanowano inwestycje w sferze kultury i turystyki, które podniosą atrakcyjność gminy. Są to na terenie miasta : rewitalizacja starego miasta - lampy stylowe, ławki, place zabaw, uporządkowanie zieleni, urządzenie ciągów spacerowych wzdłuż Nidy, remont zamku, kina, stadionu, ratusza. Na terenie gminy : wytyczenie nowych szlaków turystycznych wodnych, pieszych, jeździeckich, oznakowanie istniejących tras rowerowych, urządzenie wiat, parkingów, punktów widokowych, urządzenie ścieżek dydaktycznych (botaniczne, faunistyczne, ornitologiczne), oznakowanie zabytków, tablice informacyjne w językach obcych, stworzenie warunków do powstania sieci sezonowych punktów gastronomicznych na szlakach turystycznych, pól campingowych i namiotowych.

Związana z istniejącą i planowaną bazą turystyczną jest promocja walorów gminy oraz kreacja produktu turystycznego.

Zaplanowano również stworzenie Nidzickiego Centrum Edukacji Ekologicznej i Turystyki „Mazurska Brama” na bazie zabudowań zabytkowego młyna w Łyńskim Młynie.

Dziedzictwo historyczne i kulturowe

Nidzica :

Zamek krzyżacki z ok. 1380-1400 r. Rozbudowany w XV w., zniszczony w trakcie wojen napoleońskich i odbudowany w latach 1828 – 1830 przez Gregoroviusa, ponownie zniszczony w 1945 r. Ostatecznie zrekonstruowany w latach 1959 – 1965 dla celów kulturalno-turystycznych.

Zamek składa się z budynku głównego z kaplicą, refektarzem i kancelarią, dwukondygnacyjnych bocznych skrzydeł z gankami strzelniczymi oraz dwóch pięciokondygnacyjnych wież z bramą przejazdową po środku. Budowla z polnego kamienia i cegły wznosi się na rzucie prostokąta. Jest on największym pokrzyżackim zamkiem rezydencyjno - obronnym na Mazurach. Zespół zamkowy składa się z zamku właściwego i krótkiego przedzamcza. Dziedziniec otoczony czterema skrzydłami flankuje dwie wieże. Zamek był siedzibą wójtów - komturów i urzędów miejskich, był wykorzystany również jako więzienie, a przed 1945 rokiem mieścił się tu sąd obwodowy. Obecnie zamek jest siedzibą Nidzickiego Ośrodka Kultury, Biblioteki Miejskiej, Muzeum Ziemi Nidzickiej oraz hotelu, restauracji, galerii malarstwa i pracowni rzeźby oraz bractwa rycerskiego.

Klasztor - gotycka budowla o charakterze obronnym. Usytuowany w południowo – wschodnim narożniku miasta. Pierwotnie wschodnia jego część spełniała rolę baszty narożnej. W wiekach późniejszych wykorzystywany jako obiekt sakralny i obiekt klasztorny. Przed spaleniem w 1914 roku użytkowany był jako spichlerz. Uległ zniszczeniu w 1945 roku. Po odbudowie w latach 1967 – 1988 adaptowany został na filię Archiwum Państwowego w Olsztynie.

Kościół św. Wojciecha zbudowany został w XIV stuleciu i został włączony do miejskiego systemu obronnego. Przylegał on do zachodniego ciągu murów obronnych. Spłonął podczas działań wojennych 1914 roku, odbudowany w latach 1920-1924 z zachowaniem elementów gotyckich. Uzyskał pseudorenesansowy charakter.

Kościół św. Krzysztofa ewangelicko-augsburski dawniej katolicki, wybudowany w latach 1858 – 1860 w stylu neogotyckim wraz z dobudowaną w 1890 r. wieżą.

Ratusz wzniesiony w miejsce rozebranego w 1824 roku. Wybudowany w stylu neoklasycystycznym w roku 1842.

Dwie gotyckie baszty obecnie siedziba jednej z sieci komórkowych oraz Okręgowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.

Dawny browar krzyżacki dziś mieszczący wytwórnię win i miodów pitnych.

Ponadto - układ urbanistyczny Starego Miasta, dziewiętnastowieczny spichlerz, mury obronne z basztami (zbudowane po roku 1381), dwa cmentarze, pałacyk i kilka domów z XIX wieku.

gmina :

Zespoły dworskie i parki podworskie

Zabytkowe zespoły dworskie znajdowały się w Bujakach, Napiwodzie, Orłowie, Rozdrożu, Wietrzychowie, Wólce Orłowskiej, Zagrzewie, Załuskach, Żelaźnie. Zachowały się jedynie obiekty w Zagrzewie. W dobrym stanie ocalał cały zespół dworsko – parkowy, wraz z zabudowaniami gospodarczymi i domami zatrudnionych we dworze. Zbudowany został w początkach naszego stulecia, w stylu neobarokowym. Dziś jest własnością prywatną. W przydworskim parku zachowało się wiele różnych gatunków starych drzew. W Orłowie zachował się park, zaprojektowany jako krajobrazowy. Zachowała się w nim aleja grabowa i aleja brzozowa. Resztki założen parkowych znajdują się w pozostałych miejscowościach będących siedzibami rodowymi.

Kościóły

W Kanigowie znajduje się kościół z XV wieku, przebudowany w XVIII wieku i do dziś zachowany w dobrym stanie. Zalicza się on do zabytków architektonicznych II grupy. W Łynie znajduje się murowano–drewniany kościół z 1726 roku zaliczony do zabytków architektonicznych II grupy. W Żelaźnie znajduje się kościół wzniesiony w 1880 r.

Stanowiska archeologiczne

Obszar gminy objęty jest rozpoznaniem archeologicznym w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski. Zlokalizowano 106 stanowisk archeologicznych. Są to przede wszystkim osady i ślady osadnictwa, kurhany i cmentarzyska oraz wały graniczne od mezolitu, neolitu, epoki żelaza po średniowiecze i czasy nowożytne. W okolicach Orłowa, Nataci Wielkiej, Wałów stanowiska występują w dużym zagęszczeniu. Kurhan w Olszewie i wały położone między Zimną Wodą a Wałami zostały wpisane do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego.

Cmentarze

Na terenie gminy znajdują się liczne cmentarze wojenne porozrzucane po lasach. Największy cmentarz wojenny z I wojny światowej znajduje się w Orłowie. Cmentarze z tego okresu znaleźć można także w miejscowościach Frąknowo, Łyna, Łysakowo, Moczysko, Módlki, Orłowo, Radomin, Wolisko, Zimna Woda. Pojedyncze mogiły odnaleźć można w leśnictwie

Więckowo. Na granicy z Nadleśnictwem Dwukoły znajduje się pomnik w postaci kamienia upamiętniający dwóch żołnierzy KOP, którzy polegli we wrześniu 1939 roku.

Zabytki militarne

Na terenie gminy zachowały się fragmenty umocnień wojskowych z okresu II wojny światowej. Najlepiej zachowały się fortyfikacje w pobliżu wsi Wikno oraz niedaleko wsi Bolejny. Są to ogromne, masywne bunkry, pojedyncze stanowiska ogniowe i wały przeciwczołgowe. W leśnictwie Bujaki odnaleźć można nieukończony bunkier z lat 1944–1945.

tabela 16 obiekty z terenu gminy wpisane do rejestru zabytków woj. warmińsko - mazurskiego i ich stan

miejsowość	obiekt	nr rejestru	stan
Kanigowo	kościół	A-961/0	dobry
Łyna	kościół	A-963/0	dobry
Łyna	cmentarz wojenny	A-3673/0	dobry
Łyński Młyn	zespół młyna	A-4247/0	dobry
Łysakowo	cmentarz wojenny	A-3651/0	dobry
Moczysko	cmentarz wojenny	A-3679/0	dobry
Módlki	cmentarz wojenny	A-3678/0	dobry
Napiwoda	cmentarz ewangelicki	A-3675/0	dobry
Napiwoda	cmentarz rodowy	A-3690/0	dobry
Nidzica	zamek		wymaga remontu i modernizacji
Nidzica	klasztorek		dobry
Nidzica	baszty i resztki murów obronnych		dobry
Nidzica	kościół św. Wojciecha		dobry
Nidzica	kościół św. Krzysztofa		dobry
Nidzica	browar		dobry
Nidzica	ratusz		wymaga remontu i modernizacji
Olszewo	kurhan	AA-177	dobry
Orłowo	park dworski	A-1451/0	zniszczony, postępująca dewastacja
Orłowo	cmentarz wojenny	A-3677/0	dobry
Radomin	cmentarz wojenny	A-3686/0	dobry
Wały	wały obronne	AA-82	dobry
Waszulki	cegielnia	A-4246/0	dostateczny
Wólka Orłowska	park dworski	A-1452/0	wymaga uporządkowania i rewaloryzacji
Wólka Orłowska	gorzelnia	A-2600/0	wymaga remontu
Wólka Orłowska	stodoła	A-4248/0	wymaga remontu
Zagrzewo	park dworski	A-3623/0	wymaga uporządkowania i rewaloryzacji

Załuski	park dworski	A-3527/0	zniszczony w znacznym stopniu, wymaga uporządkowania i rewaloryzacji
Zimna Woda	cmentarz wojenny	A-3681/0	dostateczny

źródło : Gmina Nidzica. Ochrona dziedzictwa kulturowego, Olsztyn 2001.

1.4. zagospodarowanie przestrzenne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami gmina wykonała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Nidzica, w którym oznaczono tereny, dla których powinny być opracowane szczegółowe plany zagospodarowania ze względu na stan istniejący, zainteresowanie inwestycyjne i konieczność uwzględnienia ochrony środowiska. Wyodrębniono tereny na których przewidywane są działania inwestycyjne.

Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

- istnienie cennego zasobu wód podziemnych (GZWOP 214) i konieczność jego ochrony.
W związku z tym, że na powierzchni występują przepuszczalne piaski, żwiry, gliny piaszczyste istnieje realna możliwość skażenia zbiornika.
- zakres wymaganej prawem ochrony środowiska naturalnego
- zasoby rozpoznanych kruszyw naturalnych
- droga krajowa nr 7 stanowi potencjalne źródło nadzwyczajnego zagrożenia dla środowiska i znajduje się w rejestrze NZŚ
- południkowy przebieg drogi nr 7 i linii kolejowej Warszawa - Gdańsk stanowią barierę migracji dzikich zwierząt
- duża lesistość gminy, walory krajobrazowe i przyrodnicze
- brak niebezpiecznego przemysłu i źródeł skażenia powietrza.

infrastruktura techniczna

Komunikacja

Przez gminę Nidzica przechodzi sieć dróg kategorii: krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej.

drogi krajowe :

nr 7 (III klasa techniczna) relacji Gdańsk - Warszawa - Chyżne. W granicach gminy 15,6 km w dobrym stanie technicznym. Droga posiada umocnione pobocza. Droga komunikuje ruch w kierunkach północ - południe i południe - północny wschód. W układzie dróg europejskich jest to droga międzynarodowa E 77. Zarządem dla drogi nr 7 jest Generalna Dyrekcja Dróg

Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie. Droga nr 7 jest silnie obciążona, szczególnie w okolicy Nidzicy. Już w 1998 r. szacowano, że przepustowość drogi jest bliska wyczerpania. Struktura kierunku i natężenia ruchu na terenie gminy ulegnie zmianie w momencie przebudowy DK nr 7 i zmiany jej funkcji na drogę ekspresową. Przewidywany przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Olsztynie termin przebudowy to lata 2010/2013.

drogi wojewódzkie :

- nr 538 (IV klasa techniczna) - Nowe Miasto Lubawskie - Olszewo. 4,0 km w granicach gminy w dobrym stanie technicznym. Umożliwia relację Pojezierze Brodnickie - Nidzica.
- nr 545 (IV klasa techniczna) Działdowo - Nidzica - Szczytno. 21,5 km w granicach gminy w dobrym stanie technicznym. Umożliwia komunikację pomiędzy wschodem i zachodem kraju.
- nr 604 (IV klasa techniczna) - Nidzica - Wielbark. 8,5 km w granicach gminy w dobrym stanie technicznym. Umożliwia skomunikowanie drogi nr 7 z południowym obszarem województwa. Drogami wojewódzkimi zarządza Zarząd Dróg Wojewódzkich Rejon Dróg w Nidzicy.

tabela 17 Średnie natężenie ruchu na poszczególnych rodzajach dróg

Rodzaj drogi	Pojazdy ogółem	Samochody osobowe	Samochody ciężarowe
krajowe:			
nr 7	10 186	7 130	3 056
wojewódzkie:			
nr 538	417	292	125
nr 545	2 862	2 003	859
nr 604	431	302	129

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Wojewódzki Zarząd Dróg w Olsztynie.

drogi powiatowe :

Przeważnie są to drogi w V klasie technicznej (drogi gruntowe są poza klasą).

tabela18 Wykaz dróg powiatowych w gminie Nidzica, stan z 1998 r.

nr	nazwa	długość w granicach gminy w km	rodzaj nawierzchni w km					
			bitumiczna	brukowa	betonowa	kostkowa	gruntowa ulepszona	gruntowa naturalna
26726	Rączki - Gardyny	1,611	1,611	-	-	-	-	-
26730	Mielno - Rączki	1,160	1,160	-	-	-	-	-
26731	Frąknowo - Januszkowo	1,335	-	-	-	-	1,335	-
26734	Nidzica - Sątóp	8,219	3,431	0,415	-	-	0,738	3,635
26739	Nidzica - Napiwoda	5,169	1,805	0,228	-	-	0,516	2,620
26740	Kanigowo - Kozłowo	2,963	2,528	-	-	0,435	-	-

26741	Nidzica - Zaborowo	3,864	3,864	-	-	-	-	-
26752	Kanigowo - Janowiec K.	0,884	0,884	-	-	-	-	-
26754	Kanigowo - Grzegórzki	8,950	3,223	0,134	0,342	-	5,251	-
26755	Robaczewo - Janowiec K.	4,966	4,966	-	-	-	-	-
26772	Orłowo - Lipowo Kurk.	9,415	0,277	1,125	-	-	7,785	0,228
26774	Muszaki - Zimna Woda	5,788	0,066	4,011	-	1,711	-	-
26775	Zimna Woda - Wały	4,577	4,577	-	-	-	-	-
26776	Napiwoda - Grzegórzki	4,544	1,905	0,737	-	-	1,902	-
26777	Nidzica - Bartoszek	4,480	4,480	-	-	-	-	-
26778	Napiwoda - Czarny Piec	16,189	16,928	-	-	-	-	-
26779	Zimna Woda - Natać W.	5,017	2,811	-	-	-	-	2,206
26780	Rączki - Moczysko	16,928	16,928	-	-	-	-	-
26781	Nibork - Łyna	6,993	6,993	-	-	-	-	-
26782	Dobrzyń - Wietrzykowo	3,284	-	0,545	-	-	0,087	2,652
26783	Frąknowo - Dobrzyń	2,030	0,783	1,247	-	-	-	-
26784	Frąknowo - Żelazno	7,341	-	0,735	-	-	6,606	-
26785	Witramowo - Łyna	9,490	8,670	-	0,820	-	-	-
26786	Waplewo - Żelazno	1,102	-	0,209	0,100	-	-	0,793
26789	Selwa - Bolejny	3,020	-	0,309	-	-	2,711	-
26791	Nidzica - Orłowo	7,937	4,017	0,803	-	-	3,117	-
	razem	147,256	91,168	10,498	1,262	2,146	30,048	12,134

źródło : Studium uwarunkowań, z.5.

Drogami powiatowymi na terenie gminy zarządza Powiatowy Zarząd Dróg w Nidzicy.

Natężenie ruchu panujące na drogach powiatowych, przedstawia tabela zamieszczona poniżej. Są to dane zestawione na podstawie „syntezy wyników pomiarów ruchu przeprowadzonych w 2000 roku na zamiejskiej sieci dróg powiatowych”.

tabela 19 Średni dobowy ruch w 2000 roku na zamiejskiej sieci dróg powiatowych o nawierzchni twardej

Rodzaj pojazdu	Natężenie [poj./dobę]	Udział procentowy [%]
Motocykle	9	1,0
Samochody osobowe	463	50,8
Samochody dostawcze	113	12,4
Samochody ciężarowe bez przyczepy	141	15,5
Samochody ciężarowe z przyczepami	77	8,4
Autobusy	29	3,2
Ciągniki rolnicze	80	8,8
Razem	912	100,0

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Nidzicy

drogi gminne :

Gmina posiada 32,30 km dróg zamiejskich oraz 9,68 km ulic miejskich. Ta sieć dróg posiada nadaną kategorię dróg gminnych. Pozostałe drogi nie posiadające kategorii dróg gminnych, są zaliczone do dróg wewnętrznych. Ten rodzaj dróg nie podlega ustawie o drogach publicznych

i stanowi przede wszystkim dojazd do gruntów rolnych i leśnych. Są to drogi z reguły o nawierzchni gruntowej nie podlegające ewidencji. Burmistrz Nidzicy jest zarządcą dla dróg gminnych zamiejskich i dróg (ulic) na obszarze miasta Nidzica.

Tabela 20. Drogi gminne zamiejskie wg rodzaju nawierzchni.

Rodzaj nawierzchni	Długość w km	Powierzchnia w tys. m ²
Masa bitumiczna	4,10	21,30
Brukowcowa	2,20	10,56
Gruntowa wzmocniona	16,90	84,26
Gruntowa naturalna	9,10	42,75
Razem :	32,30	158,87

źródło : UM Nidzica

Jak obrazuje tabela nr 20, większość dróg zamiejskich posiada nawierzchnię gruntową wzmocnioną. Są to nawierzchnie żwirowe, nie przystosowane do przenoszenia obciążeń przy obecnym natężeniu ruchu. Wymagają znacznych środków finansowych na bieżące utrzymanie. W drugiej kolejności pod względem długości dróg w ogóle nie przystosowanych do ruchu samochodowego są drogi o nawierzchni gruntowej. Środki finansowe przeznaczane w budżecie gminy na utrzymanie dróg zamiejskich nie zapewniają ich właściwego bieżącego utrzymania.

Tabela 21 Ulice gminne wg rodzaju nawierzchni.

Rodzaj nawierzchni	Długość w km	Powierzchnia w tys. m ²
Masa bitumiczna	4,15	25,50
Brukowcowa	0,28	1,28
Tłuczniowa	0,05	0,27
Gruntowa wzmocniona	3,12	18,07
Gruntowa naturalna	2,08	10,81
Razem :	9,68	55,93

źródło : UM Nidzica

Na obszarze miasta Nidzica połowa ulic gminnych posiada nawierzchnię bitumiczną, w niewielkiej tylko części nawierzchnię brukowcową i tłuczniową. Pozostałe ulice posiadają nawierzchnię gruntową i gruntową wzmocnioną. Są to ulice na osiedlu „Cegielniana”. W latach 2002 – 2003 na tym osiedlu przebudowano nawierzchnię ulic Bukowej, Dębowej, Jesionowej, Klonowej i część Słonecznej z żwirowej na bitumiczną.

Środki finansowe przeznaczane w budżecie gminy na bieżące utrzymanie ulic gminnych, tak jak i w przypadku dróg zamiejskich, są niewystarczające.

linia kolejowa

Nidzica stanowi węzeł kolejowy. Przez miasto przebiega zelektryfikowana linia kolejowa drugorzędowa nr 500 relacji Działdowo - Nidzica - Olsztyn, odgałęziająca się linią nr 225 trzeciorzędową, niezelektryfikowaną, jednotorową w kierunku na Wielbark i Szczytno. Dworzec kolejowy znajduje się w Nidzicy. Przystanki kolejowe znajdują się w miejscowościach Łyna, Bujaki i Napiwoda. Linie kolejowe pozwalają na komunikację z Warszawą, Katowicami, Gdańskiem.

Natężenie pociągów pasażerskich na linii nr 500 wynosi 18 na dobę (latem dochodzą 4 dodatkowe pociągi sezonowe).

rurociągi

Gmina Nidzica zaopatrywana jest w gaz z krajowego systemu sieci gazowych, od węzła Rembelszczyzna k/Warszawy, współpracującego z układem dosyłowym gazu importowanego z Europy Wschodniej. Przez teren gminy przebiega odcinek gazociągu Płońsk – Ciechanów. Są to dwa przesyłowe rurociągi wysokiego ciśnienia DN 200 i DN 400 do Nidzicy i DN 200, DN 150 do Olsztyna.

gospodarka wodna

Zagadnienia gospodarki wodnej pozostają zadaniem Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Nidzicy przy ul. Kolejowej 17C.

Miasto zaopatrywane jest w wodę z dwóch ujęć „Kolejowa” i „Wyborska”. Łączna wydajność obu ujęć wynosi 435 m³/h. Woda z obydwu ujęć wymaga uzdatniania. W najbliższym czasie konieczna jest modernizacja stacji uzdatniania wody przy obydwóch ujęciach ze względu na wydajność pozostająca na granicy aktualnych potrzeb.

Na terenie gminy funkcjonują następujące ujęcia wody :

tabela 22 ujęcia wody w gminie Nidzica

Lokalizacja ujęcia	Użytkownik	Nr studni	Wydajność studni [m ³ /h]	Głębokość [m]	Obsługiwane miejscowości
Ujęcia zbiorowe					
Nidzica	MWiK w Nidzicy	1A	196,0	128,0	Nidzica
		2B	180,0	130,0	
Nidzica		4	116,0	81,5	Nidzica
		5	122,0	80,0	
Łyna		1	30,0	59,0	Łyna
		2	52,0	29,5	
Siemiątki		1	41,6	3,0	Siemiątki
Frąknowo		1	35,0	29,5	Frąknowo
		2	5,0	39,0	

Wietrzychowo		1	56,0	54,0	Wietrzychowo
		2	72,0	55,5	
Wały Dz. 103		1	60,0		Wały
Bartoszek		1	50,0	38,6	Bartoszek
		2	50,0	44,0	
Natać Mała		1	70	34	Natać Mała
Kanigowo		1	6,5	34,5	Kanigowo
		3	20	36	
Zagrzewo		1A	86	84,5	Zagrzewo
		3A	62	85,5	
Wólka Orłowska		2	40	35	Wólka Orłowska
Rozdroże		1A	63	70	Rozdroże
		2A	59,8	70	
Załuski		1	32,5	39,6	Załuski
		2	75,0	44,6	
		3	75,0	48,0	
Radomin		1	6,0	31,0	Radomin
Wietrzychówko		1	7,0	32,0	Wietrzychówko
Kamionka		1	1,9	34,5	Kamionka
Bolejny		1	2,4	39,0	Bolejny
Szerokopas		1	1,5	35,0	Szerokopas
Ujęcia zakładowe i lokalne					
Nidzica	DEWASCO Sp. z o. o.	1	6,0		Potrzeby własne
		2	96,0		
Łysakowo Dz. 280	RSP Tysiąclecia	1	64,0		Potrzeby własne
		2			
Wykno Dz. 3158/19	Nadleśnictwo Nidzica	1	92,0		Potrzeby własne
Napiwoda	Zakład Drzewny Sp. z o. o.	1	45,5		Potrzeby własne
Nidzica/Piątka	DREHABUD	1	5,7		Potrzeby własne
Nidzica	PSS Spółem	1	0,8		Potrzeby własne

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy

Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w mieście wynosi 29,5 km. Z wodociągu korzysta 96% mieszkańców miasta.

Większość miejscowości na terenie gminy wyposażonych jest w wodociągi. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej wynosi 60,9 km. Z wodociągów korzysta ok. 70% mieszkańców.

Sprzedaż wody w 2003 r. wynosiła 707 831 m³.

Narastającym problemem jest drastyczne zmniejszenie zapotrzebowania na wodę oraz nie płacenie za dostarczoną wodę przez mieszkańców miasta i gminy.

tabela 23 Długość sieci wodociągowej w gminie Nidzica

Gmina	Długość sieci wodociągowej [km]	W tym długość kolektorów azbestowych [km]	Procent mieszkańców objętych siecią wodociagową [%]
	2002		
Nidzica	119,5	5,8	90,0

źródło : UM Nidzica

Na najbliższe lata zaplanowano następujące inwestycje z zakresu gospodarki wodnej : modernizacja SUW Kolejowa, Wyborska w Nidzicy, modernizacja SUW Wietrzychowo, budowa studni głębinowej w Wólce Orłowskiej, budowa SUW i sieci wodnej w Zimnej Wodzie i Wałach, budowa sieci wodnej spinającej ul. XXX - lecia z ul. Rataja.

gospodarka ściekowa

W Nidzicy wybudowana jest biologiczna oczyszczalnia ścieków o wydajności 4500 m³ na dobę (maksymalnie do 6000 m³). Przepustowość oczyszczalni ścieków daje możliwość odprowadzania ścieków również z miejscowości wiejskich. Zakres oczyszczenia ścieków określa się jako zadowalający.

Miasto jest częściowo skanalizowane, pilnym zadaniem jest skanalizowanie osiedla „Cegielniana”. Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików) wynosi w mieście 33,3 km. W skład infrastruktury wchodzi również 7 przepompowni ścieków.

Na terenie gminy funkcjonują cztery oczyszczalnie ścieków, 10 przepompowni. Długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików) wynosi 28,7 km.

Stan w zakresie oczyszczania ścieków uznaje się za zadowalający.

W całości skanalizowane są wsie Piątki, Załuski, Robaczewo, Napiwoda, Rozdroże, (oczyszczalnia Nidzica - Piątki), Orłowo, Wólka Orłowska (oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna w Wólce), Zagrzewo (oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna), Wietrzychowo (oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna).

W pozostałych miejscowościach brak jest kanalizacji. W większości ścieki odprowadzane są do szamb. Wsie po byłych PGR posiadają budynki wielorodzinne, z których ścieki odprowadzane są do dużych zbiorników bezodpływowych. Jest to zjawisko niepokojące i wymaga uporządkowania.

W planach przewidziane jest skanalizowanie i uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie całej gminy. W najbliższym czasie skanalizowana będzie wieś Tatary.

Bardzo ważnym i znaczącym dla rozwoju gminy przedsięwzięciem jest planowana budowa kolektora sanitarnego „B” z Nidzicy w kierunku miejscowości położonych nad jeziorem

Omulew. Skanalizowanie miejscowości położonych nad jeziorem Omulew stanowi bardzo duże znaczenie z punktu widzenia ekologicznego i gospodarczego.

Pod względem ekologicznym teren położony jest w dolinie rzeki Nidy. Zwierciadło wody podziemnej występuje na głębokości około 1 - 6 m. pod powierzchnią terenu i ma powiązania hydrauliczne z wodą powierzchniową rzeki Nidy. Wody te są bardzo czyste nie wymagające uzdatniania lub bardzo nieznacznie zanieczyszczone - łatwe do uzdatniania.

Po wybudowaniu kolektora „B” możliwy będzie rozwój gospodarczy miejscowości położonych nad jeziorem Omulew i przekształcenie ich w miejscowości letniskowe.

Według MWiK Sp. z o.o. sprzedaż ścieków w 2003 r. wynosiła 657 466 m³.

tabela 24 Wykaz istniejących na terenie gminy oczyszczalni ścieków

Miejscowość	Użytkownik	Odbiornik	Przepustowość [m ³ /d]	Ważność pozwolenia wodnoprawnego	Typ
Nidzica	MWiK	rz. Nida	4 500,0	31.12.2010	mech - biol
Wietrzychowo		rów. melior.	45,0		mech - biol
Zagrzewo		rów melior. R-A	80,6	31.12.2010	mech - biol
Żelazno		studnie wsiąkowe	30,0	31.12.2010	mech - biol
Wólka Orłowska		rz. Wólka (dopływ Łyny)	22,5	31.12.2010	mech - biol

źródło : UM Nidzica

W najbliższych latach planuje się następujące inwestycje w zakresie gospodarki ściekami : modernizacja oczyszczalni Nidzica - Piątki - budowa stacji odwadniania osadów i higienizacja, budowa poletka osadowego nr III, budowa sieci sanitarnej w Niborku, rozbudowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i sieci wodnej w Nidzicy os. Cegielniana.

kanalizacja deszczowa

System odprowadzania wód opadowych obejmuje całe miasto Nidzica. Kolektory i kanały usytuowane są na głównych ulicach. ulice boczne odwadniane są powierzchniowo. Wody opadowe odprowadzane są do Nidy.

tabela 25 Urządzenia do zbierania i oczyszczania wód deszczowych

Lokalizacja	Użytkownik	Typ	Przepustowość [dm ³ /s]	Odbiornik
Nidzica	Powiatowy Zarząd Dróg	bd	bd	rów melior.
Nidzica	Powiatowy Zarząd Dróg	bd	bd	rz. Wkra na wys. mostu przy ul. Kościuszki
Napiwoda	Urząd Miejski w Nidzicy	bd	bd	rów melior.R-W
Nidzica	Conoco Poland Sp. z o. o.	bd	54,4	bd
Nidzica	DOM Sp. jawna	bd	bd	bd

Źródło: Decyzje pozwolenia wodnoprawne wydane przez Starostwo Powiatowe w Nidzicy w latach 1999 – 2003;

gospodarka odpadami

tabela 26 Gospodarka odpadami na terenie gminy Nidzica

	łącznie miasto i gmina
odpady komunalne stałe w tys. m ³ /rok	30,8
lokalizacja wysypiska	Kanigowo
opis utylizacji	składowanie

źródło : UM Nidzica

W roku 1996 zakończona została budowa wysypiska komunalnego w miejscowości Kanigowo o powierzchni 12100 m².

Obecnie na składowisku znajduje się około 107 tys.m³ odpadów komunalnych.

Obiekt wykonano bez zabezpieczenia podłoża. Badania oddziaływania na wody gruntowe nie wykazały negatywnego wpływu. Wysypisko jest ogrodzone, posiada drogę dojazdową i wyposażone jest w kompaktor. Ważnym problemem jest dostosowanie istniejącego składowiska odpadów do wymagań ochrony środowiska. Należy poczynić starania o wykup sąsiadującej z wysypiskiem działki i dokonać modernizacji wg obowiązujących norm, tak by wysypisko w Kanigowie mogło jeszcze funkcjonować do 2015 roku.

Stare wysypisko w miejscowości Szerokopas zostało zamknięte i zrekultywowane.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminie zwana potocznie „śmieciową” usankcjonuje prawnie kwestie stanu gospodarowania odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwienia odpadów komunalnych.

Funkcjonujący w poprzednich latach kontenerowy system wywozu nieczystości z terenów wiejskich został zaniechany ze względu na to, że gmina nie może finansować wywozu odpadów komunalnych z własnych środków.

Wywóz nieczystości z terenów wiejskich odbywa się na podstawie indywidualnych umów z zakładami, które mają koncesje na tego rodzaju usługę.

Gmina stoi przed koniecznością wprowadzenia w najbliższym czasie systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz budowy lokalnego punktu gromadzenia odpadów.

energetyka

ciepłownictwo

Na terenie miasta Nidzica istnieje wysokoparametrowa sieć ciepłownicza rozprowadzająca ciepło z kotłowni przy ul. Rataja, należącej do Przedsiębiorstwa Usługowego Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Łączna moc czynna trzech kotłowni należących do PUGK w Nidzicy wynosi ok. 13 MW. Poza PUGK głównymi producentami energii są Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy. Ponadto na terenie miasta istnieje szereg kotłowni o lokalnym charakterze zaopatrujące w ciepło poszczególne budynki, zakłady produkcyjne i obiekty użyteczności publicznej. Urządzenia te w ostatnich latach zostały w większości zmodernizowane i spełniają wymogi ekologiczne. Podłączenie do sieci części budynków pozwoliło zlikwidować kotłownie opalane paliwem stałym.

Kotłownie osiedlowe : przy ul. Rataja o mocy 7,4 MW, przy ul. Konopnickiej o mocy 2,2 MW, przy ul. Al. Wojska Polskiego o mocy 2,5 MW - posiadają nadwyżkę mocy.

Na osiedlach zabudowy jednorodzinnej przeważają kotłownie lokalne, opalane węglem lub gazem.

Na lata 2004 - 2006 przewiduje się następujące inwestycje w zakresie ciepłownictwa : wymiana sieci ciepłej na odcinku kotłownia Rataja - ul. Kraszewskiego na rury preizolowane, poprawi estetykę krajobrazu i zmniejszy straty ciepła, długość odcinka do wymiany 150 mb. W dalszym okresie przewiduje się modernizację kotłowni przy ul. Rataja, wymiana sieci ciepłej na ul. Kraszewskiego, Kościuszki, XXX-lecia, Mickiewicza.

Teren gminy nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Największym producentem ciepła jest Zakład Drzewny w Napiwodzie. Głównym źródłem ogrzewania budynków na wsi jest ogrzewanie piecowe na paliwo stałe - węgiel. Zarówno w mieście jak i na wsi coraz częściej stosuje się ogrzewanie na paliwa gazowe, olej opałowy, drewno, energię elektryczną.

elektroenergetyka

Odbiorcy energii elektrycznej obszaru gminy zasilani są w energię elektryczną liniami SN 15 kV ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV GPZ „Nidzica”. Do stacji doprowadzone są trzy linie powietrzne 110 kV relacji Olsztynek - Nidzica, Nidzica - Działdowo, Nidzica - Mława. W stacji elektroenergetycznej „Nidzica” zlokalizowane są dwa transformatory 110/15 kV o mocy znamionowej 16 MVA każdy. Linie główne 15 kV są wykonane w układzie

magistralnym pomiędzy stacją 10/15 kV Nidzica i najbliższymi stacjami 110/15 kV Olsztynek i Szczytno. Sieć rozdzielcza wykonana jest jako linie napowietrzne. Od linii magistralnych odchodzą odgałęzienia doprowadzone do poszczególnych stacji transformatorowych. Na terenie miasta sieć rozdzielcza wykonana jest jako napowietrzna w miejscach o małej zabudowie i jako kablowa na terenach o zabudowie zwartej.

tabela 27 Wykaz sieci elektroenergetycznej w gminie Nidzica

Długość sieci napowietrznej 15 kV	244 km
Długość sieci kablowej 15 kV	25 km
Liczba stacji transformatorowych 15/0,4 kV	156 szt.

źródło : Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Nidzica

Moc transformatorów zainstalowanych w stacjach 15/0,4 kV wynosi 19,293 MVA. Obciążenie transformatorów wynosi ok. 40% co pozwala na przyłączenie nowych odbiorców energii do istniejących urządzeń elektroenergetycznych.

Nie występują problemy z zaopatrywaniem w energię elektryczną, ciągłością i parametrami jakościowymi. Potrzeby miasta i gminy są w tym zakresie zaspokojone.

tabela 28 Zużycie energii elektrycznej w gminie Nidzica w roku 2002

		MWh
ogółem w mieście i gminie		49514
odbiorcy przemysłowi przyłączeni do sieci SN 15 kV - grupa taryfowa B	miasto	11112
	gmina	1924
odbiorcy przemysłowi przyłączeni do sieci nn - grupa taryfowa C	miasto	8578
	gmina	10781
gospodarstwa domowe - grupa taryfowa G	miasto	8826
	gmina	6821
oświetlenie ulic	miasto	951
	gmina	521

źródło : Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Nidzica

gazownictwo

Gmina leży na obszarze zarządzanym przez Pomorską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie. Gazyfikacją przewodową objęte jest jedynie miasto Nidzica. Tereny wiejskie nie są zaopatrywane w gaz ze względu na brak infrastruktury sieciowej, dostępny jest jedynie gaz płynny w butlach.

Przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia Pr 6,3 Mpa o łącznej długości 62,13 km. Źródłem gazu dla miasta są dwie stacje redukcyjno-pomiarowe I⁰. Na terenie miasta długość czynnej sieci gazowej wynosi 20,8 km, z czego 16,9 km to sieć niskiego ciśnienia.

Stan techniczny sieci jest dobry. Większość sieci była wybudowana lub wymieniona w latach 1985 - 2003.

Całkowite zużycie gazu na terenie miasta Nidzica wynosiło w roku 2002 5035,1 m³, z czego u odbiorców domowych 1914 tys.m³, w przemyśle 460,2 tys. m³. Liczba gospodarstw domowych pobierających gaz wynosiła 3672.

Sieć przesyłowa, dystrybucyjna i istniejące stacje redukcyjno-pomiarowe posiadają rezerwy przepustowości umożliwiające rozszerzenie gazyfikacji przewodowej.

Według informacji Pomorskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie na lata 2004 - 2007 Spółka planuje budowę drugiej nitki gazociągu w/c DN 300 relacji Nidzica - Szczytno na odcinku UZ Szerokopaś - UZ Nowe Borowe o długości 28,5 km, modernizację odcinków Nidzica - Szczytno i Nidzica - Olsztyn oraz wymianę gazociągu stalowego na gazociąg średniego ciśnienia PE na ul. Traugutta w Nidzicy.

tabela 29 Zapotrzebowanie na energię użyteczną na terenie miasta i gminy Nidzica, prognoza

wyszczególnienie		2002		2020	
		TJ/a	MW	TJ/a	MW
ogółem	miasto	558,1	62,5	462,6	50,2
	gmina	327,0	34,3	292,7	29,8
gospodarstwa domowe w tym:	miasto	357,9	40,1	271,3	29,4
	gmina	178,1	18,7	145,6	14,8
cele bytowe	miasto	87,3	9,8	89,9	9,8
	gmina	42,6	4,5	48,3	4,9
cele grzewcze	miasto	270,6	30,3	181,4	19,7
	gmina	135,5	14,2	97,3	9,9
obiekty użyteczności publicznej, handel, usługi, przemysł	miasto	195,9	21,9	187,3	20,3
	gmina	96,8	10,2	95,4	9,7
oświetlenie ulic	miasto	3,4	0,4	3,1	0,3
	gmina	1,9	0,2	1,5	0,2
produkcja rolna	miasto	0,9	0,1	0,9	0,1
	gmina	50,2	5,3	50,2	5,1

źródło : Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Nidzica

telekomunikacja i internet

Według Informacji Telekomunikacji Polskiej S.A. Obszar w Olsztynie istniejąca infrastruktura techniczna zaspokaja bieżący popyt na usługi telekomunikacyjne na obszarze gminy.

identyfikacja problemów :

środowisko

- w związku z tym, że na powierzchni występują przepuszczalne piaski, żwiry, gliny piaszczyste istnieje realna możliwość skażenia cennego zasobu wód podziemnych - zbiornika GZWOP 214
- podatność na degradację jez. Omulew - potencjalnego obszaru o wysokich walorach turystycznych
- postępująca degradacja wód powierzchniowych i gruntowych
- potencjalnym źródłem zagrożeń dla środowiska są trasy komunikacyjne, szczególnie droga krajowa nr 7 o dużym natężeniu ruchu (emisja spalin, hałasu, ewentualne skażenia powstałe w wyniku wypadków samochodowych). Intensywny ruch na tej drodze także stanowi zagrożenie dla migrujących dzikich zwierząt.

turystyka

- słaba baza turystyczna, brak obiektu o wysokim standardzie z możliwością pełnienia funkcji szkoleniowo-konferencyjnej
- brak środków na skuteczną promocję walorów turystycznych gminy
- brak znaczących inwestorów w branży turystycznej
- zły stan części obiektów dziedzictwa kulturowego

infrastruktura

- zły stan gminnej infrastruktury drogowej i niewystarczające środki na remonty i modernizacje
- konieczność modernizacji SUW w Nidzicy, wydajność na granicy możliwości
- konieczność modernizacji oczyszczalni ścieków Nidzica - Piątki
- drastyczne zmniejszenie zapotrzebowania na wodę oraz nie płać za dostarczoną wodę przez mieszkańców miasta i gminy

- brak kanalizacji na osiedlu „Cegielniana” w Nidzicy
- nieuporządkowana gospodarka ściekowa na części obszaru gminy, szczególnie w okolicach jeziora Omulew ogranicza rozwój gospodarczy tych terenów
- konieczność wprowadzenia systemu selektywnej zbiórki śmieci
- istniejące wysypisko wyczerpuje stopniowo swoje możliwości

1.5. gospodarka

Gmina Nidzica należy do średnio uprzemysłowionych. Obszar ten pozbawiony jest atrakcyjnych bogactw naturalnych. Występują tu przede wszystkim kopaliny dla budownictwa oraz zasoby leśne. Inne zaplecze surowcowe nie występuje.

Na terenie gminy Nidzica funkcjonuje 1330 podmiotów gospodarczych. W większości są to małe i średnie przedsiębiorstwa.

Struktury własnościowa przedstawia się następująco :

1. Przedsiębiorstw państwowych - 14 - przy czym produkcyjne to:

Przedsiębiorstwo Robót Drogowych i Usług Sprzętowo - Transportowych, które zatrudnia 81 osób - główną działalnością jest budowa i utrzymanie dróg i mostów, usługi sprzętowo - transportowe, warsztatowe, produkcja materiałów drogowych.

Pozostałe to instytucje obsługujące ludność: urzędy państwowe, PKO, ZUS - Inspektorat, PKS, PKP, ZOZ.

2. Przedsiębiorstwa spółdzielcze - 9

tabela 30 Wykaz przedsiębiorstw spółdzielczych

nazwa	zatrudnienie	główna działalność
PSS „Społem”	95	prowadzenie placówek handlowych na terenie miasta Nidzica
Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska	63	skup i przetwórstwo mleka
GS „Samopomoc Chłopska”	53	działalność handlowo-produkcyjna
„MEWA” Sp. z o.o.	29	produkcja konserw mięsnych
Bank Spółdzielczy	24	obsługa bankowa ludności
Spółdzielnia Mieszkaniowa „ODBUDOWA”	18	zaspokajanie potrzeb członków spółdzielni mieszkaniowej
Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Łysakowie	18	produkcja zwierzęca i roślinna
Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa	4	zaspokajanie potrzeb członków spółdzielni mieszkaniowej

źródło : UM Nidzica

3. Przedsiębiorstwa prywatne - 1.307 w tym prowadzone:

- przez osoby fizyczne i spółki cywilne - 1.259

- przez inne formy organizacyjno-prawne - 48

Do najbardziej liczących się przedsiębiorstw na terenie Gminy Nidzica działających w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółek S.A. i jawnych zalicza się:

tabela 31 Wykaz znaczących przedsiębiorstw na terenie gminy Nidzica

nazwa	zatrudnienie	główna działalność
„WIÓREK” Sp. Jawna	331	produkcja elementów toczonych z drewna
Mazur Comfort Zakład nr 11	280	produkcja mebli z drewna, z materiałów naturalnych i sztucznych oraz mebli tapicerowanych
„Fabryka Okuć Meblowych „STALMOT” Sp. z o.o.	163	produkcja wyrobów z metalu
KONSMETAL Zakład Zabezpieczeń Sp. z o.o.	111	produkcja zabezpieczeń pasywnych: kasy pancerne, sejfy, szafy metalowe, skarbce i drzwi skarbcowe, wyposażenie bankowe i drzwi antywłamaniowe
INTER MEBEL Sp. z o.o.	110	produkcja mebli
Wiejak Sp. z o.o.	103	przetwórstwo mięsne, handel i usługi
„KAMET” Sp. z o.o.	71	produkcja kas pancernych, sejfów i szaf metalowych
„DREHABUD” Sp. Jawna	50	przetwórstwo drewna, produkcja, handel i usługi
Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.	38	zaopatrzenie miasta w wodę pitną, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków,
Przedsiębiorstwo Handlowe „Kołakowski” Sp. z o.o.	36	handel detaliczny
„WIBUD” Sp. Jawna	34	usługi budowlane
„Bergo” Sp. z o.o.	25	usługi ochrony zakładów pracy
„INS-BUD” Sp. jawna	22	usługi i handel w zakresie branży sanitarnej
„MAX-BUD” Sp. z o.o.	22	usługi budowlane
„MiK” Sp. z o.o.	17	pranie, czyszczenie garderoby, wyrobów futrzarskich i włókienniczych
„IN VINO VERITAS” Wytwórnia Win i Miodów Pitnych Sp. z o.o.	3	produkcja win i miodów pitnych

źródło : UM Nidzica

Przedsiębiorstwa dobrze prosperujące prowadzone przez osoby fizyczne i spółki cywilne, które prowadzą działalność produkcyjną i usługową dla ludności na terenie gminy:

tabela 32 Wiodące przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne i spółki cywilne w gminie Nidzica 2003r.

Nazwa	zatrudnienie	główna działalność
„PERFEKT” – Spółka Jawna.	50	przetwórstwo drewna, produkcja, handel i usługi.
MP Spółka jawna	48	produkcja mebli
Zakład Stolarski Towcik i Olewnik	46	produkcja trumien oraz stelaże konstrukcyjne pod meble tapicerowane
Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „FINKIEKLAN”	36	usługi transportowe i sprzedaż artykułów przemysłowych, opału, paliw stałych i płynnych
„EKO-BUD” J.Dobrzeńska	33	usługi budowlane
Zakład Pieczywa Cukierniczego „NIDZICA”	30	produkcja pieczywa cukierniczego
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „GRACJA”	30	handel artykułami przemysłowymi i produkcja toczonych elementów drewnianych
„DOM” Spółka Jawna	22	sprzedaż hurtowa materiałów budowlanych i sanitarnych
Przedsiębiorstwo Handlowe J. Kołakowski	21	handel detaliczny
Huta Szkła „MONIKA”	18	produkcja ze szkła
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KARTON” Spółka Jawna	5	produkcja opakowań kartonowych z tektury trzywarstwowej, pięciowarstwowej, litej, przekładki i kratownice, nadruki na opakowania metodą sitodruku
Przedsiębiorstwo Handlowo-Produkcyjne „KAMBUD”	4	budownictwo ogólne, hale produkcyjne, produkcja i montaż konstrukcji stalowych, wyrób i sprzedaż materiałów budowlanych

źródło : UM Nidzica

Klasyfikacja branżowa przedsiębiorstw wpisanych do ewidencji działalności gospodarczej wskazuje, że na terenie gminy Nidzica reprezentowane są następujące firmy :

- o charakterze handlowym - 509
- o charakterze usługowym - 681
- o charakterze wytwórczym - 69

Wyraźnie rysuje się przewaga firm o charakterze handlowych i usługowych na omawianym obszarze.

Część z małych firm szczególnie w branżach handlowych i usługowych nie prowadzi ciągłej, rzeczywistej działalności gospodarczej. Często dokonując okresowego zawieszenia działalności lub likwidując swoje funkcjonowanie.

Z rejestru ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miejski w Nidzicy wynika, że dynamika rozwoju przedsiębiorstw przedstawia się następująco:

od 01.01.1989 r. do 31.12.2003 r. ogółem wpisano podmiotów gospodarczych:

- o charakterze handlowym - 1685

- o charakterze usługowym - 1934

- o charakterze wytwórczym - 204

Razem : 3.823

z tego w analogicznym okresie wykreślono:

- o charakterze handlowym - 1176

- o charakterze usługowym - 1253

- o charakterze wytwórczym - 135

Razem : 2.564

Tabela 33 Analiza wpisów do rejestru ewidencji działalności gospodarczej od 01.01.1993r do 31.12.2003r.

	wpisanych w danym roku	wykreślonych w danym roku	stan podm. gosp. na koniec roku	wzrost w % w stosunku do roku poprzedniego
stan 01.01.1993r.				
h - 269	123	47	345	-
u - 329	116	44	401	-
w- 20	16	6	30	-
stan 01.01.1994r.				
h - 345	127	26	446	29,3
u - 401	102	13	490	22,19
w - 30	11	3	38	26,67
stan 01.01.1995r.				
h - 446	94	87	453	1,57
u - 490	118	88	520	6,12
w - 38	11	6	43	13,15
stan 01.01.1996r.				
h - 453	116	91	478	5,52
u - 520	128	93	555	6,73
w - 43	12	3	52	20,93
stan 01.01.1997r.				
h - 478	82	74	486	1,67
u - 555	139	70	624	12,43
w - 52	15	7	60	15,38
Stan na 01.01.1998				
h -486	132	138	480	-1,23
u - 624	165	130	659	5,60
w -60	8	2	66	10,00
Stan na 01.01.1999				
h -480	81	93	468	- 2,50
u - 659	123	149	633	- 3,95
w - 66	13	16	63	- 4,55
Stan na 01.01.2000r.				
h -468	100	76	492	5,12

u – 633	91	106	618	- 2,37
w - 63	10	15	58	- 7,93
Stan na 01.01.2001r.				
h – 492	147	135	504	2,44
u – 618	249	129	738	19,42
w - 58	38	32	64	10,35
Stan na 01.01.2002r.				
h – 504	57	57	504	0,00
u – 738	73	114	697	- 5,56
w - 64	5	6	63	- 1,56
Stan na 01.01.2003r.				
h – 504	62	57	509	0,99
u - 697	62	78	681	- 2,30
w - 63	8	2	69	9,53

źródło : UM Nidzica

Na dzień 31.12.2003 r. aktualnie wpisanych jest do rejestru ewidencji działalności gospodarczej przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność:

- o charakterze wytwórczym - 69
- o charakterze usługowym - 681
- o charakterze handlowym - 509

Wzrost liczby przedsiębiorstw w % wpisanych do rejestru ewidencji działalności gospodarczej od dnia 31.12.1993 r. do 31.12.2003 r.

- o charakterze handlowym - 47,54 %
- o charakterze usługowym - 69,83 %
- o charakterze wytwórczym - 130,00 %

tabela 34 Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności (bez osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą) w gminie Nidzica

prowadzących działalności gospodarczą w gminie Nazwa										
	ogółem	sektor publiczny					sektor prywatny			
		razem	własność				razem	własność		
			jednoosobowa SP	państwowych osób prawnych	samorządu terytorialnego	mieszana		krajowa	zagraniczna	mieszana
2000										
miasto	237	40	11	3	26	-	197	187	3	7
wieś	39	4	-	-	4	-	35	34	-	1
2001										
miasto	280	56	10	3	24	-	224	185	2	5
wieś	62	7	-	-	5	-	55	53	-	1
2002										
miasto	318	82	10	2	43	-	236	190	2	5
wieś	68	7	-	-	5	-	61	56	-	1

źródło : Zmiany strukturalne grup podmiotów w gospodarce narodowej w woj. warmińsko-mazurskim, US w Olsztynie, ed. 2001, 2002, 2003.

tabela 35 Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawno - organizacyjnych w gminie Nidzica

W gminie Przysięka

	ogółem	przeds. państwo we	spółki				spółd zieln ie	fundacje	stowar zyszen ia i org. społ.	osoby fizyczne	pozost ałe
			handlowe		cywilne	pozosta łe					
			razem	z udziałem kapitału zagr.							
2000											
miast o	1230	1	36	7	116	1	7	1	15	993	60
wieś	269	-	3	1	22	-	3	-	2	230	9
2001											
miast o	1364	1	43	7	100	1	7	1	22	1084	105
wieś	594	-	6	1	28	-	3	-	9	532	16
2002											
miast o	1317	1	53	7	94	1	7	1	22	999	139
wieś	296	-	11	1	23	-	3	-	9	228	22

źródło : Zmiany strukturalne grup podmiotów w gospodarce narodowej w woj. warmińsko-mazurskim, US w Olsztynie, ed. 2001, 2002, 2003.

tabela 36 Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD

	ogółem	w tym							
		rolnictwo, łowiectwo,leśnictwo	przetwórst wo przemysło we	budownict wo	handel i naprawy	hotele i restauracje	transport, gospodarka magazynow a i łączność	obsługa nieruchomo ści i firm	pozostała usługowa
2000									
miasto	237	b.d.	39	16	66	3	10	18	38
wieś	39	b.d.	5	-	3	4	-	1	7
2001									
miasto	280	7	33	13	65	3	10	67	44
wieś	62	14	9	-	9	4	-	7	9
2002									
miasto	318	7	33	12	68	3	11	89	43
wieś	68	13	11	-	8	4	-	13	9

źródło : Zmiany strukturalne grup podmiotów w gospodarce narodowej w woj. warmińsko-mazurskim, US w Olsztynie, ed. 2001, 2002, 2003.

tabela 37 Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą według wybranych sekcji PKD

	ogółem	w tym							
		rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	przetwórst wo przemysło we	budownict wo	handel i naprawy	hotele i restauracje	transport, gospodarka magazynow a i łączność	obsługa nieruchomo ści i firm	pozostała usługowa
2000									
miast o	993	b.d.	101	139	382	32	85	74	44
wieś	230	b.d.	20	30	76	13	18	10	5
2001									
miast o	1084	b.d.	91	121	374	36	82	84	36
wieś	532	b.d.	19	31	79	7	17	15	4

2002									
miast o	999	16	91	118	374	39	79	90	41
wieś	228	41	16	30	79	8	15	17	4

źródło : Zmiany strukturalne grup podmiotów w gospodarce narodowej w woj. warmińsko-mazurskim, US w Olsztynie, ed. 2001, 2002, 2003.

Powyższe tabele obrazują strukturę własności oraz ilość przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD. Dane z lat 2000 - 2002 nie wykazują wyraźnych trendów rozwojowych. Widoczny jest jedynie wzrost ilości firm zajmujących się obsługą nieruchomości i firm oraz malejąca wyraźnie liczba przedsiębiorstw budowlanych.

tabela 38 Pracujący w gospodarce narodowej według wybranych sekcji

tablica 30 Pracej w gospodarce narodowej według wykształcenia

	ogółem	w tym					
		rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	przemysł	budownictwo	handel i naprawy	transport, gospodarka magazynowa i łączność	edukacja
2000							
miast o	3772	37	1621	111	378	198	375
wieś	520	100	166	55	25	6	67
2001							
miast o	3752	31	1557	113	426	199	393
wieś	542	120	187	59	41	4	59
2002							
miast o	3710	27	1669	84	402	163	349
wieś	469	105	167	49	20	3	69

źródło : Zmiany strukturalne grup podmiotów w gospodarce narodowej w woj. warmińsko-mazurskim, US w Olsztynie, ed. 2001, 2002, 2003.

rolnictwo

Warunki klimatyczne oraz glebowe warunkują produkcję rolną na terenie gminy. Dominują gospodarstwa o orientacji ogólnorolnej z przewagą upraw zbożowych i okopowych.

Znaczący udział w produkcji rolnej mają uprawy o mniejszych wymaganiach glebowo-wodnych – żyto, mieszanki zbożowe, pszenżyto, kukurydza zielonka i buraki cukrowe.

Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie powiatu jest tucz trzody chlewnej, hodowla bydła oraz drobiu.

Sytuację produkcji rolniczej w gminie Nidzica obrazują poniższe tabele.

tabela 39 Użytkowanie gruntów wg rodzaju użytków w ha 2000 r.

wyszczególnienie	powierzchnia ogółem	użytki rolne					lasy i grunty leśne	pozostałe grunty
		razem	grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe		
miasto	686	276	203	5	56	12	7	403
wieś	37202	14730	12435	23	1441	831	18928	3544

źródło : US w Olsztynie

tabela 40 Powierzchnia użytków rolnych na terenie gminy wg gatunków

wyszczególnienie	powierzchnia w ha	plon q/ha
żyto	1400	24
pszenica	200	35
owies	600	28
jęczmień	1370	26
pszenżyto	942	36

źródło : Strategia Rozwoju Regionalnego Miasta i Gminy Nidzica

tabela 41 Użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych

Wyszczególnienie	Gmina Nidzica
Powierzchnia ogółem	12 178
Użytki rolne	11 917
w tym grunty orne	10 101
użytki zielone	1 816

źródło : Strategia Rozwoju Regionalnego Miasta i Gminy Nidzica

tabela 42 Struktura obszarowa gospodarstw

Wyszczególnienie	Gmina Nidzica
Liczba gospodarstw	705
w tym do 2 ha	216
2 - 5 ha	132
5 - 10 ha	113
10 - 15 ha	88
15 - 20 ha	52
20 - 30 ha	39
30 - 40 ha	17
40 - 50 ha	9
50 - 60 ha	19
60 - 80 ha	3
80 - 100 ha	1
powyżej 100 ha	16

źródło : Strategia Rozwoju Regionalnego Miasta i Gminy Nidzica

1.6. sfera społeczna

1.6.1. sytuacja demograficzna i społeczna

Według danych ewidencji ludności na dzień 31.12.2003 roku gminę zamieszkiwało 22 354 mieszkańców.

Gęstość zaludnienia wynosi 59 mieszkańców na 1 km² i jest nieznacznie mniejsza od średniej wojewódzkiej (63 os/km²). Gęstość zaludnienia na terenach wiejskich wynosi ok.18 os/km².

tabela 43 Liczba mieszkańców gminy Nidzica wg płci 2003

	liczba	%
Osoby zamieszkałe ogółem	22 354	100
w tym :		
Mężczyźni	10 710	48
Kobiety	11 644	52

Źródło: Stan ewidencji ludności na dzień, 31.12.2003r.

Powyższe zestawienie wskazuje, że struktura mieszkańców wskazuje na równowagę pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn na terenie gminy. Zaznaczyć jednak trzeba, że o ile liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn w mieście Nidzica, to na terenach wiejskich jest odwrotnie.

tabela 44 Liczba mieszkańców w poszczególnych grupach wiekowych w Gminie Nidzica

	Liczba	%
Osoby zamieszkałe	22 354	100
wiek przedprodukcyjny	5 134	23
wiek produkcyjny	14 814	66
wiek poprodukcyjny	2 406	11

Źródło: Stan ewidencji ludności na dzień, 31.12.2003r.

tabela 45 Przyrost naturalny w Gminie Nidzica

	Gmina Nidzica	
	Liczba	%
Osoby zamieszkałe	22 354	100
Urodzenia	217	0,97
Zgony	164	0,73
Przyrost naturalny	53	0,23

Źródło: Stan ewidencji ludności na dzień, 31.12.2003r.

tabela 46 Ruch naturalny i migracyjny ludności w Gminie Nidzica

Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ	Odpływ	Saldo migracji
217	164	53	131	292	-161

Źródło: Stan ewidencji ludności na dzień, 31.12.2003r.

Jak wynika z powyższych tabel pomimo niemal trzykrotnie wyższego wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie w porównaniu do średniego w województwie warmińsko - mazurskim, liczba mieszkańców gminy zmniejsza się głównie z powodu migracji mieszkańców gminy Nidzica.

W poprzednich latach sytuacja demograficzna kształtowała się następująco :

tabela 47 Sytuacja demograficzna w gminie Nidzica w latach 2000-2002

	2000	2001	2002
liczba ludności ogółem	22352	22413	21638
w tym : miasto	15434	15424	14940
w tym : kobiety/ kobiet na 100 mieszkańców	7999/ 108	8007/ 108	7797/ 109
wiek przedprodukcyjny/ %	3996/ 26	3855/ 25	3728/ 25
wiek produkcyjny/ %	9715/ 63	9804/ 64	9433/ 63
wiek poprodukcyjny/ %	1723/ 11	1765/ 11	1779/ 12
przyrost naturalny	54	21	42
saldo migracji	- 20	- 77	- 82
tereny wiejskie	6918	6989	6698
w tym : kobiety/ kobiet na 100 mieszkańców	3362/ 95	3395/ 94	3276/ 96
wiek przedprodukcyjny/ %	2094/ 30	2059/ 29	1916/ 29
wiek produkcyjny/ %	4001/ 58	4070/ 58	3936/ 59
wiek poprodukcyjny/ %	823/ 12	860/ 13	846/ 12
przyrost naturalny	49	66	46
saldo migracji	- 36	- 21	- 25

źródło :US w Olsztynie

Wyraźnie rysuje się różnica pomiędzy miastem i wsią oraz narastająca tendencja wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego..”, zeszyt 4, zawiera prognozę biologiczną i pomigracyjną do roku 2020. Według tej analizy liczba ludności gminy będzie rosła, jednak w wyniku odpływu dynamika wzrostu będzie mniejsza niż wynika to z przyrostu naturalnego. Stan ten obrazują poniższe tabele (w niniejszym opracowaniu wykazano dane za lata 2005 - 2015) :

tabela 48 Prognoza biologiczna 2005- 2015

rok	ogółem	% w stosunku do 2000	miasto	% w stosunku do 2000	wieś	%
2005	23 170	102,5	15 840	101,6	7 330	104,5
2010	23 680	102,2	15 030	101,2	7 650	104,3
2015	24 080	101,7	16 140	100,7	7 940	103,9

źródło : Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

tabela 49 Prognoza pomigracyjna

rok	ogółem	% w stosunku do 2000	miasto	% w stosunku do 2000	wieś	%
2005	23 050	102,1	16 050	102,6	7 000	100,1
2010	23 440	101,7	16 420	102,3	7 040	100,2
2015	23 730	101,2	16 730	101,9	6 980	99,4

źródło : Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

tabela 50 Odsetek ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności według prognozy pomigracyjnej

wiek	2005	%	2010	%	2015	%
przedprodukcyjny 0 - 17	5 550	24	5 250	22	5 170	22
produkcyjny 18 - 59K / 64M	14 800	64	15 190	65	14 930	63
poprodukcyjny 60K / 65M	2 700	12	3 000	13	3 610	15
ogółem	23 050	100	23 440	100	23 710	100

źródło : Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

bezrobocie

miasto

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia w 2003 r. w mieście Nidzica wyniosła 1568 osób. Stanowili oni 38% bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy (w 1995 r - 36,6%). Na przestrzeni lat 1995 - 2003 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 106 osób (6,3%).

tabela 51 Bezrobotni według płci w Nidzicy

rok	bezrobotni w mieście Nidzica		stosunek procentowy kobiet do ogółu bezrobotnych
	ogółem	kobiety	
1995	1692	930	55,0
1996	1342	823	61,3
1997	850	545	64,1
1998	788	500	63,5
1999	1028	621	60,4
2000	1417	812	57,3
2001	1612	889	55,1
2002	1545	821	53,1
2003	1586	808	50,9

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Wśród bezrobotnych przeważają kobiety. Szczególnie silna przewaga kobiet - bezrobotnych widoczna była w latach 1995 - 1997. Od 1988 udział kobiet w ogólnej populacji bezrobotnych. maleje.

tabela 52 Bezrobotni z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku w mieście Nidzica

rok	bezrobotni w mieście Nidzica				
	ogółem	w tym :			
		z prawem do zasiłku	% do ogółu zarejestrowanych	bez prawa do zasiłku	% do ogółu zarejestrowanych
1995	1692	812	48,0	880	52,0
1996	1342	735	54,8	607	45,2
1997	850	272	32,0	578	68,0
1998	788	227	28,0	561	71,2
1999	1028	272	26,5	756	73,5
2000	1417	392	27,7	1025	72,3
2001	1612	455	28,2	1157	71,8
2002	1545	312	20,2	1233	79,8
2003	1586	340	21,4	1246	78,6

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Zwiększa się liczba bezrobotnych pozbawionych prawa do zasiłku.

tabela 53 Długotrwale bezrobotni w mieście Nidzica

rok	bezrobotni w mieście Nidzica ogółem	długotrwale bezrobotni	stosunek procentowy długotrwale bezrobotnych do bezrobotnych ogółem
1995	1692	779	46,0
1996	1342	563	42,0
1997	850	338	39,8
1998	788	277	35,2
1999	1028	363	35,3
2000	1417	517	36,5
2001	1612	738	45,8
2002	1545	781	50,6
2003	1586	771	48,6

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Udział osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy bez pracy) przekroczył w 2002 r. 50% ogółu bezrobotnych.

tabela 54 Bezrobotni w mieście Nidzica wg poziomu wykształcenia

rok	bezrobotni w mieście Nidzica ogółem	z tego :									
		wyższe	%	policealne, średnie zawodowe	%	średnie licealne	%	zawodowe	%	podstawowe	%
1995	1692	16	0,9	416	24,6	187	11,1	543	32,1	530	31,3
1996	1342	10	0,8	297	22,1	164	12,2	416	31,0	455	33,9
1997	850	5	0,6	201	23,6	86	10,1	250	29,4	308	36,3
1998	788	6	0,8	172	21,8	105	13,3	261	33,1	244	31,0
1999	1028	12	1,2	254	24,7	111	10,8	306	29,8	345	33,5
2000	1417	36	2,5	267	18,8	134	9,5	351	24,8	629	44,4
2001	1612	50	3,1	302	18,8	173	10,7	439	27,2	648	40,2
2002	1545	39	2,5	306	19,8	171	11,1	435	28,2	594	38,4
2003	1586	58	3,7	339	21,4	183	11,5	427	26,9	579	36,5

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Zwiększa się liczba bezrobotnych z wyższym wykształceniem (w liczbach bezwzględnych o 42 osoby w stosunku do roku 1995). Co trzeci zarejestrowany ma niskie kwalifikacje zawodowe i wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe.

tabela 55 Bezrobotni w mieście Nidzica według wieku

rok	ogółem	wiek bezrobotnych													
		15-17	%	18-24	%	25-34	%	35-44	%	45-54	%	55-59	%	60-64	%
1995	1692	2	0,1	544	32,1	441	26,1	458	27,1	201	11,9	42	2,5	4	0,2
1996	1342	0	0	399	29,8	372	27,7	322	24,0	191	14,2	57	4,2	1	0,1
1997	850	0	0	268	31,5	233	27,4	233	27,4	101	11,9	13	1,6	2	0,2
1998	788	0	0	252	32,0	229	29,1	205	26,0	92	11,7	8	1,0	2	0,2
1999	1028	1	0,1	341	33,1	275	26,8	257	25,0	145	14,1	8	0,8	1	0,1
2000	1417	0	0	472	33,3	356	25,1	347	24,5	225	15,9	13	0,9	4	0,3
2001	1612	0	0	506	31,4	423	26,2	383	23,8	277	17,2	18	1,1	5	0,3
2002	1545	0	0	471	30,5	403	26,1	363	23,5	287	18,5	18	1,2	3	0,2
2003	1586	0	0	428	27,0	425	26,8	377	23,8	328	20,7	24	1,5	4	0,2

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Ponad połowę bezrobotnych stanowią osoby młode (19-24 lat) i osoby wieku pełnej aktywności zawodowej (24 - 34). W analizowanym okresie znacząco wzrosła (o 9%) liczba bezrobotnych w wieku 45-54 lata.

gmina

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia w 2003 r. w gminie Nidzica wyniosła 961 osób. Stanowili oni 23,1% bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy (w 1995 r - 20,6%). Na przestrzeni lat 1995 - 2003 liczba bezrobotnych zwiększyła się o 11 osób.

tabela 56 Bezrobotni według płci w gminie Nidzica

rok	bezrobotni w gminie Nidzica		stosunek procentowy kobiet do ogółu bezrobotnych
	ogółem	kobiety	
1995	950	495	52,1
1996	832	494	59,4
1997	555	383	69,0
1998	511	321	62,8
1999	635	396	62,4
2000	836	490	58,6

2001	895	499	55,8
2002	918	504	54,9
2003	961	498	51,8

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Wśród bezrobotnych przeważają kobiety. Szczególnie silna przewaga kobiet - bezrobotnych widoczna była w latach 1995 - 1997. Od 1988 udział kobiet w ogólnej populacji bezrobotnych maleje ale nadal przeważają one nad liczbą mężczyzn.

tabela 57 Bezrobotni z prawem do zasiłku i bez prawa do zasiłku w gminie Nidzica

rok	bezrobotni w gminie Nidzica				
	ogółem	w tym :			
		z prawem do zasiłku	% do ogółu zarejestrowanych	bez prawa do zasiłku	% do ogółu zarejestrowanych
1995	950	364	38,3	586	61,7
1996	832	412	49,5	420	50,5
1997	555	159	28,6	396	71,4
1998	511	134	26,2	377	73,8
1999	635	155	24,4	480	75,6
2000	836	201	24,0	635	76,0
2001	895	187	20,9	708	79,1
2002	918	196	21,4	722	78,6
2003	961	178	18,5	783	81,5

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Znacząco zwiększa się liczba bezrobotnych pozbawionych prawa do zasiłku.

tabela 58 Długotrwale bezrobotni w gminie Nidzica

rok	bezrobotni w gminie Nidzica ogółem	długotrwale bezrobotni	stosunek procentowy długotrwale bezrobotnych do bezrobotnych ogółem
1995	950	425	44,7
1996	832	349	41,9
1997	555	234	42,2
1998	511	189	37,0
1999	635	228	35,9
2000	836	336	40,2
2001	895	438	48,9

2002	918	547	59,6
2003	961	499	51,9

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Udział osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy bez pracy) przekroczył w 2002 r. 50% ogółu bezrobotnych.

tabela 59 Bezrobotni w gminie Nidzica wg poziomu wykształcenia

rok	bezrobotni w gminie Nidzica ogółem	z tego :									
		wyższe	%	policealne, średnie zawodowe	%	średnie licealne	%	zawodowe	%	podstawowe	%
1995	950	4	0,4	112	11,8	36	3,8	269	28,3	529	55,7
1996	832	2	0,2	96	11,5	34	4,1	225	27,1	475	57,1
1997	555	0	0	61	11,0	20	3,6	141	25,4	333	60,0
1998	511	2	0,4	55	10,8	20	3,9	135	26,4	299	58,5
1999	635	6	0,9	70	11,0	21	3,3	173	27,3	365	57,5
2000	836	9	1,1	72	8,6	32	3,8	187	22,4	536	64,1
2001	895	6	0,7	88	9,8	37	4,1	222	24,8	542	60,6
2002	918	6	0,7	114	12,4	48	5,2	215	23,4	535	58,3
2003	961	7	0,7	113	11,8	46	4,8	245	25,5	550	57,2

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Ponad połowa zarejestrowanych ma niskie kwalifikacje zawodowe i wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe.

tabela 60 Długotrwale bezrobotni w gminie Nidzica tab. bezrobotni w mieście Nidzica według wieku.

rok	ogółem	wiek bezrobotnych													
		15-17	%	18-24	%	25-34	%	35-44	%	45-54	%	55-59	%	60-64	%
1995	950	0	0	290	30,5	261	27,5	262	27,6	112	11,8	20	2,1	5	0,5
1996	832	0	0	245	29,4	233	28,0	232	27,9	104	12,5	13	1,6	5	0,6

1997	555	0	0	165	29, 7	152	27, 4	155	27, 9	77	13, 9	6	1,1	0	0
1998	511	0	0	168	32, 9	151	29, 5	116	22, 7	72	14, 1	3	0,6	1	0,2
1999	635	0	0	206	32, 4	180	28, 3	163	25, 7	81	12, 8	5	0,8	0	0
2000	836	0	0	269	32, 2	233	27, 9	207	24, 7	122	14, 6	4	0,5	1	0,1
2001	895	0	0	266	29, 7	258	28, 8	229	25, 6	135	15, 1	6	0,7	1	0,1
2002	918	0	0	251	27, 3	267	29, 1	249	27, 1	141	15, 4	10	1,1	0	0
2003	961	1	0,1	274	28, 5	246	25, 6	251	26, 1	177	18, 5	10	1,0	2	0,2

źródło: PUP, Sprawozdanie statystyczne za lata 1995 - 2003

Ponad połowę bezrobotnych stanowią osoby młode (9-24 roku życia) i osoby wieku pełnej aktywności zawodowej (24 - 34). W analizowanym okresie znacząco wzrosła (o 9%) liczba bezrobotnych w wieku 45-54 lata.

warunki i jakość życia mieszkańców, poziom bezpieczeństwa

gminne zasoby mieszkaniowe

Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy. Obejmują one przede wszystkim dysponowanie i zarządzanie budynkami stanowiącymi własność gminy, na zasadach określonych w przepisach prawnych. Gmina zapewnia lokale socjalne i zamienne a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe rodzin o niskich dochodach. Realizacji tych zadań służy mieszkaniowy zasób gminy. W skład tego zasobu wchodzi lokale będące własnością gminy albo komunalnych osób prawnych oraz lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów.

W celu racjonalizacji kosztów oraz podniesienia efektywności gospodarowania gminnymi zasobami mieszkaniowymi wdrożony został proces prywatyzacji i restrukturyzacji. Głównym założeniem procesu jest dostosowanie polityki gospodarowania gminnymi zasobami

mieszkaniowymi do nowych reguł prawnych, w szczególności do faktu powstania nowych podmiotów - wspólnot mieszkaniowych. Powstanie wspólnot mieszkaniowych spowodowało, że gmina stała się jednym z współdziałalców w częściach wspólnych nieruchomości, w których rozpoczęto sprzedaż lokali gminnych. Kontynuowany proces sprzedaży sprawia, że stan posiadania sukcesywnie się pomniejsza. Tym samym gmina ma ograniczone możliwości w działalności polegającej na zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych. W związku z tym, w ciągu najbliższych lat konieczne stanie się podjęcie starań zmierzających do pozyskania nowych źródeł finansowania budownictwa komunalnego, w tym w pierwszej kolejności lokali socjalnych. Popyt na tego typu lokale rośnie z roku na rok. Na ogólną liczbę 817 lokali gminnych zaledwie 20 to lokale socjalne, nie odpowiada to rzeczywistym potrzebom w tym zakresie.

tabela 61 Gminne zasoby mieszkaniowe stanowiące własność gminy (stan na 31.03.2004 r.)

budynki mieszkalne	lokale mieszkalne	powierzchnia lokali mieszkalnych w m ²	lokale użytkowe	powierzchnia lokali użytkowych w m ²
115	352	15 855	15	1 145

źródło : UM Nidzica

Sprzedaż lokali gminnych spowodowało, że gmina stała się jednym z współdziałalców w części wspólnej budynku wchodzącego w skład zasobów wspólnot. Zarząd częścią wspólną powierzony został profesjonalnym zarządcom. Jednostką zarządzającą jest Zarząd Budynków Mieszkalnych Sp. z o.o. w Nidzicy.

Poniższa tabela obrazuje stan zasobów gminnych we wspólnotach mieszkaniowych.

tabela 62 Gminne zasoby mieszkaniowe we wspólnotach mieszkaniowych (stan na 31.03.2004 r.)

wspólnoty mieszkaniowe	lokale mieszkalne	powierzchnia lokali mieszkalnych w m ²	lokale użytkowe	powierzchnia lokali użytkowych w m ²
62	445	22 709	7	446

źródło : UM Nidzica

Docelowym zamierzeniem władz gminy Nidzica w ramach prowadzonej prywatyzacji zasobów mieszkaniowych jest zbycie na rzecz najemców lokali mieszkalnych i użytkowych znajdujących się w zasobach wspólnot mieszkaniowych. Jednak w ramach realizowanych zadań własnych należy określić optymalną wielkość gminnych zasobów uwzględniając zarówno potrzeby jak również możliwości finansowe związane z bieżącą eksploatacją. Poniższe tabele obrazują system zarządzania, strukturę oraz zasoby gminy na terenach wiejskich.

tabela 63 wielkość mieszkaniowych zasobów gminy - lokale mieszkalne (stan na 31.03.2004 r.)

podmioty zarządzające	wspólno ty	powierzchnia użytkowa w m ²	lokale
Zarząd Budynków Mieszkalnych Sp. z o.o. w Nidzicy	55	20 128	414
Licencjonowany Zarządca w Nidzicy	4	988	15
Licencjonowany Zarządca EDEN-DOM w Nidzicy	3	1 149	16
razem	62	22 709	445
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Odbudowa” w Nidzicy	-	850	20
razem	62	23 559	465

źródło : UM Nidzica

tabela 64	struktura lokali w budynkach stanowiących własność gminy Nidzica (stan na 31.03.2004 r.)		
budynki mieszkalne	budynki mieszkalne jednorodzinne	budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	
115	39	76	

źródło : UM Nidzica

tabela 65 struktura lokali w budynkach stanowiących własność gminy Nidzica na terenach wiejskich (stan na 31.03.2004 r.)

wyszczególnienie	budynki	lokale mieszkalne	powierzchnia użytkowa w m ²	lokale użytkowe	powierzchnia użytkowa w m ²
jednorodzinne	23	23	1106	-	-
dwurodzinne i wielorodzinne	11	23	1400	7	327
razem	44	46	2506	7	327

źródło : UM Nidzica

zasoby mieszkaniowe ogółem i warunki mieszkaniowe

Poniższe tabele obrazują zasoby mieszkaniowe ogółem oraz warunki mieszkaniowe. Zaznaczyć trzeba, że nie odbiegają one od przeciętnych danych z całego województwa warmińsko - mazurskiego.

tabela 66 Zasoby mieszkaniowe w gminie Nidzica dane 2002

	mieszkania zamieszkane w tys.	izby w tys.	powierzchnia użytkowa w tys.m ²	ludność w mieszkaniach w tys.
miasto	4,5	17,0	286,3	14,9
wieś	1,8	6,3	115,0	6,7

źródło : Raport z wyników spisów powszechnych woj. warmińsko - mazurskiego, US w Olsztynie, Olsztyn 2003

tabela 67 Podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych w gminie Nidzica dane 2002

	przeciętna liczba			przeciętna powierzchnia użytkowa	
	izb w 1 mieszkaniu	osób na 1 mieszkanie	osób na 1 izbę	1 mieszkania w m ²	m ² / na 1 osobę
miasto	3,83	3,36	0,88	64,6	19,1
wieś	3,61	3,80	1,06	65,5	17,2

źródło : Raport z wyników spisów powszechnych woj. warmińsko - mazurskiego, US w Olsztynie, Olsztyn 2003

tabela 68 mieszkania według wyposażenia w instalacje w gminie Nidzica dane 2002

	ogółem	w tym mieszkania wyposażone w :									
		dane w tys.									
		wodociąg		ustęp spłukiwany		łazienka	ciepła woda	gaz z sieci	gaz z butli	centralne ogrzewanie	
		razem	w tym z sieci	razem	w tym do sieci					zbiorowe	indywidualne
miasto	4,5	4,5	4,5	4,5	4,2	4,4	4,2	3,6	0,8	2,3	1,6
wieś	1,8	1,6	1,1	1,3	0,4	1,3	1,1	-	1,6	0,0	1,0

źródło : Raport z wyników spisów powszechnych woj. warmińsko - mazurskiego, US w Olsztynie, Olsztyn 2003

Sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych

Na terenie miasta i gminy Nidzica zlokalizowanych jest 8 szkół podstawowych (4 szkoły na terenie miasta i 4 szkoły wiejskie) oraz 4 gimnazja na terenie miasta połączone ze szkołami podstawowymi w zespoły szkół. Na terenie miasta istnieją również trzy przedszkola (401 miejsc, 337 dzieci w 2002 r.).

tabela 69 Dane liczbowe ogółu uczniów w poszczególnych szkołach, stan na dzień 30.09.2003 r.

szkoła	liczba uczniów	liczba uczniów w oddziale „0”
Szkoła Podstawowa Nr 1 w Nidzicy	600	-
Szkoła Podstawowa Nr 2 w Nidzicy	378	-
Szkoła Podstawowa Nr 3 w Nidzicy	553	-
Szkoła Podstawowa w Łynie	97	18
Szkoła Podstawowa w Napiwodzie	106	13
Szkoła Podstawowa w Rączkach	107	14
Szkoła Podstawowa w Żelaźnie	46	12
Gimnazjum Nr 1 w Nidzicy	383	-
Gimnazjum Nr 2 w Nidzicy	330	-
Gimnazjum Nr 3 w Nidzicy	341	-
Ogółem	2 941	57

dane : UM Nidzica

tabela 70 Struktura zatrudnienia w placówkach oświatowych

L.p.	Placówka	Ilość zatrudnionych nauczycieli w osobach	Stopień awansu zawodowego nauczycieli			
			stażyści	kontraktowi	mianowani	dyplomowani
1	Gimnazjum Nr 1	26	2	1	13	10
2	Gimnazjum Nr 2	29	1	6	15	7
3	Gimnazjum Nr 3	27	1	2	14	10
Razem gimnazja		82	4	9	42	27
1	SP w Łynie	11	-	1	8	2

2	SP w Napiwodzie	13	-	1	10	2
3	SP w Rączkach	11	-	3	6	2
4	SP w Żelaźnie	7	-	1	6	-
5	SP Nr 1 w Nidzicy	45	5	4	25	11
6	SP Nr 2 w Nidzicy	23	1	2	17	3
7	SP Nr 3 w Nidzicy	34	2	3	20	9
Razem szkoły podstawowe		141	8	14	90	29
1	Świetlica Nr 1	3	-	-	3	-
2	Świetlica Nr 2	4	-	2	1	1
3	Świetlica Nr 3	3	-	-	3	-
Razem świetlice		10	-	2	7	1
1	Przedszkole Nr 2	13	1	1	11	-
2	Przedszkole Nr 3	6	-	-	4	2
3	Przedszkole Nr 4	16	-	2	14	-
Razem przedszkola		35	1	3	29	2

dane : UM Nidzica

tabela 71 Struktura specjalności nauczycieli

Specjalności	1	2	3	Ł	N	R	Ż	1	2	3	2	3	4
Nauczanie początkowe	14	13		2	3	2							
Filologia polska	5	3	3	1	1		1	4	4	4			
Filologia rosyjska			1	1	1				1				
Filologia angielska	3							3	1				
Nauki społeczne				1			1						
Germanistyka						1			1				
Romanistyka									1	2			
Matematyka	3	2	1		1	1		3	3	3			
Fizyka								1	1	2			
Chemia								1	1				
Biologia	1				2			1	3	3			
Geografia			2		1			1	1	2			
Historia	1		2					4	4	2			
Teologia	4	1	2		2	1	1	1	2	2			
Pedagogika	4	2							1				
Bibliotekarstwo	1		2										
WF	7	2	2		1	1		5	3	3			
Plastyka			1					1					
Muzyka			1										
Kulturalno-oświatowa			1										
Technika-inf.	2	4	1	1			1	1		1			
Wychowanie przedszkolne											12	5	15
Ogólne pedagogiczne		4	4							1			
Naucz. zinteg.			15	2		4	3						
Wczesna edukacja				2					2				
Przyroda	2			1									

dane : UM Nidzica

Remontów i modernizacji wymagają zespoły szkół w Nidzicy nr 1, 2, 3, SP w Napiwodzie, Łynie, Rączkach oraz przedszkola nr 2 i 4 w Nidzicy.

Ponadto w Nidzicy funkcjonują 2 zasadnicze szkoły zawodowe (266 uczniów), 4 średnie szkoły techniczne (344 uczniów) i 2 licea ogólnokształcące (714 uczniów).

oświata pozaszkolna

Na terenie miasta Nidzica funkcjonują trzy ośrodki kształcenia, których głównym zadaniem jest organizacja m.in. kursów, szkoleń przygotowujących fachową kadrę na potrzeby miejscowego rynku pracy.

Warmińsko - Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego z siedzibą w Nidzicy ul. Kolejowa 25.

Celem tego ośrodka jest realizacja programu edukacji narodowej w zakresie oświaty oraz wychowania, a w szczególności kształcenie, doksztalcanie i doskonalenie zawodowe dorosłych i młodzieży. WMZDZ dysponuje nowoczesnymi środkami dydaktycznymi oraz wykwalifikowaną kadrą, umożliwiającą przeprowadzenie szkoleń, kursów oraz seminariów uwzględniających potrzeby społeczne naszej gminy.

Szkoły prowadzone przez WMZDZ :

1. Szkoła policealna - kierunek - technik ekonomista, specjalność - finanse i rachunkowość w systemie zaocznym. Studia trwają 2 lata, obejmuje ona 4 klasy po ok. 27 osób. Słuchaczami są przeważnie absolwenci Liceum Ogólnokształcącego i Zespołu Szkół Zawodowych w Nidzicy, pobierający zasiłki dla bezrobotnych i osoby pracujące (dla podwyższenia kwalifikacji). Szkoła podlega Kuratorium Oświaty i Wychowania w Olsztynie, posiada uprawnienia szkoły publicznej.
2. Zasadnicza Szkoła Zawodowa - zawód - krawiec odzieży damskiej lekkiej, czas nauki 3 lata, system nauki - stacjonarny. Uczniami tejże szkoły są osoby po szkole podstawowej. Po ukończeniu Szkoły Zawodowej, absolwenci uzyskują tytuł czeladnika krawiectwa.

Ośrodek prowadzi szkolenia w zakresie:

- nauki języków obcych - angielski, niemiecki
- minimum sanitarne - szkoli osoby zatrudnione w handlu artykułami spożywczymi
- nowoczesny pracownik biurowy
- spawaczy elektrycznych i w osłonie CO₂
- kursy komputerowe

- kursy tapicerskie

Rodzaje kursów organizowane są pod potrzeby rynku pracy więc ich kierunek zależy od zapotrzebowania w danym czasie. Grupy uczestników poszczególnych kursów obejmują grupy słuchaczy od 12-30 osób. Absolwenci WMZDZ znajdują pracę na miejscowym rynku pracy, jak również poza terenem miasta i gminy Nidzica.

Wojewódzki Uniwersytet Robotniczy Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Nidzicy, ul. 1- Maja 6.

Ośrodek zajmuje się organizacją kursów przyuczających do zawodu, wyuczających zawód, przygotowujących do uzyskania uprawnień zawodowych, również kursów przygotowujących do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania szkoły średniej, kursów języków obcych, bhp, kursokonferencji.

Rodzaje organizowanych kursów uzależnione są od potrzeb zakładów pracy dotychczasowych jak i tych nowopowstających.

Najczęściej organizowanymi kursami są :

- kurs tapicerski,
- palaczy CO,
- obsługi komputera,
- pedagogiczny,
- maszynopisania,
- szwaczek,
- języków obcych dla młodzieży szkolnej.

Ośrodek ten organizuje też dwuletni kurs przygotowujący do egzaminu eksternistycznego w zakresie nauczania programu Liceum Ogólnokształcącego na podbudowie szkoły zasadniczej i trzyletni - na podbudowie szkoły podstawowej.

Wykłady w takich kursach odbywają się w systemie wieczorowym w budynku Zespołu Szkół Zawodowych. Kursy te są kursami płatnymi. Egzaminy końcowe przeprowadza komisja egzaminacyjna z Centrum Kształcenia Ustawicznego w Ostródzie. Po zaliczeniu tych egzaminów, absolwenci uzyskują świadectwo ukończenia szkoły średniej ogólnokształcącej.

Trzeci ośrodek szkolenia prowadzi **Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA”**.

W ostatnich latach zorganizowano wiele szkoleń z zakresu zarządzania i negocjacji dla kadry kierowniczej firm, oraz szkolenia dla pracowników (podnoszenie kwalifikacji) osób bezrobotnych.

Bezpieczeństwo

Komenda Rejonowa Policji mieści się w Nidzicy ul. Mickiewicza obsługuje obszar gminy Nidzica. Według danych statystycznych w 2003 r. nastąpiła poprawa stanu bezpieczeństwa. Spadła liczba przestępstw stwierdzonych i wykrytych (odpowiednio w stosunku do 2002 r. 87,7% i 86,6% - dane dla całego powiatu). Nieznacznie natomiast spadł wskaźnik wykrywalności przestępstw. W kategorii przestępstw kryminalnych nastąpił znaczący wzrost wykrywalności - o 5,2%. Wzrosły też wskaźniki wykrywalności w kategoriach przestępstw mających bezpośredni wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców : w kategorii rozbojów, kradzieży i wymuszeń rozbójniczych o 2,7%, w kategorii kradzieży o 5,9 %. Nastąpił spadek liczby wykroczeń, w tym przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu aż o 66% .

Poza Policją porządku w mieście strzeże **Straż Miejska**. Ze względu na swoje statutowe uprawnienia Straż Miejska zajmuje się przede wszystkim ujawnianiem i zwalczaniem wykroczeń.

W 2003 r. stwierdzono następujące wykroczenia :

przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w ruchu drogowym - 171

niszczenie urządzeń użytku publicznego - 149

nie przestrzeganie zasad czystości i porządku oraz nieprawidłowa gospodarka odpadami stałymi i płynnymi - 148

przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu - 26

nieprzestrzeganie przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości - 71

Przy wykonywaniu swych zadań Straż Miejska ściśle współdziała z Komendą Powiatową Policji. W 2003 r. wykonano wspólnie 124 służby.

Ochotnicze Straże Pożarne

Ochotnicze Straże Pożarne są jednostkami umundurowanymi, wyposażonymi w sprzęt przeznaczony do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi.

Celami i zadaniami Ochotniczych Straży Pożarnych są:

- prowadzenie działalności mających na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną i organem samorządowym,
- udział w działaniach ratowniczych prowadzonych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,

- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- organizowanie swoich członków do działalności na rzecz ochrony przeciwpożarowej i ochrony ludności,
- organizowanie spośród swoich członków zwyczajnych zespołu ratowniczego,
- prowadzenie podstawowego szkolenia ratowniczego członków zwyczajnych OSP i współdziałanie z Państwową Strażą Pożarną w organizowaniu szkoleń funkcyjnych OSP,
- organizowanie zawodów sportowo – pożarniczych w celu poprawy skuteczności działania podczas działań ratowniczych swoich członków zwyczajnych.

Na terenie gminy Nidzica działają cztery jednostki OSP w następujących miejscowościach: Bolejny, Frąknowo, Łyna, Napiwoda, wyposażone są w samochody pożarnicze, motopompy pożarnicze stacjonarne i pływające, pompę szlamową i niezbędne umundurowanie ochrony osobistej strażaka. Zaplanowano budowę strażnicy OSP w Jabłonce oraz zakup wyposażeniem i samochodu dla tej jednostki.

Placówki kultury

Działalność kulturalną na terenie miasta i gminy Nidzica prowadzi ogółem 28 placówek w tym :

- Nidzicki Ośrodek Kultury, w skład którego wchodzi kino „Wenus”, „Gazeta Nidzicka” i stadion miejski,
- Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna,
- Biblioteka Pedagogiczna,
- wiejskie filie biblioteczne,
- punkty biblioteczne,
- Księgarnia „ERRATA”.

Spośród ogółu instytucji kulturalno-oświatowych 9 funkcjonuje w mieście. Są to: NOK, księgarnie miejskie: publiczna i pedagogiczna, kino, księgarnia oraz 4 punkty biblioteczne (ul. Wiśniowa, szpital, internat ZSZ i punkt „książki mówionej”).

Na wsi natomiast funkcjonują 4 biblioteki (Jabłonka, Łyna, Kanigowo, Napiwoda), 15 punktów bibliotecznych (Łysakowo, Załuski, Szerokopaś, Bolejny, Frąknowo, Rączki, Bartoszek, Orłowo, Wały, Wietrzykowo, Wikno, Kamionka, Radomin, Wólka Orłowska, Zagrzewo).

Działalność instytucji w zakresie upowszechniania dóbr kultury i aktywnego w niej uczestnictwa wspomagają inne placówki: szkoły z siecią bibliotek szkolnych, Towarzystwo Ziemi Nidzickiej, Związek Harcerstwa Polskiego oraz Archiwum Państwowe.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna znajduje się we wschodnim skrzydle nidzickiego zamku. Pomieszczenia zajmowane przez wypożyczalnię książek dla dorosłych i dzieci odpowiadają określonym wymagom, nie można jednak powiedzieć tego o czytelni dla dorosłych, która dysponuje lokalem o powierzchni 40 m².

Na terenie gminy funkcjonują filie M-GBP. Lokale placówek wiejskich w Łynie i Napiwodzie dysponują znaczną powierzchnią, centralnym ogrzewaniem, należyтым oświetleniem, łazienkami, dużymi czytelniami. Dobre warunki lokalowe znajdują się też w Bibliotece Publiczno-Szkolnej w Jabłonce. Najgorsze warunki posiada filia Kanigowo - niewielki lokal, bez zaplecza magazynowego.

Książnica miejska i podległe jej placówki wyposażone są w podstawowy sprzęt biblioteczny (regały na książki, stoliki, krzesła, lamy biblioteczne), dysponują też radioodbiornikami. Podkreślić jednak należy, że wyposażenie w placówkach wiejskich jest już silnie wyeksploatowane. W nieco nowszy sprzęt wyposażony jest jedynie oddział dla dzieci oraz częściowo filie w Napiwodzie i Łynie.

Książnica miasta i gminy dysponuje pokaźnymi księgozbiorami liczącymi ogółem 77.462 książkami, w tym: M-GBP - 54 194 wol., Jabłonka - 5 696 wol. Podana wielkość nie uwzględnia oprawionych czasopism, czyli 1 059 tomów zgromadzonych w książnicy nidzickiej.

Ze zbiorów korzysta stale znaczna ilość mieszkańców, placówki miasta i gminy rejestrowały przeciętnie w każdym roku ok. 5 000 czytelników oraz 134.000 wypożyczeń książek i czasopism (na zewnątrz i na miejscu). Upowszechnianie zbiorów prowadzone jest także za pomocą imprez o zasięgu lokalnym.

Nidzicki Ośrodek Kultury

Pełni on wiodącą rolę w popularyzacji dóbr kultury w mieście i gminie Nidzica. Prowadzi swoją działalność kulturalno-wychowawczą w oparciu o zespoły i stałe formy pracy. W 2004 r. pracują następujące zespoły amatorskiego ruchu artystycznego: muzyczne - 5, tańca nowoczesnego - 7, fotograficzny - 1, plastyczny - 2, rzeźby - 1, kabaret - 1, ognisko muzyczne, scena poetycka - 2, zespół śpiewaczy - seniorek. Swój dorobek prezentowały one

na różnorodnych przeglądach, konkursach wojewódzkich i ogólnopolskich, na których zespoły z Nidzicy zdobywały nagrody i wyróżnienia.

W pomieszczeniach domu kultury znalazła również miejsce galeria autorska Hieronima Skurpskiego oraz Muzeum Ziemi Nidzickiej.

W 1992 r. NOK przejął w administrację kino „Wenus” o 240 miejscach. W 2002 r. odbyło się tam 127 seansów gromadzących 3619 widzów.

Pomimo systematycznie prowadzonych remontów budynku, należy jeszcze wymienić instalacje centralnego ogrzewania, wykonać wentylację mechaniczną sali kinowej, instalację alarmową, ppoż., zakupić nowe kurtyny (ekranową i sceniczną), odnowić część foteli.

W pomieszczeniach piwnicznych lokalu, zostały wygospodarowane pomieszczenia na garderoby dla aktorów. Aby spełniały one swoją rolę niezbędnym jest wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnej w tej części budynku.

Ponadto planowana jest modernizacja zamku, iluminacja, impregnacja murów, wymiana schodów na krużganki, wymiana instalacji ppoż, wymiana stolarki okiennej, wymiana posadzki w krużgankach (z sali widokowej do hotelu), wymiana dachu krużganków (z sali widokowej do hotelu), dokończenie wymiany instalacji elektrycznej.

Imprezy organizowane przez Nidzicki Ośrodek Kultury :

Regionalny Festiwal Piosenki i Prozy Francuskiej (marzec), Ogólnopolski Turniej Tańca Disco-Dance i Hip-Hop o Puchar Warmii i Mazur (kwiecień), Dni Nidzicy (lipiec), Ogólnopolski Festiwal Fantastyki (czerwiec), Letnie Zamkowe Koncerty Muzyczne i festyny rekreacyjne (lipiec - sierpień), Zaduszki Jazzowe (listopad), Przegląd Małych Form Teatralnych (grudzień), Bal Sylwestrowy, Turniej Rycerski o Buzdygan Wielkiego Mistrza Winrycha von Kniprode, Święto Poezji Dziecięcej, Zamkowy Maraton Rockowy „ZMRock”, Międzynarodowe Biennale Litografii Krajów Nadbałtyckich, wybory Miss Ziemi Nidzickiej. Ponadto atrakcją stanowią biesiady zamkowe i wernisaże.

Nidzicki Ośrodek Kultury znajduje się w XIV - wiecznym zamku i jest jego administratorem.

Towarzystwo Ziemi Nidzickiej

W propagowaniu tradycji regionu duża rola przypada Towarzystwu Ziemi Nidzickiej, do którego głównych zadań należy:

- budzenie umiłowania Ziemi Nidzickiej, poznawanie i szerzenie znajomości dziejów, sztuki ludowej i dawnych form życia miejscowej ludności oraz tradycji przeniesionych z innych regionów,
- opiekowanie się pomnikami historii i kultury, zbieranie i gromadzenie pamiątek przeszłości,
- ochrona krajobrazu kulturowego Ziemi Nidzickiej.

Wymienione zadania TZN realizuje m.in. poprzez zbieranie pamiątek przeszłości (stare fotografie) oraz organizowanie cykli wykładów np. pod hasłem „Poznaj Ziemię Nidzicką” spotkań z ciekawymi ludźmi, dyskusji panelowych dotyczących środowiska i jego mieszkańców, popularyzowanie historii regionu na łamach „Gazety Nidzickiej”, sesje popularnonaukowe.

Archiwum Państwowe

Archiwum Państwowe upowszechnia historię regionu, która jest zasadniczym tematem sesji popularno-naukowych, wystaw i lekcji archiwalnych. W latach poprzednich odbyły się sesje połączone z wystawami pt. „Działania wojenne w 1914 r. w Prusach Wschodnich”, „Życie gospodarcze w Prusach Wschodnich w XIX i XX wieku”. W lekcjach szkolnych dla młodzieży uwzględnia się problematykę związaną z funkcjami i zadaniami Archiwum, historią „Klasztoraka”, tematami sesji i wystaw, analizą tekstów z XVIII - XIX wieku na podstawie akt własnego zasobu.

Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego

Hufiec ZHP działa na terenie byłego powiatu nidzickiego. Obejmuje gminy Janowo, Janowiec Kościelny, Kozłowo, Nidzicę. W 11 drużynach zuchowych i 21 drużynach harcerskich skupia ok. 800 zuchów, harcerzy i instruktorów (w mieście i gm. Nidzica - 2 drużyny zuchowe i 12 harcerskich).

Drużyny w całorocznej pracy dają możliwość rozwoju zainteresowań związanych z historią Polski, regionu, ZHP oraz ochroną środowiska naturalnego i szeroko pojętą kulturą. Pogłębianie wiedzy odbywa się też poprzez zdobywanie gwiazdek zuchowych, stopni harcerskich i sprawności.

Nabyte umiejętności i wiadomości harcerze mają możliwość sprawdzić na festiwalach, rajdach, biwakach, ogniskach także w trakcie organizowanych nieobozowych akcji zimowych i letnich.

Sport na terenie miasta i gminy Nidzica

Na terenie Miasta i Gminy Nidzica działa szereg stowarzyszeń, klubów i organizacji sportowych. Skupiają one zarówno dzieci i młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych, a także osoby dorosłe. Kluby te nie posiadają własnej bazy sportowej, korzystają z obiektów szkół podstawowych, średnich, stadionu miejskiego.

Organizacje kultury fizycznej posiadają osobowość prawną. Ich głównym źródłem finansowania są przede wszystkim dotacje udzielane corocznie przez Radę Miejską w Nidzicy na ich statutową działalność. Są to organizacje nieochodowe, nie prowadzą działalności gospodarczej nastawionej na zysk.

Miejski Klub Sportowy „Start”

W klubie działają sekcje: tenisa stołowego, tenisa stołowego, skupiają one 170 osób trenujących poszczególne dyscypliny sportowe.

Klub Sportowy „Tan”

Klub działa przy Nidzickim Ośrodku Kultury. Funkcjonują w nim następujące sekcje : ABC disco, Disco-dance-free style, Hip-Hop. W klubie trenuje ogółem 80 zawodniczek i zawodników. Klub wypromował już 50 licencjonowanych zawodników.

Nidzicki Klub Taekwondo Sportowego

Klub prowadzi działalność w kategorii WTF. Skupia 60 zawodników w 3 grupach wiekowych.

Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe

Działają w nim sekcje piłki nożnej, tenisa stołowego, lekkoatletyczna. Działania LZS promują głównie sport masowy wśród mieszkańców wsi. Co roku odbywają się rozgrywki w piłce nożnej pomiędzy poszczególnymi kołami LZS, igrzyska wsi, wiejskie mistrzostwa gminy w biegach przełajowych, eliminacje z cyklu „piłkarska kadra czeka”.

Nidzicki Klub Taekwondo

Skupia ok.30 zawodników trenujących w kat .GTF. Główną imprezą o zasięgu ogólnopolskim jaka organizuje corocznie klub jest Puchar Warmii i Mazur w Taekwondo GTF.

Nidzicki Klub Szachowy „Wkra”

Skupia 19 szachistów w pięciu kategoriach. Klub ma swoją siedzibę na świetlicy stadionu miejskiego w Nidzicy.

Miejsko - Gminny Szkolny Związek Sportowy

Działają tu sekcje koszykówki, piłki nożnej, lekkoatletyczna. Związek rozdziela środki finansowe na sport masowy w poszczególnych szkołach gminy, gdzie funkcjonują UKS. Związek działa według kalendarza imprez corocznie opracowywanego i zgodnie z kalendarzem wojewódzkim Szkolnego Związku Sportowego w Olsztynie. Związek organizuje biegi przełajowe z okazji konstytucji 3-ciego Maja, rozgrywki piłkarskie z cyklu COCA-COLA CUP.

Uczniowski klub sportowy „Trójka”

W klubie funkcjonują 3 sekcje: tenisa stołowego, piłki koszykowej, tańca sportowego.

Uczniowski Klub Sportowy „Promyk” przy szkole podstawowej w Rączkach

Klub składa się z uczniów Szkoły Podstawowej w Rączkach. Treningi zawodników odbywają się na sali i boisku szkolnym w Rączkach. W soboty klub korzysta z sali Szkoły Podstawowej Nr 3 w Nidzicy. W klubie działają następujące sekcje zawodników : sekcja piłki nożnej, sekcja tenisa stołowego, w projekcie - sekcja turystyczna i lekkoatletyczna

Uczniowskie Kluby Sportowe

Działają w niektórych szkołach podstawowych i zespołach szkół. W Żelaźnie – piłka nożna i tenis stołowy, w Rączkach-piłka nożna i tenis stołowy, Zespół Szkół nr 3 - tenis stołowy, piłka koszykowa, piłka nożna, taniec sportowy, Zespół Szkół nr 2 - piłka nożna, lekkoatletyka, koszykówka, tenis stołowy, Łyna - tenis stołowy, piłka nożna. Uczniowskie Kluby Sportowe mają na celu krzewienie kultury fizycznej wśród uczniów danej szkoły poprzez organizację i uczestnictwo w turniejach sportowych na terenie szkoły i poza nią.

W dziedzinie upowszechniania sportu zaplanowano na najbliższe lata budowę centrum rekreacyjno - sportowego, w skład którego wchodził będzie basen, siłownia, sauna, gabinet odnowy biologicznej, lodowisko, kręgielnia. Zaplanowano także remont i modernizację stadionu miejskiego.

organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Nidzica funkcjonują 23 organizacje pozarządowe. Ich działalność dotyczy bardzo wielu dziedzin życia społecznego i gospodarczego. Niektóre z nich dysponują dużym doświadczeniem oraz zasobami. Jednocześnie w gminie nie są dotychczas rozwiązane sprawy związane ze współpracą organizacji z samorządami lokalnymi. Trwają obecnie prace koordynowane przez Nidzicki Fundusz Lokalny w zakresie przyjęcia jednolitych zasad

współpracy na terenie gminy, co w perspektywie stworzy możliwość uzyskania wsparcia na realizację projektów w ramach rozwoju lokalnego ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

Zestawienie organizacji pozarządowych w gminie Nidzica przedstawia tabela nr 72

tabela 72 Wykaz organizacji pozarządowych w gminie Nidzica

LP	Nazwa Organizacji	Zakres działania
1.	Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”	Kształtowanie rzeczywistości polskiej w oparciu o chrześcijańską koncepcję człowieka i świata, ujętą w społecznym nauczaniu Kościoła rzymskokatolickiego oraz zgodnie z polską tradycją narodową
2.	KLUB Sportowy „TAN”	Rozwój i popularyzacja tańca sportowego oraz jego upowszechnianie. Uczestnictwo w rywalizacji sportowej jako Przedstawiciel Polskiego Związku Tańca Sportowego. Promocja miasta Nidzica.
3.	Krajowe Stowarzyszenie Funduszy Poręczeniowych	Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce, upowszechnianie finansowych instrumentów wspierania firm, promocja i rozwój funduszy poręczeń kredytowych
4.	Miejski Klub Sportowy „Start”	Krzewienie kultury fizycznej wśród różnych grup wiekowych społeczeństwa Nidzicy
5.	Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA	Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, wspieranie wszelkich inicjatyw na rzecz zmniejszania bezrobocia i rozwoju gospodarczego, tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w regionie
6.	Nidzicki Fundusz Lokalny	Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu nidzickiego poprzez gromadzenie, zarządzanie i dystrybucję funduszy na cele dobroczynne i inicjatywy w zakresie rozwoju gospodarczego, oświaty, kultury, ochrony środowiska, ochrony zabytków i spraw obywatelskich.
7.	Nidzicki Klub Szachowy „WKRA”	Tworzenie odpowiednich warunków do uprawiania sportu szachowego, organizowanie imprez, zawodów, szkolenie o charakterze sportowym, uczestnictwo w zawodach organizowanych przez inne związki sportowe, propagowanie sportu szachowego wśród dzieci, młodzieży i dorosłych powiatu nidzickiego
8.	Nidzickie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej	Krzewienie tradycji i kultury niemieckiej, pielęgnowanie języka niemieckiego, utrzymywanie kontaktów z byłymi mieszkańcami ziemi nidzickiej, działalność charytatywna
9.	Nidzickie Stowarzyszenie Rolnicze	Pomoc rolnikom w zakupie i sprzedaży produktów, organizacja szkoleń, promowanie produktów rolnych
10.	Polski Czerwony Krzyż	Prowadzi na zlecenie Państwa – Krajowe Biuro Informacji i Poszukiwań, prowadzi działalność na rzecz krwiodawstwa, dziedzinach opieki i pomocy społecznej, niesie pomoc ofiarom klęsk żywiołowych, prowadzi działalność w zakresie promocji zdrowia,
11.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Związek zrzesza emerytów, rencistów i inwalidów w celu: poprawiania ich warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym przez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi. organizowania życia kulturalnego emerytów, rencistów i inwalidów reprezentowania ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowania ich problemów wśród społeczeństwa
12.	Polski Związek Hodowców Gołębi	Celem związku jest zrzeszenie miłośników hodowców gołębi

	Pocztowych	pocztowych
13.	Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko - Mazurski	Podstawowym zadaniem jest pomoc jego członkom w procesie rehabilitacji, PZN zaspokaja potrzeby kulturalne i oświatowe swoich członków
14.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Nidzicy	Tworzenie jak najkorzystniejszych warunków do pełnego fizycznego i osobowego rozwoju ludzi upośledzonych umysłowo oraz aktywnego i godnego uczestnictwa ich w życiu społecznym, a także pomoc ich rodzinom.
15.	Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	Organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych na terenie powiatu nidzickiego, obejmująca gminy Nidzica, Janowo, Janowiec Kościelny i Kozłowo
16.	Stowarzyszenie Handlowców Manhattan w Nidzicy	Nabycie gruntu na terenie miasta Nidzica pod budowę pawilonów handlowych, budowa pawilonów handlowych a następnie zarządzanie nimi.
17.	Towarzystwo Ziemi Nidzickiej	Budzenie umiłowania Ziemi Nidzickiej, krzewienie i promocja walorów kulturowych regionu, dokumentowanie obiektów zabytkowych i pomników przyrody, inicjowanie, wspieranie działalności społecznej
18.	Uczniowski Klub Sportowy „Trójka”	Zagospodarowanie wolnego czasu, rozwijanie zainteresowania do działalności sportowej, zdobywanie i podnoszenie swoich umiejętności sportowych w tenisie stołowym, uzyskiwanie coraz lepszych wyników sportowych
19.	Związek Harcerstwa Polskiego – Komenda Hufca w Nidzicy	Stworzenie warunków dla wszechstronnego, intelektualnego, społecznego rozwoju człowieka; nieskrępowane kształcenie osobowości człowieka przy poszanowaniu jego prawa do wolności i godności; upowszechnianie i umacnianie w społeczeństwie przywiązania do wartości stanowiących fundament harcerskich zasad: wolności, prawdy, sprawiedliwości, tolerancji i demokracji; stworzenie warunków do nawiązywania i utrwalania silnych więzi międzyludzkich ponad podziałami rasowymi, narodowościowymi i wyznaniowymi
20.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	Pomoc członkom chorym i udzielanie pomocy finansowej.
21.	Stowarzyszenie dla Ekorozwoju Ziemi Nidzickiej	Promocja powiatu, realizacja inicjatyw w zakresie edukacji i ekologii
22.	Bractwo Rycerskie – Komturii Rycerskie	Kultywowanie średniowiecznych zwyczajów rycerskich, promocja miasta Nidzica
23.	Lokalna Organizacja Turystyczna	W trakcie rejestracji

źródło : dane UM w Nidzicy

Organizacje pozarządowe mogą odegrać dużą rolę w rozwoju społeczno – gospodarczym gminy Nidzica. Wykorzystanie ich możliwości, doświadczeń i zasobów może przyczynić się do pozyskania dodatkowych środków na wspierania małych firm, pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu zawodowym i założeniu firmy, promocję powiatu, inwestycje turystyczne. Szczególną rolą organizacji jest również aktywizacja mieszkańców i promocja postaw przedsiębiorczych, szczególnie potrzebnych wśród mieszkańców terenów wiejskich.

Realizowane przez Nidzicki Fundusz Lokalny programy grantowe : LOKOMOTYWA i ŻŁOTÓWKA DO SZCZĘŚCIA przygotowują nidzickie organizacje do udziału w projektach i programach regionalnych, ogólnopolskich i europejskich.

określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Obecnie wśród podopiecznych ośrodków Pomocy Społecznej przeważającą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie własnych rodzin.

Istotnym niepokojącym problemem po bezrobociu jest duża liczba osób niepełnosprawnych i ich sytuacja materialno - bytowa. Jak wynika z tabeli poniżej osoby niepełnosprawne są drugą grupą po bezrobotnych najczęściej korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej. W gminie brak jest dostatecznej ilości placówek świadczących fachową pomoc. Ze względu na stan zdrowia duża liczba osób pozostaje bez pracy, nie mają również możliwości kształcenia i doskonalenia zawodowego. W gminie brak jest bazy szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych, utrudniony jest dostęp do usług rehabilitacyjnych. Jednak największy problem stanowią nagminnie występujące bariery architektoniczne i komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno - kulturalną.

Jednym z głównych zagrożeń, z którymi spotykają się społeczności lokalne są rozwijające się na dużą skalę patologie społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, narkotyków, nikotyny. Mimo dużej wiedzy i prowadzonych akcji profilaktycznych instytucje są bezradne w walce z tym problemem. Niepokojąca jest stale wzrastająca liczba dzieci stosujących różnego rodzaju używki (narkotyki, alkohol, leki psychoaktywne).

Obserwuje się również rozpowszechnienie przestępczości wśród nieletnich oraz agresji potęgującej zjawisko przemocy w rodzinie, zwłaszcza wobec kobiet i dzieci. Źródłem tego zjawiska są uzależnienia w szczególności alkoholowych.

tabela 73 Ludność Gminy Nidzica objęta świadczeniami z pomocy społecznej w roku 2003, z uwzględnieniem powodów przyznania świadczeń zgodnie z art. 7

Powody przyznania świadczeń	Liczba rodzin, którym udzielono świadczeń z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach	% ludności, którym udzielono świadczenia z pomocy społecznej (w stosunku do ogółu ludności gminy)
Ubóstwo	111	465	2,09
Sieroctwo	1	1	0,004
Bezdomność	6	6	0,02
Potrzeba ochrony macierzyństwa	172	775	3,39
Bezrobocie	301	1327	5,81
Niepełnosprawność	370	1230	5,39
Długotrwała choroba	241	927	4,06
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym: ▪ Rodziny niepełne	24	84	0,36

▪ Rodziny wielodzietne	17 7	23 44	0,10 0,19
Alkoholizm	10	18	0,07
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	19	0,08
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	1	4	0,02

dane : UM Nidzica

opieka zdrowotna

Zakład Opieki Zdrowotnej w Nidzicy jest administrowany przez Starostwo Powiatowe. Jest to szpital o 106 łózkach. Placówka obsługuje ludność z całego powiatu.

Usługi opieki zdrowotnej na terenie gminy sprawują również lekarze prowadzący prywatne praktyki lekarskie w niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej na podstawie umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia.

W administrowaniu gminy jest jeden niepubliczny zakład opieki zdrowotnej - Przychodnia Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia podlegający Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Nidzicy.

W Nidzicy znajdują się 4 apteki.

rynek pracy

Ośrodkiem gospodarczym gminy i powiatu jest miasto Nidzica, skupiające największą ilość miejsc pracy poza rolnictwem. Miasto położone w centrum powiatu, przy skrzyżowaniu ponadlokalnych tras komunikacyjnych rozwinęło funkcje produkcyjne w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu meblarskiego i drzewnego.

Miasto korzystnie położone na węźle komunikacyjnym ma szansę przyciągnąć inwestorów.

Region nidzicki zalicza się do obszarów szczególnie zagrożonych bezrobociem strukturalnym. Problem bezrobocia dotyczy także sąsiednich gmin.

Omawiany rejon charakteryzuje się niedoborem ok. 1000 miejsc pracy.

Podkreślić należy płytkość rynku pracy na terenie gminy, powiatu a także sąsiednich obszarów.

Niedobór środków finansowych, podatność na dekonstrukcję i mała konkurencyjność firm stanowi o ich niepewnej pozycji na rynku. Upadek przedsiębiorstw (np. w wyniku silnych konkurentów zewnętrznych, wysokich kosztów własnych itp.) może powodować dalsze fluktuacje na rynku pracy.

Szansą na rozwój przedsiębiorstw jest wyjście poza rynek lokalny.

Brak pracy i perspektyw jest jedną z głównych przyczyn migracji z regionu. Podkreślić należy, że zazwyczaj migrują jednostki najbardziej energiczne, najlepiej wykształcone i o największych kwalifikacjach zawodowych.

Optymizm budzi ożywienie gospodarcze ostatniego okresu i środki pomocowe UE, w tym na wsparcie istniejących MŚP a także nowopowstających przedsiębiorstw. Środki te mogą spowodować impuls inwestycyjny i tym samym kreację nowych miejsc pracy.

Osobnym problemem jest rynek pracy na terenach wiejskich. W najbliższym czasie można liczyć się z pewną liczbą osób odchodzących z rolnictwa,

Nie do końca wykorzystane są możliwości mieszkańców gminy w zakresie rozwinięcia rynku usług turystycznych. Potencjalnie jest tu miejsce dla osób odchodzących z rolnictwa oraz osób młodych, absolwentów.

Starzenie się społeczeństwa spowoduje zwolnienie części miejsc pracy w perspektywie 15 letniej.

2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO I METODOLOGIA

Dokument pod nazwą „Strategia rozwoju lokalnego” jest rodzajem długofalowego planu systemowego przeznaczonego dla wszystkich podmiotów funkcjonujących wewnątrz gminy i mających wpływ na jej rozwój. W pierwszej kolejności „Strategia” jest planem działania władz gminy, które odgrywają kluczową rolę w trakcie prac nad „Strategią” oraz w procesie jej wdrażania i realizacji.

Strategia zawiera :

- Opis sytuacji zastanej, czyli inwentaryzację zasobów gminy wraz z opisem sytuacji społecznej i demograficznej
- Listę istotnych problemów stanowiących barierę rozwoju, szanse i zagrożenia oraz inne potencjalne czynniki mogące wpływać na rozwój.
- Zhierarchizowaną listę celów w poszczególnych obszarach problemowych
- Określenie celu strategicznego
- Listę celów operacyjnych
- Listę zadań w poszczególnych celach operacyjnych wraz z określeniem terminów realizacji, budżetem i źródłami finansowania, instytucją odpowiedzialną za realizację i głównymi partnerami
- Model wdrażania, koncepcję monitoringu, weryfikacji założeń i ewentualnych zmian w strategii.

Strategia nie jest dokumentem zamkniętym. W trakcie wdrażania i realizacji poszczególnych zadań mogą pojawić się istotne czynniki mające zasadniczy wpływ na przedmiot zadania, harmonogram czy budżet. Dlatego istotną częścią planu wdrażania strategii jest system monitoringu, weryfikacji i aktualizacji złoża. Poszczególne cele operacyjne i zadania powinny być uwzględniane przy ustalaniu budżetów na kolejne lata oraz innych dokumentów o charakterze planistycznym, projektowym i koncepcyjnym.

Rozwój społeczno – gospodarczy gminy postrzegać można jako takie przekształcenie istotnych elementów jej struktury, które prowadzi w określonym horyzoncie czasowym do wzrostu jakości życia mieszkańców, utrzymania lub zwiększenia i zróżnicowania zasobów, minimalizacji czynników niekorzystnych i wpływających negatywnie na rozwój.

Istotą prac nad strategią jest aktywny udział władz gminy oraz przedstawicieli kluczowych instytucji przy jej opracowywaniu i późniejszym wdrażaniu. W modelu pracy nad niniejszą strategią zastosowano metodę ekspercko – partycypacyjną, w której poszczególne zespoły

problemowe pracują według procedury i pod kierunkiem konsultantów zewnętrznych, do których należało też przygotowanie opisu (diagnozy stanu zastanego), opracowanie analiz i redakcja całości materiału. W skład zespołów problemowych weszli przedstawiciele Rady Miejskiej, Rady Powiatu, pracownicy Starostwa Powiatowego i Urzędu Miejskiego, przedstawiciele przedsiębiorców, instytucji o znaczeniu lokalnym, organizacji społecznych i pozarządowych. Taki dobór uczestników zapewnił efektywne wypracowanie poszczególnych elementów strategii oraz społeczną konsultację celowości podstawowych założeń, planów operacyjnych i poszczególnych zadań.

W trakcie prac posłużono się metodologią ZOPP (planowanie ukierunkowane na cel). Istotą metody planowania ukierunkowanego na cel jest założenie, że informacje i wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje, ale poszczególne jej elementy są nieuporządkowane i rozproszone w różnych instytucjach i organizacjach.

1. Lokalni liderzy

Merytoryczną rolę w wypracowaniu strategii dla gminy odgrywają lokalni liderzy, włączeni do zespołu planującego na podstawie posiadanego doświadczenia, wiedzy i reprezentatywności.

2. Osoba i rola moderatora

Moderator jest osobą z zewnątrz kierującą pracami zespołów w trakcie warsztatów. Rola moderatora polega na kierowaniu dyskusją, porządkowaniu wypowiedzi, utrwalaniu wyników dyskusji.

3. Główne zasady metody ZOPP

Podstawową formą dyskusji podczas trwania warsztatów jest planowanie w grupie, które pozwala na uzyskanie maksymalnego efektu. Ważny jest zatem odpowiedni wybór faktycznych liderów będących reprezentantami istotnych dla gminy środowisk.

4. Etapy w procesie planowania

Analiza problemów składająca się z następujących elementów:

- ustalenie problemu podstawowego,
- przeanalizowanie jego przyczyn i skutków.

Analiza celów powstała na bazie hierarchii problemów (po ich przekształceniu).

Przegląd planowania projektu składający się z:

- opracowania szkicu projektu,
- sformułowania jego najważniejszych założeń,
- określenia mierników realizacji,
- określenia osób, bądź instytucji odpowiedzialnych za realizację.

Logiczna struktura strategii.

NADRZĘDNY CEL STRATEGICZNY

OBSZARY PROBLEMOWE/ KIERUNKI ROZWOJU

CELE OPERACYJNE/ PRIORYTETY

ZADANIA REALIZACYJNE

WDRAŻANIE

MONITORING I WERYFIKACJA

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zakłada się, że źródłem środków na realizację zadań wynikających ze strategii będą :

- środki własne budżetu Gminy
- kredyty bankowe
- obligacje
- dotacje celowe i subwencje
- zyski z działalności statutowej i gospodarczej
- środki własne mieszkańców
- odsetki z kont i rachunków bankowych
- środki pozyskiwane z Funduszy Strukturalnych, Inicjatyw Wspólnotowych i innych programów krajowych i europejskich

Dnia 5 kwietnia 2004 roku zarządzeniem Burmistrza Nidzicy powołano zespół zadaniowy ds. Rozwoju Lokalnego, którego zadaniem było zebranie wniosków i przygotowanie danych do pracy nad Planem Rozwoju Lokalnego i Strategią. Spotkania zespołu odbyły się 13 kwietnia 2004 roku i 13 maja 2004 roku, gdzie zobowiązano uczestników do przygotowania materiałów odnosnie analizy aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy potrzebnej do uaktualnienia Strategii Rozwoju Gminy. Listy uczestników obu spotkań zawierają poniższe tabele:

13.04.2004

lp.	Imię	Nazwisko	Reprezentowana instytucja/ firma
1.	Zygmunt	Szatkowski	UM Nidzica
2.	Jadwiga	Łodziewska	ZOOKSiT
3.	Barbara	Przybyszewska	NOK
4.	Janusz	Kwiatek	M-GBP
5.	Henryk	Mamajek	UM Nidzica
6.	Lalita	Zietarska	PUGK sp. Z o.o.
7.	Bogdan	Kalinowski	MWiK
8.	Wojciech	Czarnecki	Straż Miejska
9.	Piotr	Romaniuk	UM Nidzica
10.	Jadwiga	Zacharek	MOPS Nidzica
11.	Marek	Smolnik	UM Nidzica
12.	Małgorzata	Nowak	UM Nidzica
13.	Wanda	Jastrzębowska	UM Nidzica
14.	Wiesława	Rozmus	UM Nidzica
15.	Lech	Brzozowski	UM Nidzica
16.	Alina	Rakoczy	UM Nidzica
17.	Jerzy	Grabowski	UM Nidzica
18.	Halina	Wyszyńska	UM Nidzica

13.05.2004

lp.	Imię	Nazwisko	Reprezentowana instytucja/ firma
1.	Ryszard	Kumelski	Burmistrz Nidzicy
2.	Andrzej	Kołąkowski	Zastępca Burmistrza Nidzicy
3.	Zdzisław	Napiórkowski	Przewodniczący Rady Miejskiej
4.	Jerzy	Denis	Radny Rady Miejskiej
5.	Eugeniusz	Andryszczyk	Radny Rady Miejskiej
6.	Maria	Kawecka	Radna Rady Miejskiej
7.	Krzysztof	Szczepuchowski	Radny Rady Miejskiej
8.	Wiesław	Halicki	Radny Rady Miejskiej
9.	Wanda	Jastrzębowska	UM Nidzica
10.	Wiesława	Rozmus	UM Nidzica
11.	Alina	Rakoczy	UM Nidzica
12.	Henryk	Mamajek	UM Nidzica
13.	Piotr	Romaniuk	UM Nidzica

14.	Elżbieta	Płoska	UM Nidzica
15.	Stefan	Burek	Prezes PUGK
16.	Stefan	Wódkiewicz	Prezes ZBM
17.	Bogdan	Kalinowski	Prezes MWiK
18.	Barbara	Przybyszewska	Dyrektor NOK
19.	Janusz	Kwiatek	Dyrektor M-GBP
20.	Zofia	Mordas	Dyrektor MOPS
21.	Jadwiga	Łodziewska	Dyrektor ZOOKSiT
22.	Lech	Brzozowski	UM Nidzica
23.	Zygmunt	Szatkowski	UM Nidzica
24.	Małgorzata	Nowak	UM Nidzica
25.	Halina	Wyszyńska	UM Nidzica
26.	Teresa	Roman	UM Nidzica
27.	Marek	Smolnik	UM Nidzica
28.	Jerzy	Grabowski	UM Nidzica
29.	Wojciech	Czarnecki	UM Nidzica
30.	Krzysztof	Margol	NFR NIDA
31.	Piotr	Odoj	NFR NIDA
32.	Joanna	Kruszewska-Papuszka	NFR NIDA
33.	Anita	Gumińska	NFR NIDA
34.	Wojciech	Wojdowski	MWiK
35.	Jerzy	Graża	Nasza Gazeta Nidzicka

Na spotkaniu 22 czerwca 2004 r. przedstawiono stan realizacji strategii z 1998 r. W wyniku dyskusji przeanalizowano dotychczasowe osiągnięcia i sformułowano listę najważniejszych problemów. Dyskusji poddano cel strategiczny i główne kierunki rozwoju gminy na następne lata. Ustalono daty następnych spotkań i składy grup problemowych. W spotkaniu udział wzięli :

lp.	Imię	Nazwisko	Reprezentowana instytucja/ firma
1.	Eugeniusz	Andryszczyk	Radny Rady Miejskiej
2.	Jan	Baranowski	Radny Rady Miejskiej
3.	Lech	Borucki	Radny Rady Miejskiej
4.	Andrzej	Brózdziński	Zakład Usługowo - Handlowy
5.	Lech	Brzozowski	UM Nidzica
6.	Stefan	Burek	PUGK
7.	Jerzy	Chodkowski	„Głos Nidzicki”
8.	Artur	Darmofał	Zakład Drzewny Napiwoda Sp. z o.o.
9.	Jerzy	Denis	Radny Rady Miejskiej
10.	Dorota	Dolińska	ZOOKSiT Nidzica
11.	Hubert	Domański	Archiwum Państwowe Nidzica
12.	Ryszard	Falkowski	Agencja Nieruchomości Rolnych
13.	Stanisław	Goliński	ZOZ Nidzica
14.	Małgorzata	Gorczyńska	ZS nr 3 Nidzica
15.	Jerzy	Grabowski	UM Nidzica
16.	Adam	Grudkowski	Radny Rady Miejskiej
17.	Ryszard	Grzelak	Radny Rady Miejskiej

18.	Tadeusz	Hinc	Drehabud SJ
19.	Grażyna	Jabłońska	Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego Nidzica
20.	Agnieszka	Janusz	MSM Nidzica
21.	Bogdan	Kalinowski	MWiK Sp. z o.o.
22.	Małgorzata	Kaszubowska	PZD Nidzica
23.	Dorota	Kierzkowska	SP Rączki
24.	Ryszard	Kobus	Zakład Gazowniczy Nidzica
25.	Danuta	Kruszlińska	Drehabud SJ
26.	Kazimierz	Kujawski	Sołtys Orłowo
27.	Ryszard	Kumelski	Burmistrz Nidzicy
28.	Janusz	Kwiatek	MGBP Nidzica
29.	Jadwiga	Łodziewska	ZOOKSiT Nidzica
30.	Ryszard	Malinowski	Radny Rady Miejskiej
31.	Krzysztof	Maliszewski	KAMET
32.	Danuta	Maluchnik	Radny Rady Miejskiej
33.	Henryk	Mamajek	UM Nidzica
34.	Krzysztof	Margol	Fundacja „NIDA”
35.	Mieczysław	Motas	Towarzystwo Ziemi Nidzickiej
36.	Małgorzata	Nowak	UM Nidzica
37.	Lilla	Olszewska	PUP Nidzica
38.	Henryk	Orzechowski	Komenda Powiatowa PSP Nidzica
39.	Antoni	Ostrowski	CRR Nidzica
40.	Wojciech	Pajewski	Radio Olsztyn
41.	Stanisław	Paliński	Obywatelskie Stowarzyszenie Uwłaszczeniowe
42.	Jarosław	Płatek	FHU KRAM
43.	Halina	Pyszek	Nidzicki Ośrodek Kultury
44.	Teresa	Roman	UM Nidzica
45.	Piotr	Romaniuk	UM Nidzica
46.	Edward	Rozmus	ROL - AGRO
47.	Wiesława	Rozmus	UM Nidzica
48.	Marek	Smolnik	UM Nidzica
49.	Andrzej	Sobotko	Nadleśnictwo Nidzica
50.	Ryszard	Szabliński	Radny Rady Miejskiej
51.	Zygmunt	Szatkowski	UM Nidzica
52.	Jacek	Szczepkowski	Gospodarstwo Rolne Napiwoda
53.	Krzysztof	Szczepuchowski	Radny Rady Miejskiej
54.	Stefan	Szewczak	Starostwo Powiatowe
55.	Andrzej	Śledziński	Starostwo Powiatowe
56.	Paweł	Tarasiuk	Sołtys
57.	Wanda	Tarkowska	Radna Rady Miejskiej
58.	Czesław	Wasilewski	ZBiE Nidzica
59.	Stanisław	Wiatrowski	ZSO
60.	Jadwiga	Wysk	ZS nr 1 Nidzica
61.	Halina	Wyszyńska	UM Nidzica
62.	ks. Roman	Zagóra	Parafia Ewangelicka
63.	Adam	Zalewski	FHU KRAM
64.	Józef	Zalewski	Izba Rolnicza
65.	Piotr	Ziemski	FRAJDA Jabłonka
66.	Bożena	Żbikowska	Zakład Drzewny Napiwoda Sp. z o.o.

Następne spotkanie odbyło się 25 czerwca 2004 r. Wzięli w nim udział przedstawiciele dwóch grup problemowych : „Gospodarka, rolnictwo i infrastruktura” oraz „Turystyka, ochrona środowiska”. Na spotkaniu sformułowano listę problemów oraz listę zadań w obszarach problemowych do realizacji w latach 2004 - 2015. W spotkaniu wzięli udział :

	Imię	Nazwisko	Reprezentowana instytucja/ firma
1.	Mariusz	Arcyz	UM Nidzica
2.	Lech	Brzozowski	UM Nidzica
3.	Stefan	Burek	PUGK
4.	Jerzy	Grabowski	UM Nidzica
5.	Paulina	Jastrzębowska	Punkt Informacji Turystycznej
6.	Bogdan	Kalinowski	MDiK Sp. z o.o.
7.	Danuta	Kruszlińska	Drehabud SJ
8.	Henryk	Mamajek	UM Nidzica
9.	Jarosław	Płatek	FHU KRAM
10.	Teresa	Roman	UM Nidzica
11.	Piotr	Romaniuk	UM Nidzica
12.	Edward	Rozmus	Radny Rady Miejskiej
13.	Marek	Smolnik	UM Nidzica
14.	Zygmunt	Szatkowski	UM Nidzica
15.	Zdzisław	Szczepkowski	PZDK Nidzica
16.	Jacek	Szczepkowski	Stowarzyszenie Rolników Nidzickich
17.	Czesław	Wasilewski	ZBiE Nidzica
18.	Halina	Wyszyńska	UM Nidzica
19.	Józef	Zalewski	Izba Rolnicza
20.	Ryszard	Żygadło	Radny Rady Miejskiej
21.	Renata	Żbikowska	Punkt Informacji Turystycznej

Na następnym spotkaniu, które odbyło się 28 czerwca 2004 r. spotkali się członkowie grupy problemowej „Oświata, kultura, sport i opieka społeczna”. Na spotkaniu sformułowano listę problemów oraz listę zadań w obszarach problemowych do realizacji w latach 2004 - 2015. W spotkaniu wzięli udział

<i>LP.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Reprezentowana instytucja/firma</i>
1	Jerzy	Denis	Radny Rady Miejskiej
2	Jadwiga	Łodziwska	ZOKSiT
3	Jan	Żeszko	Radny Rady Miejskiej
4	Andrzej	Czarnecki	Zespół Szkół Nr 2
5	Anna	Dąbek	Szkoła Podstawowa Napiwoda
6	Grażyna	Czerwonka	Szkoła Podstawowa Napiwoda
7	Jadwiga	Bardyszewska	Szkoła Podstawowa Łyna
8	Lech	Borucki	Radny Rady Miejskiej
9	Jan	Baranowski	Radny Rady Miejskiej
10	Eugeniusz	Andryszczyk	Radny Rady Miejskiej

<i>LP.</i>	<i>Imię</i>	<i>Nazwisko</i>	<i>Reprezentowana instytucja/firma</i>
11	Zygmunt	Szatkowski	Urząd Miejski w Nidzicy
12	Paulina	Jastrzębowska	Punkt Informacji Turystycznej
13	Anita	Gumińska	NFR "NIDA"
14	Lech	Brzozowski	Urząd Miejski w Nidzicy
15	Piotr	Odoj	NFR "NIDA"
16	Wanda	Tarkowska	Radna Rady Miejskiej
17	Stanisław	Paliński	Radny Rady Miejskiej
18	Paweł	Tarasiuk	Sołtys wsi Grzegórzki
19	Halina	Pyszko	NOK
20	Janusz	Kwiatek	M-GBP
21	Robert	Orszulak	ZOOKSiT

3. WYNIKI ANALIZY SWOT

Analiza SWOT została sporządzona w trakcie warsztatów w gminie Nidzica, przeprowadzonych w dniu: 28.05.2004 r i 15.06.2004 r.

Liczbę przy elementach analizy określają liczbę głosów przyznanych przez uczestników warsztatów, na ich podstawie uszeregowano wagę elementów. Elementy zbliżone zgrupowano i zsumowano łącznie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Atrakcyjne położenie 18 2. Tereny do turystycznego zagospodarowania, 14 3. Trzy uzbrojone rejony na terenie miasta – przygotowane planistycznie 10 4. Zamek 10 5. Fundacja „NIDA” i inne instytucje okołobiznesowe i pozarządowe 7 6. Czyste środowisko naturalne 6 7. Walory krajobrazowe 5 8. Atrakcyjne tereny dla łowiectwa 3 9. Grupa aktywnych mieszkańców 1	1. Wysoki poziom bezrobocia, bezrobocie dziedziczne 28 2. Brak planów zagospodarowania przestrzennego 8 , Brak inwestorów 8 , Płytki rynek pracy 1 , Bardzo niski stopień zagospodarowania turystycznego 2 , łącznie = 19 3. Postępująca degradacja zasobów mieszkaniowych, Nierozwiązane problemy mieszkaniowe 4 , Słaba jakość dróg 4 , Słaba infrastruktura techniczna 4 , Brak segregacji śmieci 2 , Braki w infrastrukturze społecznej 1 , Nieskanalizowane tereny w mieście i gminie, Słaba infrastruktura kulturalna i sportowa, Postępująca degradacja wód, szczególnie jeziora Omulew 2 , łącznie =17 4. Brak perspektyw rozwojowych dla młodzieży 3 , Migracja ludności, Zubożenie społeczeństwa 1 , Apatia społeczna 1 Zbyt niski stopień integracji społecznej 1 , łącznie = 6 5. Mały potencjał finansowy 4

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rozwój turystyki (nowe produkty turystyczne, baza, nowe inwestycje, wydłużenie sezonu turystycznego, agroturystyka, zagospodarowanie doliny Łyny i terenów nad Omulewem, 31 2. Rozwój sektora małych i średnich firm, 30 3. Poprawa warunków pracy szkół i placówek kultury oraz rozwój edukacji pozaszkolnej, 6 4. Poprawa warunków pracy służby zdrowia, 1.	1. Brak możliwości finansowych na realizację inwestycji infrastrukturalnych i programów rozwojowych, 17 2. Zbyt wolny rozwój terenów wiejskich, 12 3. Centralizacja finansów państwa, 13 4. Polityka gospodarcza i podatkowa państwa, 13 5. Wykluczenie społeczne dezorganizujące życie gospodarcze gminy, 11 6. Wpływ kapitału, (finanse, kadra), 7

Prezentowane w tabeli tematy zostały zgłoszone przez uczestników warsztatów, w trakcie prowadzonej przez moderatora dyskusji.

4. ANALIZA PROBLEMÓW

Informacje ogólne

Analiza problemów jest etapem budowania strategii rozwoju gminy, który ma na celu wychwycenie problemów i pogrupowanie ich według związków tematycznych oraz przyczynowo-skutkowych. Problemy muszą dotyczyć całej gminy, winny więc posiadać charakter całościowy, w ostateczności muszą dotyczyć większej czy istotnej części rozpatrywanej społeczności. Jako punkt wyjścia służyć mogą „słabe strony” z analizy SWOT. Analiza problemów polega na wykonaniu następujących kroków:

- ☞ określenia problemów występujących w danej sytuacji, na danym terenie, muszą to być problemy konkretne, istniejące „tu i teraz” – zapis nie może dotyczyć problemów przyszłych, takich które mogą zdarzyć się w przyszłości,
- ☞ pogrupowania problemów i ustalenia istniejących między nimi związków przyczynowo-skutkowych,
- ☞ zobrazowania powyższych związków przyczynowo – skutkowych przy pomocy schematu blokowego.

Poniżej zamieszczono **listę najważniejszych problemów zawartych w strategii z 1998 r.** wraz z opisem działań zrealizowanych i planowanych do realizacji w następnych latach w celu ich eliminacji lub minimalizacji :

PROBLEMY	DZIAŁANIA
niski stopień zagospodarowania turystycznego w gminie	• utworzenie Lokalnej Organizacji Turystycznej • utworzenie ścieżek rowerowych, w planach ich dalsza rozbudowa • konsekwentnie postępuje uzbrajanie terenów przeznaczonych pod zagospodarowanie turystyczne i rekreację
brak spójnej polityki w zakresie rozwoju turystyki	• powstanie Lokalnej Organizacji Turystycznej umożliwia wypracowaniu takiej polityki • zwiększenie potencjału (kadrowego i budżetowego) Biura Promocji i Rozwoju Gminy pozwoli na koordynację działań w tym zakresie • Strategia Powiatowa przedstawia koncepcję polityki w tym zakresie
brak kapitału w firmach i kapitału w gminie na rozwój	• przy założeniu optymalnego korzystania z Funduszy Strukturalnych można założyć stopniową poprawę sytuacji
brak polityki w zakresie rozwoju sektora małych i średnich firm	• przygotowano tereny pod inwestycje • przygotowana uchwała na temat zwolnień w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców na terenie gminy Nidzica
brak uzbrojonych terenów pod inwestycje	• stworzono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w Nidzicy z przeznaczeniem pod inwestycje • przygotowano 32 ha terenu uzbrojonego w Nidzicy z przeznaczeniem pod inwestycje
brak miejsc pracy poza rolnictwem	• przy założeniu optymalnego korzystania z Funduszy Strukturalnych można założyć stopniową poprawę sytuacji

	•zakładany rozwój turystyki i infrastruktury turystycznej stopniowo wpłynie na poprawę sytuacji
brak integracji środowiska producentów rolnych	•problem nierozwiązany
brak infrastruktury technicznej na terenach wiejskich	•w latach 1998 - 2004 zrealizowano szereg inwestycji przede wszystkim w zakresie gospodarki wodnej na terenach wiejskich •na następne lata zaplanowano konsekwentne uzupełnianie i modernizację infrastruktury
niska jakość usług publicznej służby zdrowia	•problem nierozwiązany, postulowane jest w niniejszej strategii stworzenie przez gminę warunków do rozwoju prywatnych usług zdrowotnych •skorzystanie z Funduszy Strukturalnych (wyposażenie i remonty obiektów) wpłynie na poprawę sytuacji
patologie: alkoholizm i narkomania	•MOPS realizuje projekty zwalczające patologie •Komenda Rejonowa Policji realizuje programy zwalczające patologie •powstał Ośrodek leczenia uzależnień
duże bezrobocie na terenach wiejskich	•problem nierozwiązany, zakłada się stopniową poprawę sytuacji poprzez rozwój turystyki, wzrost dochodów rolników, wzrost sektora usług na terenach wiejskich
mentalność mieszkańców gminy	•wraz ze wzrostem zamożności, większymi możliwościami przedsiębiorstw i polepszeniem wykształcenia i przygotowania zawodowego sytuacja ulegnie stopniowej poprawie
niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych	•przybywa bezrobotnych z wykształceniem wyższym, co nie rozwiązuje istoty problemu •planowana rozbudowa Szkoły Aktywizacji Zawodowej •rozwiązania prawne pozwolą na lepsze przygotowanie

	zawodowe
zbyt długi proces przygotowania inwestycji	• utworzono zespół uzgadniania dokumentacji • utworzenie planów zagospodarowania przestrzennego ujęto w niniejszej strategii
brak aktualizacji planów zagospodarowania	• problem nierozwiązany, ujęty w planach na następne lata
potrzeba reformy oświaty na poziomie szkolnictwa podstawowego i średniego	• problem rozwiązany poprzez uregulowania prawne

Na spotkaniach i warsztatach odbytych w czerwcu 2004 r. sformułowano następujące problemy :

Problemy ogólne

- bezrobocie, bezrobocie dziedziczne, długotrwale bezrobocie (problem kluczowy, uznany za najważniejszy)
- ubóstwo części mieszkańców
- patologie społeczne
- migracja najaktywniejszych i najlepiej wykształconych mieszkańców
- brak integracji przedsiębiorców

Problemy infrastrukturalne

- brak planów zagospodarowania przestrzennego
- konieczność modernizacji oczyszczalni ścieków Nidzica – Piątki i SUW w Nidzicy
- konieczność modernizacji ul. Olsztyńskiej w Nidzicy (ulica o charakterze nadrzędnym)
- zły stan dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich, postępująca degradacja drogi nr 7
- niewystarczająca infrastruktura turystyczna
- brak infrastruktury kanalizacyjnej na niektórych terenach miasta
- zły stan budynków komunalnych
- nierozwiązany problem budownictwa mieszkaniowego w tym na potrzeby mieszkań socjalnych

- konieczność rekultywacji składowiska odpadów

Problemy sfery i infrastruktury społecznej

- brak odpowiedniego przygotowania zawodowego
- niewystarczająca promocja

- konieczność remontów, termomodernizacji, wymiany instalacji, zakupu wyposażenia do szkół
- brak świetlic wiejskich
- konieczność modernizacji Zamku
- niewystarczająca baza lokalowa Biblioteki Miejskiej, potrzeba wyposażenia w zakresie komputeryzacji i stworzenia sieci
- niewystarczające środki NOK na organizację imprez kulturalnych
- konieczność remontu kina
- konieczność budowy amfiteatru i zakupu wyposażenia dla potrzeb imprez masowych
- potrzeba odtworzenia gabinetów stomatologicznych w szkołach
- potrzeba zwiększenia gabinetów oferujących specjalistyczne usługi zdrowotne

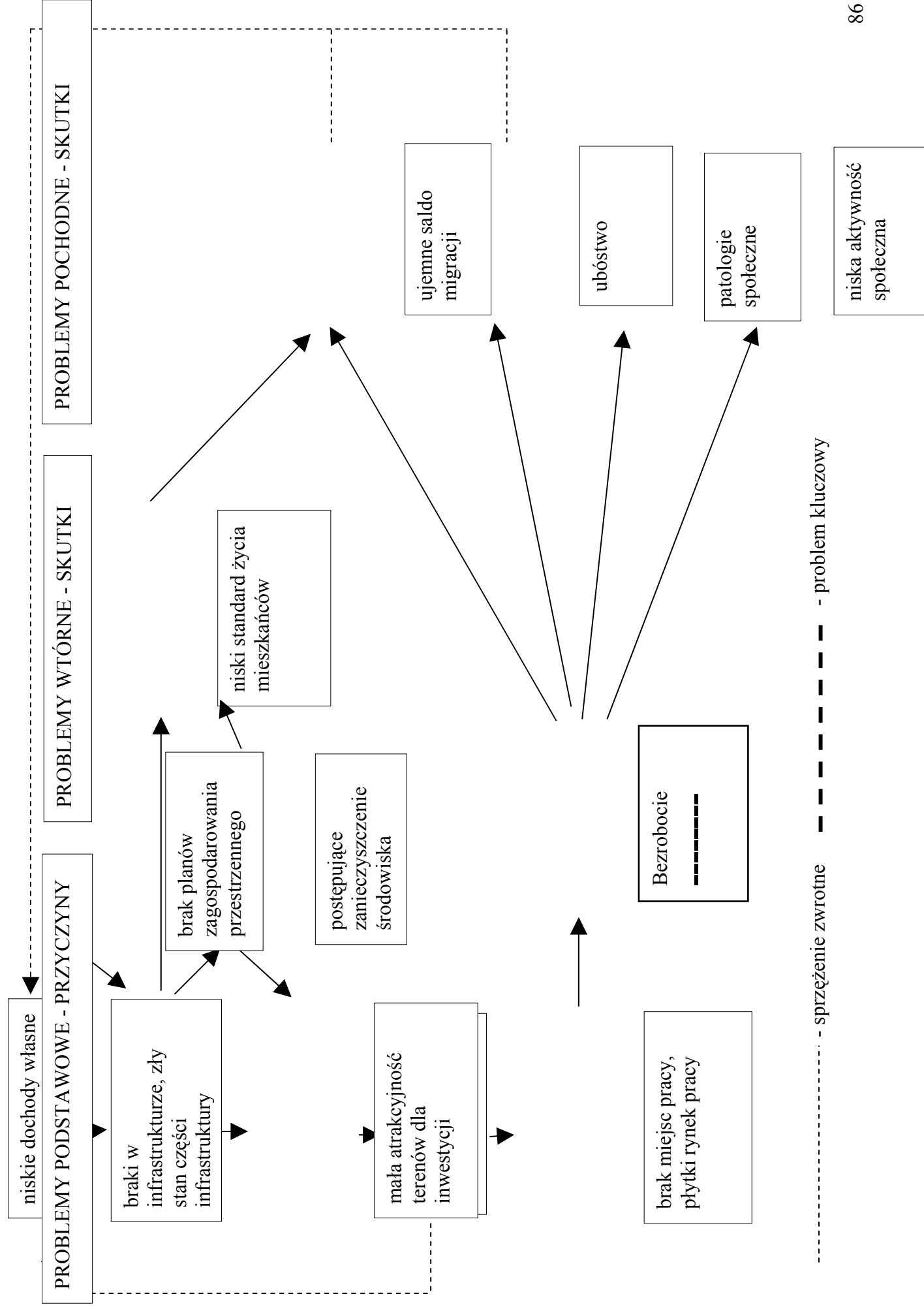
Problemy ochrony środowiska

- postępująca degradacja wód powierzchniowych, w tym jeziora Omulew
- konieczność rekultywacji jeziora Omulew
- szkody w uprawach rolnych powodowane przez dzikie zwierzęta na terenach rolniczych w sąsiedztwie lasów, niewystarczające rekompensaty z tego tytułu

Problemy terenów wiejskich

- potrzeba odbudowy melioracji na terenach wiejskich
- brak odpowiedniej infrastruktury na terenach wiejskich (katastrofalny stan dróg, brak kanalizacji, problem odpadów stałych)
- potrzeba budowy dróg prowadzących do pól
- problem eternitowych pokryć dachowych

Wyniki osiągnięte podczas dokonywania analizy problemów zobrazowane są w poniższej tablicy:

Na podstawie analizy SWOT i listy problemów sformułowano listę obszarów problemowych, w obrębie których potrzebna jest interwencja.

Ze względu na specyfikę i złożoność problemów wydzielono także dwa odrębne obszary : „Obszary wiejskie” i „Jezioro Omulew”.

obszary problemowe	kategorie interwencji
Infrastruktura	budowa, remonty, modernizacja, planowanie
Gospodarka	edukacja, planowanie, promocja
Turystyka	budowa, remonty, modernizacja, planowanie, promocja
Bezrobocie/ marginalizacja społeczna	edukacja,
Oświata	budowa, remonty, modernizacja, edukacja
Kultura	budowa, remonty, modernizacja
Sport	budowa, remonty, modernizacja
Zdrowie	budowa, remonty, modernizacja
Ochrona środowiska	budowa, remonty, modernizacja, edukacja, planowanie
Leśnictwo	edukacja, promocja
Obszary wiejskie	budowa, remonty, modernizacja, edukacja, planowanie
Jezioro Omulew	budowa, remonty, modernizacja, edukacja, planowanie

5. ANALIZA CELÓW

1. Metodyka określania celu strategicznego i obszarów działań dla celów operacyjnych

Sporządzona uprzednio analiza SWOT i tzw. tablica problemów dają punkt wyjścia do sformułowania celu nadrzędnego , oraz określenia obszarów działań umożliwiających jego osiągnięcie.

Nadrzędny cel strategiczny rozwoju miasta i gminy Nidzica określono w 1998 r, jako :

**Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy z efektywnym
wykorzystaniem aktywów oraz minimalizacją czynników
negatywnych**

Cel ten, według uczestników spotkania 22.06.2004, zachowuje w pełni swoją aktualność.

Główne obszary działania

Realizacja celu strategicznego wymaga wyznaczenia głównych obszarów działań, na jakich należy skupić się na przestrzeni najbliższych lat, aby móc osiągnąć zharmonizowany rozwój. Przedstawione poniżej obszary bazują przede wszystkim na szansach gminy, jak również na neutralizowaniu słabych stron:

- 1. Rozbudowa infrastruktury**
- 2. Stworzenie warunków do rozwoju terenów nad jeziorem Omulew z zachowaniem wymagań ochrony środowiska**
- 3. Stworzenie warunków do rozwoju turystyki**
- 4. Rozwój sfery społecznej**
- 5. Rozwój terenów wiejskich**

Każdemu z obszarów działań przyporządkowanych jest kilkanaście/dziesiąt projektów. Są one określone w ten sposób, aby ich realizacja przyczyniała się w sposób bezpośredni lub pośredni do poprawy sytuacji w danym obszarze działań. Może się zdarzyć, że analogiczne lub bardzo zbliżone projekty będą umiejscowione w różnych obszarach – nie jest to żaden błąd w założeniach, należy raczej przyjąć za oczywiste nakładanie się obszarów działań i niemożliwość ich ścisłego rozgraniczania.

Zaprezentowane poniżej projekty zostały uszeregowane w pięciu tabelach – odpowiadającym pięciu założonym obszarom działań.

Wybór projektów i ich omówienie miało miejsce na trzecim, czwartym i piątym warsztacie.

6. PRZYJĘTE PROJEKTY

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIDZICA 2004 - 2015					
cel strategiczny : Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy z efektywnym wykorzystaniem aktywów oraz minimalizacją czynników negatywnych					
cel operacyjny : rozbudowa infrastruktury					
nazwa zadania/ przedmiot zadania	czas realizacji	szacowany koszt PLN	źródła finansowania	Instytucja wdrażająca, odpowiedzialna za realizację	główni partnerzy
Budowa ulic, kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz sieci wodociągowej na osiedlu „Cegielniana” w Nidzicy	2004 - 2006	11 067 723	Budżet Gminy ZPORR	UM, Wydział TI	mieszkańcy osiedla
Sieć kanalizacji sanitarnej i wodociągowej na ul. Miłej w Nidzicy	2004 - 2006	210 000	Budżet Gminy/ZPORR	UM, Wydział TI	Mieszkańcy osiedla
Budowa ul. Ogrodowej w Nidzicy	2007 - 2013	1 000 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, Wydział TI	
Budowa infrastruktury technicznej w rejonie ulic Ogrodowa, Traugutta	2007 - 2013	1 000 000	Budżet Gminy/ZPORR	UM, Wydział TI	
Budowa infrastruktury technicznej w rejonie ulic Olsztyńskiej, Traugutta	2007 - 2013	1 000 000	Budżet Gminy/ZPORR	UM, Wydział TI	
Budowa ulicy lokalnej Olsztyńska - Leśna	2007 - 2013	1 000 000	Budżet Gminy ZPORR	UM, Wydział TI	
Modernizacja SUW - Kolejowa	2007 - 2013	1 200 000	Środki MWiK/ZPORR	MWiK	Gmina
Modernizacja SUW – Wyborska	2007 - 2013	30 000	Środki MWiK/ZPORR	MWiK	Gmina
Modernizacja oczyszczalni ścieków Nidzica – Piątki w zakresie budowy stacji odwadniania osadów i higienizacji	2007 - 2013	1 400 000	Środki MWiK/ZPORR	MWiK	Gmina

Organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	2007 - 2013	500 000	Środki PUGK/ZPORR	PUGK	Gmina
Urządzenie lokalnego punktu gromadzenia odpadów	2007 - 2013	40 000	Środki PUGK/ZPORR	PUGK	Gmina
Modernizacja kotłowni przy ul. Rataja	2007 - 2013	315 000	Środki PUGK/ZPORR	PUGK	Gmina
Wymiana sieci ciepłej ul. Rataja, ul. Kraszewskiego, ul. Kościuszki, ul. XXX-lecia i ul. Mickiewicza	2007 - 2013	191 000	Środki PUGK/ZPORR	PUGK	Gmina
Budowa drugiej nitki gazociągu w/c Dn300 Nidzica - Szczytno, dł. 28,5 km	2007 - 2013	17110000	Budżet PSG	PSG.	
Modernizacja ochrony katodowej gazociągu Dn150 Nidzica - Szczytno, Nidzica - Olsztyn	2007 - 2013	100 000	Budżet PSG	PSG	
Wymiana gazociągu stalowego Dn80 n/c w ul. Traugutta	2007 - 2013	41 000	Budżet PSG	PSG	
Wymiana gazociągu stalowego s/c Dn 80/100 od ul. Traugutta	2007 - 2013	147 000	Budżet PSG	PSG	
Przebudowa skrzyżowania ulic Traugutta, 1-go Maja, Słowackiego w Nidzicy	2004 - 2013	800 000	Budżet Urzędu Marszałk./ZPORR	Zarząd Dróg Wojewódzkich	Gmina, Powiat
Przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej w ulicy Mickiewicza –Słowackiego w Nidzicy	2004 - 2013	300 000	Budżet Urzędu Marszałk./ZPORR	Zarząd Dróg Wojewódzkich	Gmina, Powiat
Przebudowa skrzyżowania ul. Działdowskiej w Nidzicy z drogą krajową nr 7.	2004 - 2013	400 000	Budżet GDDKiA/Fundusz Spójności	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Gmina, Powiat

Remont i modernizacja drogi powiatowej – ul. Olsztyńska w Nidzicy	2005 - 2013	1 800 000	Budżet Powiatu/ZPORR	Zarząd Dróg Powiatowych	Gmina
Budowa ul. Żwirowej w Nidzicy	2005 - 2013	1 000 000	Budżet Powiatu/ZPORR	Zarząd Dróg Powiatowych	Gmina
Rekultywacja wysypiska odpadów komunalnych w Kanigowie	2007 - 2013	500 000	Budżet PUGK/ZPORR	PUGK	Gmina
Przygotowanie Planu Zagospodarowania Przestrzennego i Miejscowych Planów Zagospodarowania	2004-2006	do oszacowania	Budżet Gminy	UM, Wydział TI	
Remont i modernizacja dróg i ulic osiedlowych wraz z kanalizacją deszczową na terenie miasta Nidzica	2005-2013	1 000 000	Budżet Gminy, Budżet Powiatu, Spółdzielnia Mieszkaniowa "ODBUROWA"	UM, Starostwo Powiatowe	Gmina, Powiat, wspólnoty mieszkaniowe

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIDZICA 2004 - 2015					
cel strategiczny : Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy z efektywnym wykorzystaniem aktywów oraz minimalizacją czynników negatywnych					
cel operacyjny : stworzenie warunków do rozwoju terenów nad jeziorem Omulew z zachowaniem wymagań ochrony środowiska					
nazwa zadania/ przedmiot zadania	czas realizacji	szacowany koszt PLN	źródła finansowania	Instytucja wdrażająca, odpowiedzialna za realizację	główni partnerzy
Uporządkowanie gospodarki wodno -ściekowej wokół jeziora Omulew	2005 - 2009	10 837 000	Budżet Gminy/ZPORR	UM, Wydział TI	Właściciele nieruchomości, domków letniskowych nad Omulewem, właściciele kwater agroturystycznych, LOT
Rekultywacja wód jeziora Omulew, koncepcja, projekt, realizacja	2010 - 2015	do oszacowania	Budżet Gminy, Powiatu, Państwa, GRS	Gospodarstwo Rybackie Szwaderki	Właściciele nieruchomości, domków letniskowych nad Omulewem, LOT

Uporządkowanie gospodarki rybackiej, egzekucja	zadanie stałe	do oszacowania	Budżet GRS	Gospodarstwo Rybackie Szwaderki	Właściciele nieruchomości, domków letniskowych nad Omulewem, właściciele kwater agroturystycznych, LOT, Komenda Rejonowa Policji
Wykreowanie produktu turystycznego i promocja	2005-2015	do oszacowania	Budżet Gminy/ZPORR	UM, Wydział BPiRG	Właściciele nieruchomości, domków letniskowych nad Omulewem, właściciele kwater agroturystycznych, LOT
Uporządkowanie i egzekucja prawnych aspektów dostępu do jeziora	zadanie stałe	do oszacowania	Budżet Państwa	Powiat	Właściciele nieruchomości, domków letniskowych nad Omulewem, właściciele kwater agroturystycznych, LOT, Komenda Rejonowa Policji

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIDZICA 2004 - 2015						
cel strategiczny : Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy z efektywnym wykorzystaniem aktywów oraz minimalizacją czynników negatywnych						
cel operacyjny : stworzenie warunków do rozwoju turystyki						
nazwa zadania/ przedmiot zadania	czas realizacji	szacowany koszt PLN	źródła finansowania	Instytucja wdrażająca, odpowiedzialna za realizację	główni partnerzy	
Modernizacja zamku w Nidzicy	2007 - 2013	330 000	Budżet NOK/ZPORR	NOK	Gmina	
Historia pełna światła i dźwięku oręza w nidzickim zamku – iluminacja	2007 - 2013	1 000 000	Budżet NOK, Ministerstwo Kultury?ZPORR	NOK	Gmina	
Program Rozwoju Turystyki	2004 - 2006	do oszacowania	Budżet Gminy	UM, BPiRG	Stowarzyszenie na Rzecz Ekorozwoju Ziemi Nidzickiej, LOT, Powiat	

Utworzenie Nidzickiego Centrum Edukacji Ekologicznej i Turystyki „Mazurska Brama” – na bazie kompleksu osady Łyński Młyn.	2007 - 2013	5 500 000	Budżet Gminy, Powiatu, Środki Ministerstwa Kultury i Sztuki, WFOŚi GW	Stowarzyszenie na Rzecz Ekorozwoju Ziemi Nidzickiej	Starostwo Powiatowe, Gmina
Kreowanie produktu turystycznego poprzez środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe	2007 - 2013	1 100 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, BPiRG	Powiat
Stworzenie w pełni funkcjonalnej strony WWW na temat turystyki	2004-2006		Budżet Gminy	UM, OSO	
Program Rewitalizacji Miasta	2005-2006		Budżet Gminy/ ZPORR	UM, TI	Powiat
Rewitalizacja miasta Nidzica	2007 - 2013	1 500 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, TI	
Remont ratusza	2004-2011	4600 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, Wydział	
Utworzenie Parku Krajobrazowego „Puszcza Napiwodzko - Ramucka	2007- 2015	do oszacowania	Budżet Urzędu Wojewódzkiego/ZPORR	Urząd Wojewódzki	Gminy, Starostwo Powiatowe
Program Rozwoju Agroturystyki	2007-2015	do oszacowania	Budżet Powiatu	Starostwo Powiatowe	Gmina
Punkt Obsługi Turystycznej -budowa nowego Punktu -informacja turystyczna -obsługa turystyczna -sprzedaż widokówek	2009 - 2010	800 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM	Gminy: Nidzica, Janowiec Kościelny, Kozłowo, Janowo

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIDZICA 2004 - 2015					
cel strategiczny : Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy z efektywnym wykorzystaniem aktywów oraz minimalizacją czynników negatywnych					
cel operacyjny : rozwój sfery społecznej					
nazwa zadania/ przedmiot zadania	czas realizacji	szacowany koszt PLN	źródła finansowania	Instytucja wdrażająca, odpowiedzialna za realizację	główni partnerzy

Hala widowiskowo -sportowa w Nidzicy	2004 - 2007	4 000 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, Wydział TI	
Kino „Wenus” w Nidzicy, remont i modernizacja	2007 - 2013	1 000 000	Środki NOK/ZPORR	NOK	Gmina
Amfiteatr miejski, budowa i wyposażenie	2007 - 2013	1000000	Środki NOK/ZPORR	NOK	Gmina
Budowa Centrum Rekreacyjno - Sportowego	2007 - 2013	4 000 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, Wydział TI	
Rozbudowa Szkoły Aktywizacji w Nidzicy, ul. Rzemieślnicza 3	2007 - 2013	500 000	Środki NFRN	NIDA	
Zespół Szkół nr 1, remont	2007 - 2013	1040 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	Komitet Rodzicielski
Zespół Szkół nr 2, remont	2007 - 2013	840 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	Komitet Rodzicielski
Zespół Szkół nr 3, remont	2007 - 2013	930 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	Komitet Rodzicielski
Szkoła Podstawowa w Napiwodzie, remont	2007 - 2013	355 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	Komitet Rodzicielski
Szkoła Podstawowa w Łynie, remont	2007 - 2013	510 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	Komitet Rodzicielski
Szkoła Podstawowa w Rączkach, remont	2007 - 2013	260 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	Komitet Rodzicielski
Przedszkole nr 2, remont	2007 - 2013	430 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	
Przedszkole nr 4, remont	2007 - 2013	420 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	
Stadion: -remont bieżni -budowa kortu tenisowego	2010 2011	400 000 150 000	Budżet Gminy/ZPORR	ZOOKSiT	
„Infogmina” – informatyzacja Urzędu Miejskiego, sołectw, in. instytucji użyteczności publicznej	2004 - 2013	do oszacowania	Budżet Gminy/ZPORR	UM, Wydział OSO	Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe, sołectwa, instytucje użyteczności publicznej
Rozbudowa systemu kształcenia zawodowego	2007-2013	do oszacowania	Budżet Powiatu	Starostwo Powiatowe	
Budowa lub adaptacja budynku na potrzeby biblioteki miejskiej, zakup wyposażenia, remonty i wyposażenie filii	2004-2015	850 000	Budżet Gminy, Powiatu, Województwa, Ministerstwo Kultury	MGBP	Powiat , Urząd Wojewódzki

Imprezy kulturalne i plenerowe		100 000 corocznie		NOK	
Budowa Zakładu Aktywności Zawodowej Środowiskowy Dom Samopomocy Grupowej Mieszkania Chronione	2005-2008	2 000 000	PFRON, ZPORR	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	Gmina, Powiat
Rozbudowa hostelu w Napiwodzie	2005-2008	187 000	PFRON, ZPORR	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	Gmina, Powiat
Gabinety lekarsko-pielęgniarskie i stomatologiczne w zespołach szkół nr 1, 2 i 3 w Nidzicy	2007-2008	150 000	Budżet Gminy/ZPORR	UM	Lekarze - NFZ
Stworzenie warunków do powstawania nowych gabinetów specjalistycznych: onkologiczny, endokrynologiczny, urologiczny, kardiologiczny	2005	200 000	Budżet Starostwa, ZPORR	Starostwo Nidzickie	Lekarze - NFZ

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NIDZICA 2004 - 2015

cel strategiczny : Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy z efektywnym wykorzystaniem aktywów oraz minimalizacją czynników negatywnych					
cel operacyjny : rozwój terenów wiejskich					
nazwa zadania/ przedmiot zadania	czas realizacji	szacowany koszt PLN	źródła finansowania	Instytucja wdrażająca, odpowiedzialna za realizację	główni partnerzy
Sieć wodociągowa wraz z przyłączami w Wałach i Zimnej Wodzie	2005 - 2007	1 750 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, Wydział TI	
Sieć kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Tatarach	2004 - 2007	1 000 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, Wydział TI	
Modernizacja SUW Wietrzychowo	2007 - 2013	60 000	Środki MWiK/ ZPORR	MWiK	Gmina
Budowa studni głębinowej w Wólce Orłowskiej	2007 - 2013	1 500 000	Środki MWiK/ ZPORR	MWiK	Gmina

Wykonanie operatów do uzyskania pozwolenia wodno -prawnego na pobór wody i odprowadzanie ścieków 14 szt.	2004-2006	80000	Środki MWiK/ZPORR	MWiK	Gmina
Budowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Jabłonce wraz z wyposażeniem	2011- 2013	1 100 000	Budżet Gminy/ ZPORR	UM, Wydział TI	
Remonty, modernizacja, budowa dróg gminnych na terenach wiejskich i dróg dojazdowych do pól	2007-2013	do oszacowania	Budżet Gminy/ ZPORR/ środki prywatne	UM, Wydział TI	właściciele terenu
Melioracja terenów w dolinie Nidy, koncepcja, dokumentacja i realizacja	2005-2015	do oszacowania	Budżet Urzędu Marszałkowskiego/ZPORR	Urząd Marszałkowski	Właściciele terenu, Gmina, Powiat
Koncepcja, program i realizacja usuwania eternitowych pokryć dachowych	2005-2015		Budżet Krajowy	Właściciele nieruchomości	Gmina, Powiat
Koncepcja, program i realizacja ochrony gospodarki rolnej przed dziką zwierzyną	2005-2015		Budżet Krajowy	Nadleśnictwo, Koła Myśliwskie	właściciele gospodarstw położonych na obszarach penetrowanych przez dzikie zwierzęta
Zalesienie nieużytków	2005-2015		Budżet Krajowy	Nadleśnictwa	Powiat, Właściciele gospodarstw
Wyrównanie granic polno - leśnych					
Budowa, remont, modernizacja świetlic wiejskich na terenie gminy Nidzica	2005-2015	500 000	Budżet Gminy, ZPORR	UM	

Wyposażenie świetlic wiejskich	2005-2015	100 000	Budżet Gminy, ZPORR	UM	
Budowa chodników na terenach wiejskich	2005-2015	500 000	Budżet Gminy, Budżet Powiatu, Budżet Województwa, ZPORR	UM, Zarząd Dróg Powiatowych, Zarząd Dróg Wojewódzkich	Powiat, Zarząd Dróg Wojewódzkich
Budowa, remont boisk sportowych na terenach wiejskich	2005-2015	100 000	Budżet Gminy, ZPORR	UM	
Pełne zwodociagowanie i skanalizowanie terenów wiejskich	2005-2015	5 000 000	Budżet Gminy, ZPORR	UM	Mieszkańcy Gminy
Rewitalizacja cmentarzy, zabytków, pomników przyrody na terenach wiejskich	2005-2015	5 000 000	Budżet Gminy, Konserwator Zabytków, ZPORR	UM, Urząd Wojewódzki	Parafie i kościoły

MWiK – Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.

PUGK – Przedsiębiorstwo Usługowe Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

NOK – Nidzicki Ośrodek Kultury

PSG. - Pomorska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Olsztynie

UM - Urząd Miejski w Nidzicy

OSP - Ochotnicza Straż Pożarna

NIDA - Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA

LOT - Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Nidzickiego

7. SPODZIEWANE KORZYŚCI, MONITORING I WERYFIKACJA

W wyniku wdrożenia „Strategii” spodziewane jest osiągnięcie następujących korzyści :

Korzyści ekonomiczne

- ✓ stworzenie nowych, stałych i sezonowych miejsc pracy
- ✓ stworzenie warunków dla powstawania nowych inwestycji
- ✓ stworzenie lepszych warunków funkcjonowania i rozwoju istniejących firm
- ✓ stabilizacja ekonomiczna istniejących firm
- ✓ wzrost dochodów przedsiębiorstw komunalnych
- ✓ wzrost dochodów gminy z tytułu podatków
- ✓ zwiększone wykorzystanie środków europejskich
- ✓ skrócenie czasu dojazdów, oszczędności paliwa
- ✓ zwiększenie liczby turystów
- ✓ powstanie mikroprzedsiębiorstw, rozwój samozatrudnienia
- ✓ rozszerzenie sfery usług

Korzyści społeczne

- ✓ zmniejszenie bezrobocia
- ✓ stworzenie nowych, stałych i sezonowych miejsc pracy
- ✓ stabilizacja ekonomiczna mieszkańców, pewność dochodów
- ✓ wzrost dochodów mieszkańców
- ✓ zahamowanie migracji
- ✓ zwiększenie aktywności ekonomicznej i społecznej mieszkańców
- ✓ zwiększenie identyfikacji mieszkańców z gminą
- ✓ zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców
- ✓ lepsze wykształcenie i przygotowanie zawodowe mieszkańców
- ✓ wzrost jakości wykształcenia dzieci i młodzieży
- ✓ polepszenie zdrowotności
- ✓ powszechna świadomość proekologiczna
- ✓ wzrost aktywności fizycznej dzieci i młodzieży
- ✓ zmniejszenie patologii społecznych
- ✓ wyższa jakość, podniesienie standardu życia mieszkańców
- ✓ poprawienie estetyki miejscowości

Korzyści dla środowiska

- ✓ uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej
- ✓ polepszenie wykorzystania oczyszczalni ścieków w Nidzicy
- ✓ zlikwidowanie skażenia gleby i wód podziemnych z nieszczelnych szamb
- ✓ zmniejszenie skażenia wód powierzchniowych, stopniowy wzrost czystości wód
- ✓ zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza
- ✓ likwidacja śmieci w lasach i nieużytkach

Spodziewane wskaźniki osiągnięć w 2015 r. :

uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej 100%

remonty, modernizacja i rozbudowa dróg gminnych 100%

Wdrażanie strategii jest procesem długofalowym, wymagającym licznych działań korekcyjnych i dostosowywania się do pojawiających się nowych okoliczności. Wskazane jest zatem określenie grupy osób, której zadaniem byłoby nadzorowanie prawidłowości realizacji zadań nakreślonych w Strategii, tak aby zakładane korzyści mogły zostać osiągnięte. Zadanie to leży w gestii Urzędu Miejskiego.

Praktyczny monitoring osiągnięcia celów nakreślonych w strategii mógłby mieć formę warsztatu, na którym prezentowany byłby aktualny stan realizacji projektów. Aby dokonać prawidłowej oceny długofalowego procesu, wskazane są tego typu warsztaty nie częściej niż raz do roku (i nie rzadziej niż raz na 2 lata) – aby móc dokonać ewentualnej właściwej korektu celów i działań.

Traktowana w ten sposób Strategia jest dokumentem żywym, wspomagającym proces decyzyjny w gminie.

8. BIBLIOGRAFIA

Przy opracowywaniu „Strategii” korzystano z następującej dokumentacji :

Narodowy Plan Rozwoju

ZPORR 2004 – 2006 – uzupełnienie programu

Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006 – uzupełnienie programu

Strategia Rozwoju Województwa Warmińsko – Mazurskiego

Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko – mazurskiego na lata 2003 - 2006

Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Warmińsko-Mazurskim

Strategia rozwoju kultury w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2015 roku

Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych na lata 2004-2007

Strategia pomocy społecznej województwa warmińsko – mazurskiego do 2015 roku

Wojewódzki Program Promocji i Ochrony Zdrowia na lata 2001-2006

Strategia rozwoju powiatu nidzickiego

Bezpieczny Powiat Nidzicki. Program przeciwdziałania przestępczości i patologiom społecznym w powiecie nidzickim w latach 2004 - 2006

Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Nidzickiego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Nidzica (1998)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nidzica

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Nidzica

Gmina Nidzica. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Strategia pomocy społecznej gminy Nidzica do 2013 roku

opracowania statystyczne